

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKO DELO

**MLADINSKA KULTURNA GIBANJA:
IZBRUHOV KULTURNI BAZEN**

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Andreja Potočnik in Maja Kern

Ljubljana 2009

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Andreja Potočnik in Maja Kern

Naslov: Mladinska Kulturna gibanja: Izbruhov kulturni bazen

Kraj: Ljubljana

Leto: 2009

Število strani: 132 Število Slik: 29 Število tabel: 1

Število bibl. opomb: 0 Število prilog: 3

Mentor: doc. dr Srečo Dragoš

Deskriptorji: mladinska kulturna gibanja, kultura, subkultura, kulturne organizacije, skvotiranje, skvoti, nevladne organizacije

Povzetek:

Diplomsko delo opisuje mladinska gibanja in organizacije v katerih se odvijajo. Kot študijo primera podrobneje opiše delovanje Izbruhovega kulturnega bazena, ki ga vodi Alternativno kulturno društvo Izbruh, ki predstavlja tipično alternativno kulturno prizorišče in stičišče urbanih kultur. V diplomskem delu sva se osredotočili na delovanje društva od začetka do danes. Umestili sva ga v prostor in čas, zato sva pisali tudi o ostalih slovenskih skvotih in drugih mladinskih organizacijah v Kranju, kjer se društvo nahaja. Zanimala naju je tudi medijska podoba Alternativnega kulturnega društva Izbruh in Izbruhovega kulturnega bazena, zato sva naredili pregled medijske pojavnosti skozi čas delovanja društva.

Abstract:

The thesis focuses on youth organizations and movements taking part in them. The case study focuses on the operation of the Izbruhov kulturni bazen cultural movement ran by the Alternativno kulturno društvo Izbruh (the Izbruh alternative culture organization) that is an example of a typical alternative culture scene and an intersection of various urban cultures. The authors focus on the operation of the organization from its beginnings until today. Other slovenian squats and youth organizations in Kranj (the hometown of the organization studied) are described in order to define the organization in time and place. The attention is also paid to the representation of the organization and the movement in the media, therefore an overview of media coverage throughout the time is included in the thesis, as well.

Title: Youth Cultural Movements: Izbruhov kulturni bazen

Descriptors: youth cultural movements, culture, subculture, cultural organizations, squatting, squat, non-governmental organizations

PREDGOVOR

*»Mi smo tu iz protesta,
zaradi let prevarani,
zaradi mišljenja spljuvani,
moralno nesprejemljivi in zavrženi.
Nismo dovolj zreli, da bi dojeli prevaro in resnico družbe,
a upor vseeno vre!«*
(grafit v Izbruhovem kulturnem bazenu)

Navdih za diplomsko delo sva dobili ob razmišljanju o problematiki v Izbruhovem kulturnem bazenu, ki predstavlja alternativno kulturno stičišče urbane kulture v Kranju, in o problematiki mladinske kulture v lokalni skupnosti. Odločili sva se, da bi to tematiko želeli podrobneje raziskati in opisati. Ker sva se o tem pogovarjali v času, ko sva razmišljali o pisanju diplomskega dela, sva ugotovili, da bi bila to lahko primerna in zanimiva tema.

V diplomskem delu sva želeli čim bolj celostno opisati podobo delovanja in problematike Izbruhovega kulturnega bazena od začetka do danes ter ga umestiti v širša družbena dogajanja, povezana z mladinskimi in kulturnimi gibanji. Zato sva predstavili različne vidike delovanja Izbruhovega kulturnega bazena, od pogledov posameznih članov Alternativnega kulturnega društva Izbruh, ki upravlja z omenjenim objektom, lokalne skupnosti, obiskovalcev, medijske podobe do najinih osebnih mnenj.

Želiva, da Alternativnemu kulturnemu društvu Izbruh diplomsko delo služi kot pregled njegovega delovanja, saj ga še nihče ni strnil v celoto.

Iskreno se zahvaljujema vsem sogovornikom, prijateljem, članom Alternativnega kulturnega društva Izbruh in ostalim akterjem s področja alternativne kulture, ki so si vzeli čas za pogovore in nama pomagali pri nastajanju diplomskega dela, najinemu mentorju doc. dr. Sreču Dragošu za odobritev teme, ideje in nasvete za pisanje, najinim staršem za podporo in

spodbudo ves čas študija in potrpežljivost v času nastajanja dela ter Boštjanu za potrpežljivost in razumevanje.

Posebna zahvala pa gre Darčiju za pomoč pri iskanju podatkov, za nasvete in potrpežljivo spremljanje nastajanja diplomskega dela.

KAZALO

1.	TEORETIČNI UVOD.....	9
1.1.	MLADINSKA GIBANJA	9
1.2.	KULTURA	11
1.2.1.	PREVLADUJOČA ALI DOMINANTNA KULTURA	15
1.2.2.	POPULARNA IN/ALI MNOŽIČNA KULTURA	15
1.2.3.	SUBKULTURA , KONTRAKULTURA, ALTERNATIVNA KULTURA	16
1.3.	NEVLADNE ORGANIZACIJE (NVO) V ODNOSU Z DRŽAVO.....	19
1.4.	SKVOTIRANJE	21
2.	PROBLEM.....	26
3.	METODOLOGIJA	27
3.1.	VRSTA RAZISKAVE.....	27
3.2.	VIRI PODATKOV	27
3.3.	POPULACIJA.....	27
3.4.	ZBIRANJE PODATKOV	28
4.	SLOVENSKI SKVOTI	29
4.1.	LJUBLJANA.....	30
4.1.1.	SKVOT NA ERJAVČEVI 29	30
4.1.2.	AKC METELKOVA MESTO.....	30
4.1.3.	CUKRARNA.....	31
4.1.4.	VILA MARA	31
4.1.5.	AC MOLOTOV	32
4.1.6.	AC GALICIJA	32
4.1.7.	TOVARNA ROG	33
4.2.	ŠTAJERSKA	33
4.2.1.	PEKARNA	33
4.3.	PRIMORSKA	33
4.3.1.	PR' MRJASCU	33
4.3.2.	TOXIC.....	34
4.3.3.	IDEAL BAR.....	34

4.4.	GORENJSKA	34
4.4.1.	PETEK 13	34
4.4.2.	KLAVNICA ali KLAVNA SKVOT	34
4.4.3.	IZBRUHOV KULTURNI BAZEN	35
4.4.4.	VAGON	35
5.	ALTERNATIVNA KULTURA V KRANJU	37
5.1.	KLK (Klub ljubiteljev glasbe)	37
5.2.	DELAVSKI DOM	41
5.3.	ČRNI BARON	42
5.4.	ROCK BAR – DOWN TOWN	42
5.5.	NKLG (Novi Klub ljubiteljev glasbe)	42
6.	IZBRUHOV KULTURNI BAZEN	44
6.1.	KRONOLOGIJA DRUŠTVA AKD IZBRUH	44
6.2.	ZGODOVINA IN RAZVOJ	46
6.3.	NAMENI IN CILJI DRUŠTVA	49
6.3.1.	NAMENI IN CILJI DRUŠTVA PO STATUTU	49
6.3.2.	NAMENI IN CILJI DRUŠTVA PO BESEDAM AKTERJEV	52
6.3.3.	NASPROTJA	53
6.4.	STRUKTURA DRUŠTVA AKD IZBRUH	54
6.5.	IZOBRAZBA IN KADER	55
6.6.	PRIREDITVE	56
6.6.1.	GLASBENE PRIREDITVE	56
6.6.2.	OSTALE PRIREDITVE	56
6.6.3.	PROJEKTI	57
6.6.4.	FESTIVALI	59
6.7.	FINANCIRANJE	60
6.8.	IZBRUHOV KULTURNI BAZEN IN LOKALNA SKUPNOST	60
6.9.	PROBLEMI	61
6.9.1.	ZUNANJI PROBLEMI	61
6.9.2.	NOTRANJI PROBLEMI	61
6.10.	OPIS OBJEKTA IN PROSTOROV	66
6.10.1.	ZUNANJOST IN OKOLICA	66
6.10.2.	NOTRANJSOT	70

6.11.	UMESTITEV V MESTNO INFRASTRUKTURO	74
7.	MEDIJSKA PODOBA	77
7.1.	ANALIZA ČASOPISNIH ČLANKOV PO POSAMEZNIH OBDOBJIH	78
7.1.1.	ČLANKI OD 2001 DO 2003	78
7.1.2.	ČLANKI 2004	80
7.1.3.	ČLANKI 2005	80
7.1.4.	ČLANKI 2006	81
7.1.5.	ZAPLETI, POVEZANI Z DENACIONALIZACIJSKIM POSTOPKOM: 2007 - 2009	83
7.1.6.	PROBLEMI Z ZDRUŽENJEM SAZAS: 2008	84
7.1.7.	OSTALI ČLANKI: 2008/2009	85
7.2.	ANALIZA PRISPEVKOV V TELEVIZIJSKIH ODDAJAH	87
7.3.	NAJODMEVNEJŠE IZJAVE IN ODLOMKI IZ NAVEDENIH ČLANKOV IN ODDAJ	89
8.	ZAKLJUČEK	92
9.	VIRI	93
9.1.	TISKANA LITERATURA	93
9.2.	ČASOPISNI ČLANKI	96
9.3.	ELEKTRONSKI VIRI	96
9.3.1.	ELEKTRONSKI VIRI TISKANIH ČLANKOV	96
9.3.2.	OSTALI ELEKTRONSKI VIRI	99
9.4.	AVDIOVIZUALNI VIR	100
9.5.	INTERVJUJI	100
10.	PRILOGE	101

SLIKOVNO KAZALO

Slika 1:	platnica priročnika za skvotiranje iz Barcelone	22
Slika 2:	članska izkaznica kluba KLG za jazz večere	39
Slika 3:	naslovna stran glasila KLG, Slika 4: članek v glasilu KLG	40
Slika 5:	plakat za koncert v Delavskem domu	41
Slika 6:	strukturna shema društva AKD Izbruh	54
Slika 7:	del južne fasade Izbruhovega bazena	66
Slika 8:	skulptura narejena po vzoru indijanskega totema	67
Slika 9:	vhod v malo dvorano, Slika 10: lesena skulptura v okolici bazena	67

Slika 11: vhod v veliko dvorano, Slika 12: skulptura stisnjena pest	68
Slika 13: paviljon z rednimi obiskovalci	68
Slika 14: grafit posekanega drevesa na južni fasadi	69
Slika 15: pografitirana severna fasada	69
Slika 16: školjka bazena z mostom, ki so ga lastoročno zgradili izbruhovalci. Foto: Foto Puh;.....	70
Slika 17: šank v školki bazena s kovinsko skulpturo in grafiti v ozadju	71
Slika 18: nekaj meterski grafit ob izhodu iz dvorane.....	71
Slika 19: pirate shop, Slika 20: veliki oder	72
Slika 21: kovinska skulptura, Slika 22: slika ob vhodu v dvorano. Foto: Foto Puh;.....	72
Slika 23: lobanja, Slika 24: ročno izdelan šank v mali dvorani	72
Slika 25: grafit, ki odraža ideologijo izbruhovalcev	73
Slika 26: stena v mali dvorani, Slika 27: eden izmed grafitov v mali dvorani.....	73
Slika 28: soba za vaje bendov	74
Slika 29: zemljevid Kranja z označenimi objekti.....	76
 Tabela 1: dejavnosti društva AKD Izbruh po statutu društva.....	 51

1. TEORETIČNI UVOD

V naslednjih poglavjih sva s pomočjo pregleda obstoječe literature o obravnavni tematiki opredelili pojme, ki se nama zdijo pomembni za področje, s katerim se v diplomskem delu ukvarjava.

V pregled sva zajeli pojme, kot so mladinska kulturna gibanja, kultura, mladinske kulture, skvotiranje in nevladne organizacije. Pomembni so se nama zdeli zaradi povezave z alternativnimi mladinskimi gibanji in Izbruhovim kulturnim bazenom, kjer se odvija eno od tovrstnih gibanj. V poglavju o nevladnih organizacijah sva pisali o njihovem odnosu z državo, saj ima Alternativno kulturno društvo Izbruh strukturo društva in je torej nevladna organizacija.

1.1. MLADINSKA GIBANJA

Poznamo mnogo oblik mladinskih gibanj: verska, razredna, politična, revolucionarna, osvobodilna, skvoterska, anarhistična, okoljevarstvena, kulturna itd. Tema najinega diplomskega dela je vezana na subkulturna in skvotersko-anarhistična gibanja.

Večina gibanj uporabi kulturo kot orožje za izražanje in širjenje svojih ideologij. V smislu kulturnih gibanj največkrat govorimo o pojavu subkultur, ki so se množično razcvetele po drugi svetovni vojni v ZDA, pozneje pa se razširile tudi v zahodni svet.

Združevanje mladih v skupine je značilen pojav v moderni dobi in predpostavlja občutenje skupne zavesti. Mladostniške interesne skupine so se v razširjeni obliki začele pojavljati po drugi svetovni vojni. Pred tem je bilo značilnejše združevanje mladih ki je bilo vezano na razredno pripadnost. Večina danes poznanih subkultur se je tako razvila pri mladini delavskega razreda. (Tomc, 1994: 118–120)

Za obdobje po drugi svetovni vojni je značilna ekspanzija industrije zabave, saj se je podaljšalo obdobje mladosti, kar je vezano na ne vključenost mladih v sfero dela. Prav tako se je povečala kupna moč prebivalstva, kar je pripomoglo k navideznemu brisanju meja med družbenimi sloji, saj je tudi delavski razred postal množični potrošnik. (ibid.)

Na združevanje v interesne skupine, v katerih se meje slojev začnejo brisati, so vplivali:

- množična sredstva komuniciranja, ki so glasbo kot pomemben del subkultur izolirala od socialnega konteksta, kar je omogočalo nastanek skupne estetske identitete;
- ekspanzija šolskega sistema s podaljšanjem dobe odraščanja, ki privede do več prostega časa za druženje;
- urbanizacija, ki omogoča večje prostorske koncentracije mladih, kar jih deloma osvobaja neposrednega nadzora odraslih, ki je značilen za ruralna območja;
- nezaupanje v svet odraslih in odpor do prevladujoče dominantne kulture;
- modernistična kultura, ki se izolira od drugih kulturnih oblik. (ibid.)

Beseda anarhija je grškega izvora in v prevodu pomeni brezvladje, torej položaj ljudi brez vsakršne pooblaščen avtoritete. (Malatesta, 19???. V: Maruško, 1986: 433) To je stanje brez nadvlade določenih skupin ljudi nad ostalimi. Z razvojem so določene kulture popačile prvotni pomen besede in v anarhiji videle kaos in nered, ki ga mnogi povezujejo z nasiljem in agresivnim vedenjem. Take skupine izničujejo bistvo anarhizma in povzročajo neodobravajoč odnos okolice do anarhistov. Bistvo namreč ni v kaotičnem stanju in neredu, temveč v pravičnejši družbi. Res pa je, da določene anarhistične skupine ne vidijo možnosti spremembe brez uporabe nasilja in revolucionarnih pristopov, ki so dostikrat izzvani s strani prisilnih organov države, spet druge si prizadevajo za zavzemanje ciljev po mirnejši poti.

Anarhistično gibanje teži k uvedbi socialnega stanja, v katerem ne obstaja nikakršno gospodovanje enega človeka nad drugim, zato anarhisti ne priznavajo države, vlade ter zakonskih in drugih sredstev prisile in si želijo svobode za vse. (Most, 190??. V: Maruško, 1986: 386) Zakonov ne odobravajo, ker jih po njihovem mnenju ne moremo obravnavati kot izraz volje ljudstva (kar naj bi zakoni v znanosti bili), saj je vedno več kršilcev zakonov in

tistih, ki bi jih radi kršili, vendar se bojijo predpisanih kazni. (Tolstoj, 1900. V: Maruško, 1986: 411)

Skvotersko gibanje kot upor prevladujočemu družbenemu sistemu, zakonodaji in normam izraža in udejanja anarhistična načela in ideologijo. Skvotiranje lahko jemljemo kot (kontra)politično in kulturno gibanje, ki odraža nestrinjanje s stanovanjsko in infrastrukturno politiko ter s potrošniškim družbenim sistemom in kulturo, kjer se izgublja občutek za sočloveka, solidarnost, povezanost in medsebojno pomoč. Odvija se v urbanih področjih in bi ga kot takega lahko umestili v širše urbano družbeno gibanje. Gibanje združuje mladostnike in tudi starejše, ki si želijo drugačne, pravičnejše družbe in se z neposrednimi akcijami zavzemajo za doseganje tega cilja.

1.2. KULTURA

Pri opredeljevanju pojmov, povezanih s kulturo, je bila vedno prisotna zmeda. Raymond Williams, ki je s svojim delom pomembno vplival na kulturne študije, pravi, da je pojem kultura ena od dveh ali treh najkompleksnejših besed v angleškem jeziku (Williams, 1983. V: Storey, 1993: 2). Različni avtorji pojem kultura in sorodne termine, ki so z njim povezani, opredeljujejo na različne načine, kot pravi Poštrak, je kultura v širšem smislu »tako razpršen ali vseobsegajoč pojem, da se je lahko v njegovo okrilje umestilo zares vse, kar zadeva človeka, po drugi strani pa se je debata o kulturi kot vidiku ustvarjalnosti človeka zatikala ob vrednostne sodbe in se zapletala v arbitrarne trditve o (več- ali manj-) vrednosti posamezne kulture« (Poštrak. Socialno delo 33: 35). Pojmovanje kulture je bilo dolgo časa razdeljeno na dva pola. Po eni strani pojem zajema samo institucijo umetnosti. Drugi ekstremni pol pa zajema vse ostalo – način življenja, ideje in navade ljudi. (Fornäs idr., 1995: 4)

Skozi zgodovino so se pojavljali različni miselni tokovi, ki so pojmovali kulturo na različne načine. Ker se kulturologija ukvarja prav s proučevanjem le-teh, sva se odločili napisati kratek pregled nekaterih kulturoloških spoznanj na to temo.

Kultura, ki jo imajo v mislih britanski literarni kritiki iz 19. stoletja, katerih tradicija je podlaga za poznejše oblikovanje britanskih kulturnih študij, ni neka kultura na splošno, temveč zelo specifična kultura. »V tem smislu kultura ne pomeni človekove misli in dejavnosti v celoti, temveč zgolj najboljše iz sveta visoke umetnosti, na primer renesančna umetnost« (Jenks, 1993. V Debeljak idr., 2002: 14).

Kultura, ki se pojmuje kot visoka umetnost, je v 19. stoletju po mnenju Tatarkiewicza podrejena splošnemu okusu in konvencijam skupnosti, pri čemer proizvaja lepo in hoče biti zabavna. Modernizem 20. stoletja pa hoče biti nov in šokanten ter se zoperstavlja obstoječi kulturi. (Debeljak idr., 2002: 11–130)

Na podlagi idej britanskih literarnih kritikov se v dvajsetih in tridesetih letih 20. stoletja razvije tudi intelektualna struja, imenovana leavisovstvo, ki v primerjavi s klasičnimi literarnimi kritiki med pozitivno ovrednoteno kulturo, poleg tako imenovane visoke kulture, umesti tudi ljudsko kulturo. Po mnenju članov te struje je kultura namreč sredstvo posameznikovega duhovnega odraščanja v zrelo osebnost z uravnovešenim občutkom za življenje. Poleg tega kot pomemben del sodobnosti razumejo tudi popularno kulturo, ki jo sami imenujejo množična kultura, vendar ji ne pripisujejo estetske vrednosti. Nekateri izmed njih so celo ugotovili, da množična kultura onemogoča normalen osebnostni razvoj, saj je za njene porabnike značilna mentalna lenoba in moralna plehkost. (ibid.)

Misleci Frankfurtske šole kritične teorije, na katere delno vpliva tudi teorija Karla Marxa, razumejo kulturo kot izkustveno in institucionalno sfero z relativno avtonomijo glede na materialne produkcijske procese. Kot ključno funkcijo množične kulture vidijo ohranjanje obstoječih družbenih razmerij. Po njihovem mnenju plehke vsebine množične kulture porabnike prepričujejo, da je s svetom, kot ga poznajo, vse v redu, in mrtvijo kritično razmišljanje o danih družbenih razmerah. (ibid.)

Tako Birminghamska kot Frankfurtska šola opredeljujeta gibanja in tokove, ki bi se postavili po robu vladajoči meščanski kulturi. Prva vidi ta upor v popularnih oblikah kulturnega izraza, nasploh in še zlasti v delavskih in mladinskih subkulturah. Druga pa v programih, umetninah

in delovanju historičnih avantgard, v katerih identificira osvobojevalne impulze prav v povezavi estetske, etične in spoznavne razsežnosti. (ibid.)

Po 2. svetovni vojni se v Veliki Britaniji pojavi generacija mlajših literarnih kritikov, katerih pogled na kulturo se v določenih točkah razlikuje od njihovih predhodnikov, saj jih veliko izhaja iz delavskih okolij. Kulture ne vidijo le kot estetskega presežka redkih genijev, ampak kot svet pomenov in vsebin, ki jih ljudje neprekinjeno oblikujemo iz svojih življenjskih izkustev. Kulturo razumejo tudi kot nestabilno polje boja, kjer si morajo vladajoči razredi vedno zagotavljati svoje vodstvo na področju kulture. (ibid.)

Pomemben teoretski premik se pojavi v sedemdesetih letih s strukturalizmom. Po mnenju strukturalistov se pomeni, konvencije, vrednote in norme izoblikujejo kot rezultat strukturnih značilnosti, ki ležijo zunaj dosega posameznikov in jih v tem smislu tudi določajo. Teoretska šola strukturalizma v ožjem pomenu kot temeljno strukturo, ki določa družbene relacije, razume jezik. Tudi kulturo, ki je prav tako strukturirana kot jezik, analizirajo kot posebni jezikovni sistem. (ibid.)

V istem času, v sedemdesetih in začetku osemdesetih let, se pojavi razmah kulturološkega proučevanja mladinskih subkultur, ki se odmakne od poudarka strukturalizma na posameznikovi pasivnosti in se opre na klasični kulturološki poudarek, na kreativnost akterjev v vsakdanjem življenju. To razmišljanje pa privede do nove linije razmišljanja o popularni kulturi, to je kulturni populizem. Tudi oni tako kot strukturalisti, dajejo poseben pomen jeziku, vendar menijo, da popularno kulturo določajo pomeni, ki jih različnim tekstom pripisujejo posamezniki in ne teksti sami. V odnosu popularne do dominantne kulture vidijo popularno kulturo kot kulturo, ki nastaja z nasprotovanjem silam dominantne kulture. (ibid.)

Sodobne kulturne študije, ki se pojavijo v drugi polovici osemdesetih let, se osredotočajo na pomen in učinke popularne kulture ter upoštevajo dve njeni temeljni razumevanji. Prvo obravnava popularno kulturo kot prostor uveljavljanja prevlade vladajočih družbenih skupin, drugo pa kot prostor semiotskega odpora tej prevladi. (ibid.)

Nov miselni okvir – poststrukturalizem – izhaja iz klasičnega strukturalizma in po eni strani prevzema določene teoretske nastavke, po drugi strani pa jih kritično presega oziroma dopolnjuje. Tudi poststrukturalisti pripisujejo pomemben pomen jeziku, vendar strukturalističnemu pojmovanju, ki pravi, da smo ljudje ujeti v jezik, ki nas kot posameznike konstruira na kulturno specifične načine, dodajo še razmerja moči, ki so vpisana v jezik. (ibid.)

Italijanski socialist Antonio Gramsci pa pravi, da »polje kulture v resnici nikoli ni ideološko povsem homogen prostor, temveč prostor, poln različnih silnic, ideoloških konstruktov, bojov, zavezništev in podobno. Kulturna dominacija mora biti torej nenehno in vedno znova zagotovljena s pridobivanjem strinjanja podrejenih, pri čemer pa prav tako nenehno obstaja tudi možnost, da nekateri deli družbe (posamezniki, skupine, razredi itd.) vsaj občasno in trenutno oblikujejo svoje (revolucionarne) protiideologije.« (Gramsci, 1955. V: Debeljak idr., 2002: 25)

Na najbolj splošni ravni se v kulturnih študijah »kulturo po navadi definira kot celovit način življenja, ki obsega tako vsakdanje vrednote in znanja kot ustvarjalna in inovativna odzivanja ljudi. Ali drugače povedano: v analizi se skuša upoštevati tako strukturni vidik kulturne tradicije kot procesni vidik individualne ustvarjalnosti.« (Tomc, 2002: 121)

Všeč pa nama je tudi Enovo pojmovanje kulture, ki pravi, da je kultura »vsota vseh stvari, o katerih se lahko ljudje med seboj razlikujejo – vse stvari, po katerih se ljudje prepoznavajo kot med seboj prostovoljno različni« (Eno 1996. V: Debeljak idr., 2002: 123).

Po kratkem pregledu sva ugotovili, da se v vsej zgodovini proučevanja kulture pojavljajo razlike in relacije med pojmi dominantna, visoka, množična, popularna kultura, kontrakultura, alternativna, uporniška, subkultura itd. Vse te pojme različni avtorji in miselni tokovi opredeljujejo na različne načine, prav tako pa tudi odnose med njimi. Tako je na primer po mnenju nekaterih popularna kultura orodje za uveljavljanje dominantne kulture, po mnenju drugih pa je manj vredna od nje, saj je plehka in nizkotna in z njo nima nič skupnega. Drugi avtorji jo vidijo še v drugačnih relacijah. Do podobnih protislovij prihaja tudi

pri opredeljevanju relacij med vsemi ostalimi rabami pojma kultura. Edina jasnost okoli pojmovne zmede je, da pojme razlikujemo v razmerju enega do drugega, za nobenega pa ne obstaja poenotena definicija.

V nadaljevanju bova poskušali obrazložiti prej naštete pojme in odnose med njimi z definicijami avtorjev, ki se nama zdijo najbolj smiselne za tematiko, ki jo obdelujeva.

1.2.1. PREVLAJUJOČA ALI DOMINANTNA KULTURA

Perasović dominantno kulturo opredeli kot kulturo vladajočega razreda, ki se predstavlja kot edina veljavna, medtem ko se vzporedne kulture borijo proti dominantni oziroma soobstajajo, zavzemajo določene prostore ali »vznemirjajo« dominantno kulturo od znotraj. (Perasović, 2001: 19) Velikonja pravi, da je tudi dominantna kultura vseobsegajoča in ni niti približno notranje enotna, čeprav se tako formalno ali neformalno predstavlja (kot nacionalna, uveljavljena, večinska, državno subvencionirana itd.). (Velikonja, 1999: 14) Torej lahko skleneva, da je dominantna kultura skupek norm, vrednot, prepričanj in navad, ki so splošno uveljavljene v neki družbi in so moralno sprejemljive večinskemu prebivalstvu.

1.2.2. POPULARNA IN/ALI MNOŽIČNA KULTURA

Kljub temu da nekateri avtorji ločijo med pojmom popularna in množična kultura, sva se odločili, da ju bova obravnavali skupaj, saj se nama zdi, da sta deloma neločljiva in se vzajemno navezujeta drug na drugega.

Po prepričanju kulturologov je popularna kultura eden od »segmentov sodobne resničnosti, ki izredno intenzivno vplivajo na naša vsakdanja življenja, na naša razumevanja samih sebe, sveta v katerem živimo, in tako naprej, kar seveda pomeni, da zasluži vso ustrezno pozornost« (Debeljak idr., 2002: 12).

Ker obstaja mnogo definicij in miselnih tokov, ki opredeljujejo pojem popularne kulture, bova našteali le nekaj najosnovnejših.

Najbolj na splošno bi popularno kulturo lahko opredelili kot široko razširjeno kulturo, ki je vseč velikemu številu ljudi (Storey, 2001: 6). Omenili sva množično razširjenost, zato bi lahko isti pomen pripisali tudi pojmu množična kultura, čeprav ta sam po sebi po eni strani ne vključuje popularnosti. Po drugi strani je malo verjetno, da bi se nekaj, kar ni priljubljeno oziroma popularno, razširilo med širšo množico ljudi, zato bova v diplomskem delu tako za množično kot popularno kulturo uporabljali le še pojem popularna kultura.

Ena od možnih definicij popularne kulture je tudi, da je to kultura, ki je posredovana prek množičnih medijev (tisk, radio, televizija ...) in industrijsko proizvedena.

Kulturne hierarhije preteklosti, ki so bile navezane na statusne sisteme, nacionalno državo in druge ideološke strukture, so se v obdobju gospodarskega in trgovskega razcveta stopile z vrednotami popularne kulture, ki se vedno bolj seli na obrobja mest, v nakupovalna središča, ki postajajo tudi prostori kulturne potrošnje. Prostori kulturne potrošnje so v nasprotju s prostori kulture, ki so namenjeni zadovoljevanju užitkov ob gledanju kulturnih vsebin, povezani s celo vrsto spremljevalnih profitnih dejavnosti, ki povečujejo porabo raznovrstnih dobrin. (Uršič, 2003: 12–15)

1.2.3. SUBKULTURA , KONTRAKULTURA, ALTERNATIVNA KULTURA, URBANA KULTURA

Eden od najbolj znanih avtorjev, ki se je ukvarjal s študijami mladih in njihovih kultur, je angleški sociolog Mike Brake, ki pravi, da je mladinska subkultura povezana z razrednim položajem njenih pripadnikov (Brake, 1984: 15), kar je treba upoštevati pri njenem raziskovanju. V začetku proučevanja pojava mladinskih kultur se je namreč mnogo kulturologov osredinilo na kulturo, ki se je razvila med mladostniki delavskega razreda, vendar mladi iz delavskega razreda niso bili edini, ki so razvijali svojo specifično kulturo. Murdockova meni, da »mladina različnih razredov konzumira različne segmente popularne

kulture, v skladu s svojimi razredno specifičnimi vrednotami, možnostmi, okusi in podobno« (Stanković, 2006: 84).

Definicija Mika Braka govori o subkulturi kot poskusu »razrešitve kolektivno izkušenih problemov, ki se porajajo iz protislovij družbene strukture, in da subkulture porajajo oblike kolektivne identitete, iz katere je mogoče doseči individualno identiteto, ki ni določena z razredom, izobrazbo in poklicem. Ta rešitev je skoraj vedno začasna in nikakor ni resnična, stvarna; razrešena je na kulturni ravni.« (Brake, 1984: 15) Pravi, da subkulture obstajajo tam, »kjer obstaja neka oblika organiziranega in priznanega prepleta vrednot, obnašanja in delovanja, odzivi nanje pa so drugačni od odzivov na prevladujoče nize norm« (Brake, 1984: 23).

Najbolj znan slovenski avtor s tega področja je Gregor Tomc, ki se v svojem delu *Subkulture v Sloveniji* v devetdesetih najprej prav tako posveti nekaterim različnim pojmovanjem tega pojava. Pojem uporablja »za označevanje specifičnih kulturnih praks, pogleda na svet, povečini manjšinskega estetskega ustvarjanja in načinov bivanja, obnašanja, mišljenja in videza, gradnje in ohranjanja posebnega življenjskega sveta v družbeno-kulturnem smislu« (Tomc, 1999: 14). Mladinska gibanja pa, poleg subkultur, deli še na subpolitike in kontrakulture. Po njegovem so mladinske subkulture tista gibanja mladih, ki oblikujejo predvsem svoje lastne oblike ustvarjanja in življenjskega sloga. Mladinske subpolitike so gibanja mladih, ki razvijajo lastne oblike političnega prepričanja in delovanja. Mladinske kontrakulture skušajo subkulturni in subpolitični vidik združiti v enotno držo. (Tomc, 1989: 157)

Številni avtorji (Brake, 1983; Debeljak, 2002; Stanković, 2006) menijo, da se subkulture bolj ali manj razlikujejo od prevladujočih kultur in so po navadi z njimi v opozicijskih odnosih. Nekateri avtorji včasih za določene subkulture uporabljajo tudi izraz kontrakultura. Uporabljajo ga za poimenovanje kulture, ki je v neposrednem konfliktu s prevladujočo ali dominantno kulturo. Gre torej za popolno zavračanje prevladujočih norm in vrednot, za odklonsko vedenje pripadnikov. Zaradi tega dominantna tovrstno kulturo zavrača.

Mladinske kulture pogosto izražajo protest proti obstoječim normam in vrednotam in oblikujejo ali vsaj poskušajo oblikovati alternativo obstoječemu družbenemu sistemu. V tem smislu je mogoče govoriti o alternativni kulturi.

V zadnjem času pa se vedno pogosteje pojavlja tudi izraz urbane kulture, ki glede na pomen pojma urban označuje kulture, ki so se razvile v mestih, in tako vsebuje tudi prej naštete pojme. Pojem urbanost zajema mnogo pomembnih, a očem skritih, nevidnih vidikov, zato ga je težko definirati. »Vprašanje urbanosti zadeva prostor kot družbeno dimenzijo in zajema emocije, naključnost in možnost, kompleksnost in različnost, soobstoj protislovij na istem prostoru.« (Uršič, 2003: 8)

1.2.3.1. GRAFITI KOT SESTAVNI DEL SUBKULTUR

Grafit je prvotna oznaka za anonimen napis na zidu. Lahko je »napisan iz čistega veselja nad kracanjem, iz besa in notranje napetosti, iz potrebe po sproščanju, grafitomanije ali iz čiste otroške radovednosti« (Slana - Miros. *Sodobnost: revija za književnost in kulturo*. 48, 5: 892). Temeljni razlogi za njihovo pisanje so ogroženost v javnosti, šoli, doma in pri delu; osebne značajske izkrivljenosti; protesti nad javnimi in zasebnimi dogajanji; prikrita homoseksualna sporočila; naročeni politični grafiti za prevzganje javnosti; želja po izpovednosti; filozofski in življenjski smotri ter erotika in seks. (Slana - Miros. *Sodobnost: revija za književnost in kulturo*, 48, 5: 892–897)

Grafitne so pisali za politične in osvobodilne namene. Pisali so jih jugoslovanski skojevci in ilegalci v času NOB. Pisali so jih hitlerjevci s simbolom kljukastega križa, pojavljali so se protikomunistični, protikapitalistični, protiverski, rasistični in drugi grafiti. Več pozornosti so grafitom namenili šele v 20. stoletju, že pred prvo svetovno vojno pa so po straniščih in zidovih pisali »protestne in puntarske« napise. »Današnja sociologija piscev grafitov se v 80 odstotkih ponaša s subkulturno ravni, dasiravno se kaže navzven kot visoki spev multikulturalnosti in vsiljuje stopnjo ustvarjalne estetike, ki je bolj ali manj modni krik in le zunanji vtis notranje bede.« (ibid.). Večjo vlogo kot v modnih subkulturnih gibanjih imajo grafiti bržčas v mestni in velemestni odtujenosti.

Kot pravi znani angleški grafitar Banksy, so grafiti ena izmed najbolj pristnih oblik umetnosti, ki na iskren način izražajo mnenja ljudi. Ljudje, ki vodijo naša mesta, ne razumejo grafitov, saj po njihovem mnenju nobena dejavnost, ki ne prinaša profita, ni vredna obstoja. Menijo, da grafiti strašijo ljudi, njihov simbolični pomen pa odraža odklone v družbi. Banksy pa meni, da so velika podjetja tista, ki s svojimi slogani na stavbah in avtobusih uničujejo videz sosesk in mest. (Banksy, 2006: 8)

1.3. NEVLADNE ORGANIZACIJE (NVO) V ODNOSU Z DRŽAVO

Mladinska gibanja se kot iniciative za pridobivanje prostorov, namenjenih razvoju kulture, pogosto organizirajo v obliki nevladnih organizacij.

Pojem nevladne organizacije se je začel uporabljati po letu 1945. Danes se v evropskem prostoru pretežno uporablja za oznako formalnih oblik neprofitnega združevanja, ki imajo statusnopravni položaj pravne osebe zasebnega prava. Oznaka »nevladen« se nanaša na neodvisnost teh organizacij od države v vseh pogledih njihovega obstoja, to je:

- pri ustanovitvi (organizacije so odvisne le od zakonsko določenih pogojev za registracijo),
- pri delovanju (organizacije same določajo svoje dejavnosti, cilje in naloge, pri čemer država nima neposrednega vpliva na njihovo notranje upravljanje),
- pri prenehanju (država nima vpliva na prenehanje organizacije, tudi premoženje organizacije se po prenehanju ne prenese na državo, temveč na organizacije s podobno dejavnostjo). (http://www.pic.si/images/stories/dokumenti/nvo-analize/Celovita_analiza_pravnega_okvira_za_delovanje_nevladnih_organizacij-analiza.pdf)

Neprofitne, nevladne, prostovoljne organizacije so izvajalci, ki so organizirani na pobudo iniciativ v okviru civilne družbe. To so organizirana prostovoljna združenja državljanov, ki želijo uveljavljati svoje interese, ideje in ideologije.

Okvir, v katerega jih postavljamo, je sestavljen iz dveh ključnih kriterijev: neprofitnosti in nevladnosti. Njihovo poslanstvo je delovanje v javno korist. Ustanovijo jih zasebni akterji. Tovrstne nevladne organizacije sodijo v tretji sektor klasičnega blaginjskega trikotnika. (Hrovatič. Socialno delo. 37: 181–187) To pomeni prostor, ki se razprostira med državo, trgom in institucijami skupnosti (družina, sosedstvo, sorodstvo, skupine prijateljev ipd.). Zaradi lastne logike delovanja organizacij, ki se nahajajo na tej vmesni ravni, pride pogosto do težav pri njihovem razvrščanju; za razliko od javnega sektorja se organizacije tretjega sektorja odlikujejo z manjšo uradnostjo. Glavni razloček od podjetij je v njihovem cilju, saj ne težijo k maksimiranju dobička, temveč za njih velja načelo neprofitnosti, kar pomeni, da te organizacije sicer smejo s svojimi dejavnostmi pridelati dobiček, vendar ga ne morejo deliti med člane organizacije, temveč ga morajo porabiti za svojo osnovno dejavnost. Končno se organizacije tretjega sektorja tudi po stopnji formalnosti razlikujejo od institucij skupnosti, kot so družina, sorodstvo ali sosedstvo, zraven tega pa članstvo oz. delo v organizacijah tretjega sektorja temelji na prostovoljstvu in osebni odločitvi glede sodelovanja.

V neprofitnem nevladnem sektorju se pojavljajo tri najznačilnejše pravnoorganizacijske oblike, in sicer društva, zavodi in ustanove. Po zakonu so temeljna načela delovanja društev prostovoljnost, samostojnost, nepridobitnost in javnost. Prostovoljnost pomeni, da se nikogar ne more vključiti v društvo, če si tega ne želi sam. Samostojnost pomeni, da si društva sama določajo namene, cilje in načine delovanja. Nepridobitnost pomeni, da mora društvo pridobljena sredstva porabiti za namen, zaradi katerega je bilo ustanovljeno. Javnost pa pomeni, da mora biti zagotovljeno javno delovanje društva. (ibid.)

NVO pridobiva denar pri državi, na trgu in v neformalnem sektorju, ki se najpogosteje vključuje s prostovoljnim delom. »Žal pa se vse nevladne organizacije soočajo s problemom projektnega financiranja, ki jim jemlje prepotrebno energijo za usklajen nastop pri zagovarjanju skupnih interesov.« (CNVOS, 2005: 7) Financiranje je najbolj žgoč problem nevladnih organizacij. Na lokalni ravni posamezne občine (so)financirajo, načrtujejo in nadzorujejo delo NVO. Na državni ravni pa vlada določa politiko, spremlja pojavnost in trende, financira, spodbuja delovanje ter koordinira celotno področje. Vloge NVO so različne. Pri nas se vedno pogosteje definirajo kot izvajalske organizacije, ki ponujajo storitve

različnim populacijam ljudi. Po navadi so tiste, ki s spodbujanjem prostovoljstva prispevajo k večanju solidarnosti, predstavljajo interese članov, njihovih storitev in državo seznanjajo s potrebami ljudi v konkretnih lokalnih okoljih. (Leskošek, 2002: 12–13)

Vesna Leskošek govori o treh modelih sodelovanja NVO in države. V "vladno-dominantne" modelu prevladujejo javne službe, ki se v večini financirajo iz državnega proračuna. Za "dualni" model je značilno, da storitve izvajajo javni zavodi in tretji sektor, financirajo pa se iz proračuna, participacije tretjega sektorja in plačila uporabnikov storitev. Za "sodelovalni" model pa je značilno, da v izvajanje vključuje le tretji sektor, ki se financira iz proračuna in neposrednega plačila uporabnikov storitev. (ibid.)

Odnos med državo in NVO se spreminja in je odvisen od stalnih konceptualnih premikov. Danes se vloga nevladnih organizacij večja. Eden njihovih temeljnih problemov je, da ne sodelujejo v procesih odločanja in da civilni dialog še ni formaliziran, kar pomeni, da NVO sicer sodeluje s Komisijo pri oblikovanju političnih smernic, nima pa pravne moči, da bi lahko sam oblikoval predloge in jih poslal v parlamentarno obravnavo. (CNVOS, 2005: 7) Pojavljajo se uporabniška gibanja, ki so si sposobna ustvarjati lastne storitvene organizacije. V tovrstno gibanje bi lahko uvrstili tudi boj za prostor in njegovo končno zasedbo društva, predstavljenega v tej nalogi, ki je na lastno pobudo, brez podpore organov lokalne skupnosti, začelo izvajati želene dejavnosti.

1.4. SKVOTIRANJE

»Zgodovina bojev za demokracijo je bila tudi vedno zgodovina bojev za prostor. Bojev za to, kdo in kako si bo "prisvojil" določene prostore v mestu v simbolnem in socialnem pomenu; kdo jim bo vtisnil smisel in pomen«. (Gantar, 1990. V: Marko Hren, 1999: 9)

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika besede skvot/skvotiranje ni mogoče zaslediti, vendar se vseeno pojavlja v literaturi in medijih, zato jo bova uporabljali tudi midve, in sicer v poslovenjenem zapisu.

Skvotiranje je vedno bolj razširjeno mladinsko gibanje, ki je politično obarvano in predstavlja odziv in upor političnemu sistemu in stanovanjski politiki ter izraža nezadovoljstvo mladih z danimi življenjskimi razmerami.

Skvotiranje je protipravna naselitev praznih, neuporabljenih, nenaseljenih in zapuščenih objektov brez vedenja, dovoljenja ali najemne pogodbe z lastniki. Vezano je predvsem na urbano okolje, zunaj mest pa se pojavlja redkeje.

V Evropi je gibanje najbolj razširjeno v Amsterdamu in Barceloni. V Sloveniji pa je situacija nekoliko drugačna saj skvotiranje pri nas ni tako številčno zaradi majhnosti države in mest in veliko manjšega števila zapuščenih objektov. Tudi stanovanjske politike se razlikujejo od države do države in pri nas za skvotiranje ni ravno najboljših pogojev. V Sloveniji primanjkuje tudi povezanosti in solidarnosti med samimi skvoterji.

Slika 1: platnica priročnika za skvotiranje iz Barcelone

Skvoti so se, v smislu zasedbe praznih objektov oziroma stavb, začeli pojavljati v začetku sedemdesetih let. V nekaterih oblikah so se pojavljali že nekaj desetletij prej. Skvotiranje je bilo tako politično dejanje, način življenja, anarhistični projekt, socialni eksperiment,

družbena utopija, mehanizem za socializacijo, avtonomija bivanja, kot tudi umetnost, kultura in zabava. Pomenilo je poskus spremembe družbenih razmer in izrazilo državljansko nepokorščino, udeležilo aktiven napad na državo, lastnino, policijo in vojsko. (Trampuš. Mladina, 2002)

Okoli leta 1980 je bilo največ skvotov v Amsterdamu. Krajšo tradicijo tega pojava pa imajo države vzhodne Evrope, kjer so se skvoti začeli pojavljati po prenehanju socialističnega sistema. Pojav skvoterstva je bil posledica zgrešene stanovanjske politike in še mnogih drugih dejavnikov. V večjih urbanih središčih so obstajale hiše in stavbe, ki so bile zaradi različnih razlogov prazne, zapuščene, zanemarjene, osamljene in tihe. Mnogokrat tudi zato, ker jih lastniki raje niso oddali nikomur, kot da bi znižali najemnino. Zato so jih zavzeli skvoterji, ki so se tja preselili in jim dali novo življenje. Skvoterji so zasedli tujo lastnino in s tem zanikali temeljna pravila zahodne družbe. Niso priznavali zakonov in policije in se dejavno uprli pravni regulaciji države. Skvoti pa so bili zmeraj tudi kulturni prostori in kot takšni javno dobro, mestu potrebni in zanj pomembni. V njih so potekali koncerti, predstave, razstave, delavnice in mešanje različnih umetniških praks, večinoma alternativnih kulturnih dejavnosti. (ibid.)

Rastko Močnik opiše razloge za pojav množičnega skvotiranja in izoblikovanja kulturnih središč, v katere se je sčasoma preoblikovalo veliko število skvotov po Evropi, nekaj tudi v Sloveniji. Pravi, da je do tega pripeljala vrsta družbenih procesov, ki so značilni za sodobno Evropo in so del velikih svetovnih zgodovinskih tokov. Takih družbenih procesov je več, vendar so med seboj tesno povezani. Avtor našteje naslednje procese:

Razvoj kulturne industrije, zaton nacionalne kulture in vznik alternativnih kulturnih praks:

V 20. stoletju se profitne dejavnosti razširijo na področje kulture, iz česar nastane kulturna industrija in industrija zabave, ki preobrazi dotlej prevladujočo nacionalno kulturo, ki je po svoji naravi normativna in kanonična, zato lahko zajame množice le v obsežnosti porabe, ne pa proizvodnje. Proizvodnja kulture je do tedaj namreč v domeni ozkih specialističnih skupin. Komercialna industrijska proizvodnja zabave pa izdela novo vrsto kulturnega proizvoda – komercialne množične kulture. Njihov razcvet poceni proizvodna sredstva in omogoči, da

lahko vsakdo postane kulturni proizvajalec, kar pomeni, da kultura ni več v domeni za to določene elite. To je revolucionarni proces, iz katerega vzniknejo množične subkulture, ki so v konfliktnem ali vsaj ambivalentnem odnosu do tradicionalne nacionalne kulture, ki v subkulturi vidi le degeneriran stranski proizvod masovnih industrijskih kultur. Subkulture se morajo v spopadu s komercialno in z nacionalno kulturo nenehno bojevati za svoje družbeno mesto. Pogosto se povezujejo z gibanji za emancipacijo in iz tega spoja kulturne ustvarjalnosti in političnega ali splošnejše družbenega angažmaja so vzniknile alternativne kulture, ki so danes globalni fenomen. Njihova moč se kaže v tem, da si znajo same ustvariti svoje družbene prostore – alternativne prostore družbenosti in kultur. (<http://www.kudmreza.org/teksti/zakaj%20je%20metelkova%20pomembna.pdf>)

Boji materialno in kulturno razlaščenih množic:

Val brezposelnosti po Evropi, ki poleg industrijskega proletariata zajema prve iskalce zaposlitve, mlade ljudi, med katerimi se pojavlja tudi trend podaljševanja učne dobe, povzroči, da se predvsem v mestih pojavlja množica ljudi, ki je tako ali drugače porinjena na družbeno obrobje. Te množice pa ne morejo zadovoljiti ne nacionalne ustanove, ki služijo nacionalni kulturi, ne komercialna industrija zabave, zato si izbori svoje socializacijske prostore, ki so tudi žarišča alternativnih kultur. (ibid.)

Boj za mestni prostor:

Zaradi posledice deindustrializacije, ki je v središču kapitalističnega sistema uničila celotne mestne četrti, njihove dejavnosti pa preselila na obrobje svetovnega sistema, so se v prazne in razpadajoče stavbe začeli naseljevati brezdomci in ljudje brez prostorov za svoje kulturne potrebe. Tovrstne nelegalne zasedbe prostorov so pogosto politično dejanje, s katerim akterji pokažejo možnost bolj odgovornega in ustvarjalnega gospodarjenja z zapuščenimi mestnimi prostori, v nasprotju s prevladujočim načelom zasebnega lastninjenja in njegove pridobitne dejavnosti. Iz tovrstnih zasedb objektov so izšla številna alternativna kulturna središča po celotni Evropi. (ibid.)

Ukrepi proti getoizaciji:

Brezposelnost, kriza šolskega sistema in zlasti ponovni razmah rasizma so v številnih evropskih mestih spremenili cele četrti v geta, ki jih ogrožajo nasilje, trgovina s psihotropnimi substancami in kriminal. Mestne in nacionalne oblasti v teh okoliščinah pogosto sistematično podpirajo alternativne kulturne centre, saj v njih vidijo pomembne dejavnike družbene kohezije in nosilce mehanizmov, ki preprečujejo družbeno izključevanje. (ibid.)

Ukrepi proti odmiranju mestnih središč:

Vsi omenjeni procesi so posledično pripeljali do odmiranja mestnih središč, socializacijske funkcije, ki so bile tam prisotne, pa se selijo na mestna obrobja, kjer npr. velika nakupovalna središča nadomeščajo nekdanje trgovine v mestnih jedrih. Zaradi tega marsikje mestne oblasti podpirajo kulturne centre in med njimi alternativna in subkulturna središča, ki delno zaustavljajo nadaljnje razkrajanje mest in zlasti propad mestnih središč.

Znotraj tovrstnih dogajanj bi lahko, tako kot Metelkovo v Ljubljani in Pekarno v Mariboru, ki sta se razvili v trenutno največja alternativna kulturna centra v Sloveniji, z najdaljšim obstojem in sta začela delovati z ilegalno zasedbo prostorov, umestili tudi Izbruhov kulturni bazen, ki je v osmih letih delovanja pridobil podoben status na območju Gorenjske.

2. PROBLEM

Za obravnavano temo sva se odločili zaradi osebnega zanimanja za alternativna kulturna gibanja v lokalni skupnosti ter lastnega udejstvovanja na tem področju. Alternativno kulturno društvo Izbruh sva kot osrednjo organizacijo raziskave izbrali zato, ker trenutno predstavlja najpomembnejše alternativno kulturno središče v Kranju in je nastalo kot posledica mladinskega gibanja za pridobitev prostorov, ki bi mladim ponujali aktivno sodelovanje pri razvoju alternativne kulture. Poleg tega je bila ena od naju aktivna članica društva in je hotela narediti pregled njegovega delovanja od začetka do danes, druga pa je kot zunanja opazovalka prispevala k objektivnejši podobi opisa društva in njegovega delovanja.

Z opisom mladinskih in kulturnih gibanj sva želeli prikazati sistematičen pregled organizacij in prostorov, ki se s tem ukvarjajo, na pobudo ljudi, ki so izrazili željo in zanimanje za tovrstno tematiko, ki trenutno ni dostopna v enotnem gradivu.

Diplomsko delo predstavlja pregled dogajanj na področju mladinske kulture in podrobnejši opis delovanja društva AKD Izbruh ter služi društvu kot dokument, ki obravnava njegovo delovanje in ga umešča v širšo lokalno skupnost ter predstavlja arhiv medijske pojavnosti, s čimer prikaže javno podobo delovanja društva. S tem umešča društvo v teoretični okvir in področje mladinskih gibanj ter njihovih učinkov in vplivov.

3. METODOLOGIJA

3.1. VRSTA RAZISKAVE

Raziskava je kvalitativna, saj osnovno izkustveno gradivo sestavljajo besedni opisi in pripovedi. Gradivo je obdelano in analizirano na besedni način, brez uporabe merskih postopkov. Za kvalitativne raziskave je značilna študija primera.

3.2. VIRI PODATKOV

Najini viri podatkov so bili intervjuvanci, spletno in tiskano gradivo ter druženje in pogovori z akterji in obiskovalci Izbruhovega bazena in ostalih sorodnih organizacij.

3.3. POPULACIJA

V raziskavi nisva proučevali statistične populacije, temveč predvsem organizacijo AKD Izbruh in nekatere sorodne organizacije. Osredinili sva se na nastanek, zgodovino, delovanje, dejavnosti in strukturo Izbruhovega kulturnega bazena in društva AKD izbruh.

Osnovne značilnosti društva AKD Izbruh so:

- dejavnosti: prirejanje alternativnih družbenokritičnih in ostalih kulturnih prireditev;
- ciljna populacija: protikapitalistično in družbenokritično usmerjeni mladi in pripadniki različnih urbanih kultur;
- lokacija: AKD Izbruh deluje v starem zimskem bazenu na Savskem otoku v Kranju, v bližini mestnega središča.

3.4. ZBIRANJE PODATKOV

Zbiranje podatkov je potekalo skozi daljše časovno obdobje. Temelji na opazovanju z udeležbo, na poglobljenih in krajših intervjujih s posameznimi akterji AKD Izbruh in nekaterih drugih sorodnih organizacij ter s poznavalci kranjske alternativne scene. Podatki so pridobljeni tudi z zbiranjem in prebiranjem medijskih virov (spletne strani, televizijske oddaje, časopisi, dokumentacije o društvu AKD Izbruh ...).

Intervjuji so potekali v sproščenem ozračju po lokalih, v Izbruhovem kulturnem bazenu, z enim od intervjuvancev pa tudi pri njem doma. Intervjuvance sva večinoma spraševali po lastnih mnenjih in doživljanjih. Z veseljem so sodelovali in nama posredovali svoja mnenja in izkušnje.

Zbiranje medijskih virov je potekalo s pomočjo spletnih strani in v časopisnem oddelku Osrednje knjižnice Kranj. Nekaj medijskih virov sva dobili tudi od članov AKD Izbruh.

4. SLOVENSKI SKVOTI

V to poglavje umeščava kratek pregled nastanka, razvoja in propada nekaterih slovenskih skvotov, ki predstavljajo pomemben del mladinskih gibanj, čeprav nekateri izmed njih to niso bili v pravem pomenu besede, saj v njih ni nihče živel. Sem sva jih umestili zaradi načina pridobitve prostora, ki je potekala na napol legalen ali ilegalen način. Nekateri izmed danes večjih kulturnih centrov so poskušali do prostorov najprej priti na legalen način, s pogajanji, prošnjami, naslovljenimi na lokalno skupnost in občinske zavode. Ker pa jim to ni uspelo, so se odločili za drugačen način vselitve, med slednje spada tudi AKD Izbruh. Nekateri izmed teh prostorov so pridobili različne neformalne statuse (mladinski kulturni center, avtonomna cona itd.) in postali priznani tudi v širši družbi, njihova uporaba prostorov je postala pollegalna ali celo legalna. Zato se današnje delovanje razlikuje od začetnih akcij in projektov. Nekateri od njih pa so kljub prizadevanjem in pestrosti programa prej ali slej propadli, večinoma zaradi prisilnih izselitev iz zasedenih prostorov, saj so se več let nerazrešena lastništva in spori po hitrem postopku razrešili, ko se je nekdo vselil v prej zapuščene in propadajoče objekte.

Slovensko skvotersko sceno sva razdelili na regije in na kratko opisali njihovo delovanje. Izbruhov kulturni bazen sva umestili v širšo geografsko območje Slovenije, v proces nastajanja alternativnih kulturnih prostorov ter v časovno obdobje.

Predstavljene podatke sva dobili na spletnih straneh, pri akterjih v določenih skvotih, nekaj pa sva jih zaradi poznavanja scene vedeli sami. Vire bova natančneje navedli na koncu diplomskega dela v poglavju Viri.

4.1. LJUBLJANA

4.1.1. SKVOT NA ERJAVČEVI 29

Zasedba: Oktobra leta 1977 skupina mladih zasede zapuščeno hišo na Erjavčevi 29, katere lastnica je Ljubljanska banka, a je že več let zapuščena. To je prvi tovrstni poznan skvot v Sloveniji.

Dejavnost: literarni večeri, diskusije, opozarjanje na prostorsko stisko mladih;

Zaprtje: Novembra leta 1977 v prostore vdre policija in iz njih prežene aktiviste.

4.1.2. AKC METELKOVA MESTO

Zasedba: 10. 9. 1993 organizirana skupina posameznikov iz društva Mreža za Metelkovo zasede prostore bivše vojašnice JLA kot odziv na začetek rušenja nekaterih objektov na severni strani Metelkove.

Dogajanje, povezano z bojem za prostor:

Leta 1990 je ustanovljena Mreža za Metelkovo, ki se zavzema za uporabo prostorov bivše kasarne za socialno-kulturne namene.

Leta 1991 Mreža vloži uradno vlogo za pridobitev uporabe prostorov vojašnice ob Metelkovi ulici.

Leta 1992 MOL in RS odobrita uporabo nekaterih delov vojašnice, vendar se postopek zavleče.

Leta 1993 postopek za ureditev uporabe prostorov še vedno ni končan, zato začnejo razmišljati o zasedbi.

10. 9. 1993 se skupina aktivistov odzove na nameravano rušenje nekaterih objektov in ilegalno zavzame prostor.

Po zasedbi Izvršni svet Skupščine mesta Ljubljana doseže izklop elektrike in vode, vendar jo zaradi dobrih odnosov z Ministrstvom za kulturo in Vlado RS priklopijo nazaj.

Poleti 1994 Vlada južni del vojašnice namesto Ministrstvu za notranje zadeve nameni Ministrstvu za kulturo.

Jeseni leta 2008 postane Mestna občina Ljubljana (MOL) pravnoformalna lastnica zemljišč in objektov v Metelkova mestu. Ljubljanski župan Zoran Janković in obrambni minister Karl Erjavec podpišeta aneks k menjalni pogodbi o prenosu lastništva iz leta 1994, s katerim je Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije (MORS) na MOL brezplačno preneslo zemljišča ob Metelkovi.

Dejavnost: Na področju AKC Metelkova mesto deluje več društev in klubov z različnimi vsebinami. AKC Metelkova je članica evropske mreže neodvisnih kulturnih centrov Trans Europe Halles.

AKC Metelkova še vedno obratuje. Status še vedno ni rešen, aktivisti pa so si dodelili naziv avtonomni kulturni center.

4.1.3. CUKRARNA

Zasedba: Leta 1999 skupina mladih anarhistov zasede prostore zapuščene Cukrarne v mestnem jedru Ljubljane in tam oblikuje Anarhistični kolektiv Cukrarna.

Dejavnost: Nudenje življenjskih prostorov, distribucija anarhističnih materialov, širjenje anarhistične ideje, protestna akcija ob obisku ameriškega predsednika Billa Clintona, sodelovanje pri manifestaciji proti ekstremno desničarski politiki deželnega glavarja avstrijske Koroške J. Haiderja, delovanje skupine Antifašistična fronta (AFF), ki izvaja neposredne akcije proti militantnim neonacistom.

Zaprtje: Leta 2000 zaradi hudega pritiska policije na antifašistično delovanje skupina zapusti prostore.

4.1.4. VILA MARA

Zasedba: Leta 1999 se skupina mladih skvoterjev, med katerimi jih je nekaj delovalo tudi v Cukrarni, vseli v zapuščeno hišo na Smoletovi 4, imenovano vila Mara.

Dejavnost: delovne akcije za ureditev prostorov v hiši, nudenje življenjskih prostorov, ustanovitev neformalnega društva R.A.F.A.L, organiziranje koncertov, začetek projekta Hrana, ne bombe;

Zaprtje: Avgusta 2002 se izselijo še zadnji prebivalci, ki jih obvestijo, da se bo objekt v kratkem času začel rušiti.

4.1.5. AC MOLOTOV

Zasedba: Decembra 2001 se kolektiv iz vile Mare odloči za zasedbo drugega objekta na Kurilniški 3, ki je pozneje obveljal za najbolj politični skvot v Sloveniji.

Dejavnost: nudenje življenjskih prostorov, glasbene prireditve, prostori za druženje, prostori za vaje glasbenih skupin, izvajanje političnih akcij, akcije odpora proti Natu in nepravilni globalizaciji, socialne dejavnosti, npr. razdeljevanje hrane, izdajanje fanzina in brošur;

Zaprtje: Nasilen pritisk in grožnje policije, ki je najbrž posledica političnega udejstvovanja in upora sistemu, pritisk Slovenskih železnic ter poročilo zdravstvene inšpekcije julija 2002 privedejo do udara varnostne službe z namenom prisilne izselitve. Objekt sočasno poskusijo začeti rušiti. Prebivalci in podporniki se temu uprejo in nočejo zapustiti prostorov. Po sodni obravnavi jim je dovoljena uporaba prostorov do julija 2003. Po preteku dovoljenja za uporabo se iz objekta izselijo.

4.1.6. AC GALICIJA

Zasedba: Poleti 2003 skupina mladih zasede prostore zapuščene hiše v Prijateljevi ulici 26, kjer je med letoma 1932 in 1934 delovala ilegalna tiskarna Galicija, in tam vzpostavi začasno avtonomno cono.

Dejavnost: predavanja, diskusije, video- in diaprojekcije, gostovanje popotnikov, uličnega gledališča in glasbenih skupin, organizacija otroških kreativnih delavnic;

Zaprtje: Jeseni 2003, po desetletjih sporov in nesoglasij, uredijo lastništvo hiše, zato se aktivisti umaknejo iz omenjenih prostorov.

4.1.7. TOVARNA ROG

Zasedba: Marca leta 2006 neformalna skupina posameznikov začne delovati znotraj prostorov zapuščene tovarne koles Rog, ki je v lasti MOL. Tam začnejo izvajati nov socialni program in sprožijo pobudo za začasno uporabo prostorov za neprofitne dejavnosti.

Dejavnost: raznovrstni projekti in kulturni dogodki, kot so glasbene in plesne prireditve, gledališke in kino predstave, razstave, prostori za umetniške ateljeje, razvoj neodvisne produkcije kulturnih in socialnih vsebin;

Dejavnosti v tovarni Rog se še vedno odvijajo.

4.2. ŠTAJERSKA

4.2.1. PEKARNA

Zasedba: Junija 1994 skupina mladih zasede prostore stare vojašnice Ob železnici 16 v Mariboru.

Dejavnost: nudenje prostorov številnim društvom za izvajanje različnih kulturnih dejavnosti;

Zaprtje: Pekarna še vedno obratuje kot eden izmed večjih kulturnih centrov v Sloveniji. Njen status še ni rešen, prostoru pravijo javni kulturni objekt, vendar še nima uporabnega dovoljenja.

4.3. PRIMORSKA

4.3.1. PR' MRJASCU

Zasedba: Oktobra 2003 skupina mladih skvoterjev zasede opuščeno črno gradnjo zunaj Nove Gorice.

Dejavnost: organiziranje underground koncertov, prostor za preživljanje prostega časa;

Zaprtje: Skvot se zapre istega leta.

4.3.2. TOXIC

Zasedba: Konec leta 2003 skupina mladih skvoterjev zavzame prostore zapuščene hiše v Novi Gorici, ki je v lasti Slovenskih železnic.

Dejavnost: nudenje življenjskega prostora, koncertne prireditve;

Zaprtje: Skvot se zapre kmalu po začetku obratovanja.

4.3.3. IDEAL BAR

Zasedba: Novogoriška mladina leta 2007 zasede zapuščeno konfekcijsko tovarno Ideal. Tako nastane nov skvot Ideal Bar.

Dejavnost: prostori za druženje, prirejanje koncertov;

Zaprtje: Skvot zaprejo, ker je objekt namenjen rušenju, saj je lokacija namenjena gradnji novih stanovanjskih blokov.

4.4. GORENJSKA

4.4.1. PETEK 13

Zasedba: Spomladi 1997 skupina mladih zasede zapuščeno gozdarsko kočo nad Železniki.

Dejavnost: prostori za druženje, glasbene prireditve;

Zaprtje: Spomladi 2000 kočo podrejo na pobudo osebe, ki želi prostor uporabljati v zasebne namene.

4.4.2. KLAVNICA ali KLAVNA SKVOT

Zasedba: Jeseni 2000 se manjša skupina mladih zateče v zapuščene prostore bivšega objekta Mesne industrije v Kranju, ki so že nekaj let prazni in po požaru niso bili obnovljeni.

Dejavnost: prostori za druženje, ustanovitev Alternativnega kulturnega društva Izbruh (v nadaljevanju AKD Izbruh), organizacija glasbenih prireditev;

Zaprtje: Spomladi 2001 zaradi prodaje objekta novemu lastniku izgubijo prostore.

4.4.3. IZBRUHOV KULTURNI BAZEN

Zasedba: Jeseni 2001 skupina mladih aktivistov iz Klavnice zasede prostore opuščenega zimskega bazena na Savskem otoku v Kranju.

Dejavnost: nudenje prostorov za druženje in vaje glasbenih skupin, prireditve s politično sporočilnostjo in nestrinjanjem z družbenim sistemom, organiziranje glasbenih, kulturnih prireditev, raznovrstni projekti;

Zaprtje: Izbruhov kulturni bazen še obratuje. Trenutno za najem prostorov skrbi MOK.

4.4.4. VAGON

Zasedba: Maja 2009 se skupina mladih punkerjev odloči za zasedbo opuščenega železniškega vagona na Jesenicah, ker nimajo primerne prostora za druženje in so v lokalni skupnosti stigmatizirani.

Dejavnost: nudenje prostorov za druženje in prirejanje zabav;

Zaprtje: V začetku avgusta 2009 na pobudo kranjskih kolegov organizirajo prvi koncert, zaradi katerega Slovenske železnice opazijo, da se v vagonu nekaj dogaja, in jih izženejo iz prostora.

Pregled pokaže skupne probleme mladih (ki si ne želijo druženja v komercialno in tržno usmerjenih lokalih in klubih) po celotni Sloveniji. Povsod je namreč vidno pomanjkanje prostorov za njihovo ustvarjanje in izražanje. Mladina ne premore sredstev za najem lastnih prostorov, kjer bi lahko izražala svojo kreativnost, lokalne oblasti pa ji pri tej problematiki velikokrat nočejo pomagati. Mladi za rešitev problemov tako poskrbijo sami in z nelegalno vselitvijo pokažejo nestrinjanje in upor tovrstni infrastrukturni politiki. Največja ironija je namreč v tem, da nikjer ne primanjkuje praznih, zapuščenih in zanemarjenih objektov, ki kot taki ne služijo nobenemu namenu, mladi pa se morajo zaradi prostorske stiske sprijazniti tudi s tovrstnimi prostori, ki so jih pripravljeni obnoviti in vzdrževati, kar pa očitno ni v interesu

lastnikov, ki jih raje vidijo propadati. Organi lokalne skupnosti, ki se v večini primerov izogibajo reševanju tovrstnih problemov, po najinem mnenju s tem kažejo, da mlade raje vidijo na ulicah, kot da bi jim ponudili alternativo in pomagali pri reševanju prostorske stiske.

5. ALTERNATIVNA KULTURA V KRANJU

»Mladinska kulturna in informacijska središča postanejo zanimiva v obdobju adolescence in spadajo na področje neformalnega izobraževanja, prostočasnega druženja, alternativnega ustvarjanja ipd.« (Simonič. V: Marinič, 2007: 22)

Ker je Izbruhov kulturni bazen danes eno najpomembnejših stičišč alternativne kulture v Kranju, sva se odločili opisati nekaj podobnih organizacij in prostorov, kjer se je pred nastankom AKD Izbruh, ki je bil delno tudi odgovor na mrtvilo mladinske kulture, odvijala kranjska alternativna scena. Tako sva ga umestili v dogajanje v lokalni skupnosti. V pregled sva vključili tudi sedanja zbirališča mladih in prizorišča glasbenih in kulturnih prireditev.

Predstavljene podatke sva našli na spletnih straneh in v pogovorih s člani društev ter obiskovalci prostorov.

5.1. KLG (Klub ljubiteljev glasbe)

Društvo KLG so leta 1975 ustanovili trije entuziasti, Franc Kuzma (znan izdelovalec gramofonov, ki se še danes prodajajo po vsem svetu), Simon Uršič in Zoran Kisel, da bi prekinili kranjsko mrtvilo na področju alternativne kulture ter zaradi poslušanja in ljubezni do kakovostne glasbe. Kot pravi Bremec (petletni predsednik društva): »Mi smo se šli takrat nekaj takega, kot se gre Izbruh danes.« V tem času v Kranju razen gledališča ni bilo ničesar. V začetku je imelo društvo tri glavne akterje, pozneje pa od 12 do 15. Pobuda za ustanovitev KLG-ja se je začela z zbiranjem enako mislečih alternativcev, ki so začeli organizirati glasbene prireditve in prevoze na jazz koncerte v Ljubljani. Prava dejavnost se je razvila leta 1978, ko so pridobili svoje prostore (pred tem so gostovali v prostorih vrtca Janina). Nahajali so se v stavbi Stare pošte v mestnem središču. Tam so se večinoma zbirali gimnazijci. Vstopa niso omejevali nikomur, vendar je bilo splošno znano, kdo tja spada. Po pridobitvi svojih

prostorov so izoblikovali več sekcij (za tematske večere, za koncerte, za izdajanje časopisa, za hi-fi), pozneje so razvili še več sekcij za posamične zvrsti glasbe, npr. punk in reggae sekcijo. Med njihove glavne dejavnosti se šteje prirejanje koncertov enkrat do dvakrat na mesec in prirejanje tematskih večerov, na katerih so predstavljali glasbene skupine ali glasbene zvrsti. Obiskovalo jih je do 100 ljudi na večer. Večino svojih dejavnosti so izvajali v prostorih hotela Creina, glasbene šole in predvsem v Delavskem domu, kamor je na večje koncerte prihajalo od 500 do 700 ljudi. Koncertno so pokrivali področje od Avstrije do Jugoslavije. Gostovalo je mnogo bendov iz Jugoslavije (Kongres ...), Slovenije (Pankerti, Buldožerji ...) in tudi iz tujine. Poleg prirejanja večjih koncertov je KLG spodbujal mlade neuveljavljene glasbene skupine. Izdajali so svoj časopis Glasilo Kluba ljubiteljev glasbe, ki je izhajal v osmih do desetih izvodih na leto. Veliko mladih je tam objavljalo svoje prve prispevke (Smiljanič svoje stripe, Milko Poštrak, Marko Jenštrle ...). V sodelovanju s Pavlom Okornom so v Prešernovem gledališču prirejali jazz večere, kjer so igrali nekateri izmed danes zelo uveljavljenih jazz glasbenikov. Na te prireditve je bil vstop možen le s člansko izkaznico, koncerte pa je obiskovalo okoli 300 ljudi. Njihova postranska dejavnost je bila organizacija turnej (npr. turneja Aleksandra Mežka). Bili so med prvimi, ki so se ukvarjali s tem. Organizirali so prevoze na festivale, npr. na Nizozemsko, kar je bilo za tiste čase nekaj neverjetnega. Organizirali so še hi-fi-seminarje in predavanja o zvoku. O svojih dejavnostih so poročali prek medijev, s predstavitvami na televiziji, radijskih postajah (Val 202, ki je takrat oddajal samo po štiri ure na dan), v časopisih, kot sta Delo in Mladina.

V svojih prostorih so se družili, poslušali glasbo, zbirali in kupovali plošče, glasbene časopise in revije. Tam se je lahko hkrati zadrževalo 30 ljudi. Po koncertih so gostili in počastili tudi nastopajoče in se z njimi družili.

Društvo je imelo v okolici negativen prizvok. V času delovanja so bili vedno pod strogim nadzorom policije in učiteljev, ki so prosili dijake, naj ne zahajajo tja, zato so mnogi tja hodili na skrivaj. S tem so bili povezani njihovi glavni problemi. Zaradi tovrstnih razlogov ter potreb po finančni pomoči so se bili prisiljeni včlanjevati v različne zveze in združenja. Vključeni so bili v ZKO (Zveza kulturnih organizacij občine Kranj), ki je prispeval finančna sredstva za izdajanje časopisa, in v Zvezo občinske mladine, ki je prispevala denar za nekatere

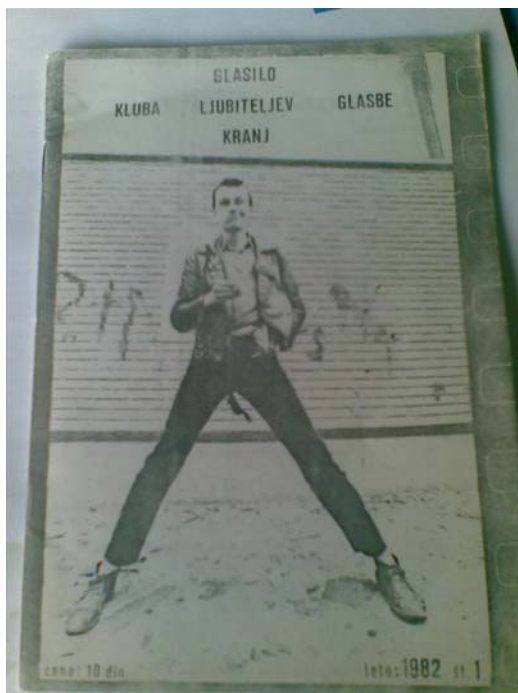
dejavnosti. Ustanoviti so morali sekcijo ZK (Zveze komunistov), s katero so dokazovali, da njihovo delovanje ni usmerjeno proti političnemu sistemu. Večkrat so člane KLG-ja poklicali na zaslišanje kar iz službe ali šole, npr. ko so oglaševali koncert glasbene skupine iz Avstrije z njihovimi plakati, so jih poklicali in seznanili, da tuje literature ne smejo objavljati na javnih mestih.

Člani društva nikoli niso imeli problemov z medsebojnimi odnosi. Nekateri se še danes srečujejo in hodijo na koncerte.

Društvo se je zaprlo leta 1984 zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, vedno manjšega števila prostovoljcev, ki bi bili pripravljeni delati zastonj, in tudi zato, ker so člani odraščali, se začeli ukvarjati z drugimi stvarmi, odhajali so na fakultete, zato so imeli vedno manj časa za tovrstne aktivnosti.

Slika 2: članska izkaznica kluba KLG za jazz večere

Slika 3: naslovna stran glasila KLG

Slika 4: članek v glasilu KLG

Slika 6: prikazuje članek, v katerem je opisan pojav grafitov s kljukastimi križi, kar se je zgodilo tudi v Izbruhovem kulturnem bazenu. Dogodek je bil opisan v lokalnem časopisu.

Slika 5: plakat za koncert v Delavskem domu

5.2. DELAVSKI DOM

Delavski dom je bil v osemdesetih in začetku devetdesetih let najpomembnejše prizorišče alternativne glasbene scene v Kranju. Tam je potekalo mnogo večjih koncertov in tudi nastopov manj uveljavljenih bendov. Glasba, ki so jo predstavljali, je takrat pomenila alternativo komercialni popularni glasbi, ki so jo vrteli v diskotekah. Rock koncerti so tam potekali že leta 1972. Štiri leta pozneje je tam začel prirejati prireditve KLK. Leta 1984 so se tovrstne dejavnosti v Delavskem domu končale, saj so veliko koncertno dvorano začeli spreminjati v knjižnico.

5.3. ČRNI BARON

Lokal Črni baron se je odprl leta 1988 in deloval do leta 1994. Bil je priljubljeno zbirališče mladih, pripadnikov različnih subkultur. Čez dan so tja zahajali predvsem srednješolci, zvečer pa tudi starejši. V lokalu se je vrtela predvsem rock glasba. Prirejali so koncerte in zabave, na katere je prišlo tudi do 300 obiskovalcev. Lokal se je nahajal v središču mesta.

5.4. ROCK BAR – DOWN TOWN

Rock Bar, po domače Down Town, je lokal, ki se nahaja v Kranju nasproti Globusa in v taki obliki deluje že od leta 1998, že prej pa je bil na tem mestu običajen lokal. V prostorih se vrtil predvsem rock glasba, na željo obiskovalcev pa tudi nekatere druge zvrsti. Ob četrtnih, petkih in sobotah za glasbo skrbijo različni DJ-i. Za sprostitev organizirajo turnirje družabnih iger, predavanja in impro dogodke ter glasbene tematske večere, ki jih pripravljajo v sodelovanju s Klubom študentov Kranj in Novim KLG-jem, vsak tretji četrtek v mesecu pa je namenjen metal glasbi v okviru večerov Metal Up Your Ass!!!, ki jih pripravljajo v sodelovanju z Novim KLG-jem in založbo Panika Records. Lokal je bil vedno znan kot zbirališče mladih, predvsem pripadnikov metal in rock subkultur.

(<http://www.myspace.com/rockbardowntown>)

5.5. NKLG (Novi Klub ljubiteljev glasbe)

Novi Klub ljubiteljev glasbe je bil ustanovljen v prvi polovici devetdesetih, leta 1993 ali 1994. Takrat je kranjska alternativna scena ostala brez prostorov za dejavnosti, saj sta vrata zaprla Delavski dom in Črni baron, dve zbirališči mladih. V istem času je nastalo nekaj mladih glasbenih skupin (Necroscopy, Srou pa letu, God Scard, Reality Clauses, Obduction). Mladi so ostali brez prostora za druženje in prirejanje glasbenih prireditev. Tako se je med nekaj entuziasti (Slave S., Boštjan Z., Bojan B. in še nekaj mladih) rodila ideja, da bi v dvorani na Primskovem priredili kakšen alternativni koncert. Občasno se je v dvorani odvil dijaški ali študentski žur, vendar to takratnih alternativcev ni zadovoljilo. Tako je prej omenjena

skupina mladih začela organizirati dogodke, kot so Metal festival, Rock proti drogam, Kran'vstan in nastalo je društvo NKLK, ki ima vsa leta delovanja štiri redne člane, ostali pa so se menjali, vendar pustili tam pozitiven pečat. Ime so si sposodili pri bivšem društvu KLG, saj je nekaj članov spremljalo njegovo delovanje. Pri izbiri imena gre za simpatizerstvo in spoštovanje do stare garde društva KLG.

Društvo NKLK se ukvarja s prirejanjem manjših glasbenih dogodkov, koncertov, festivalov in glasbenih tematskih večerov. Sodelujejo tudi z Rock Barom, kjer prirejajo glasbene tematske večere, in pri organizaciji Tedna mladih. Tako poskrbijo, da se lahko predstavijo tudi mladi, manj uveljavljeni bendi. Dogodki, ki jih prirejajo, se od ostalih ločijo po tem, da so nekomercialni in ponujajo možnost predstavitve mladih glasbenih skupin. Delo pri društvenih projektih je prostovoljno in neplačano. Društvo sodeluje z večino organizacijami v lokalni skupnosti, ki se ukvarjajo z mladimi in glasbo, saj so posamezni člani društva NKLK aktivni tudi v drugih organizacijah, kot so KŠK (Klub študentov Kranj), Art Center, Interparty in AKD Izbruh.

Društvo nikoli ni imelo lastnih prostorov, zato so jih za izvedbo svojih programov najeli ali pa so dogodke izpeljali v sodelovanju s sorodnimi društvi. Menijo, da je pomanjkanje urejenih prostorov za mlade in mladinsko kulturo ter zabavo postal problem na lokalni ravni.

6. IZBRUHOV KULTURNI BAZEN

Izbruhov kulturni bazen vodi društvo AKD Izbruh, ki deloma opravlja socialne dejavnosti, saj nadomešča nekatera področja, ki s socialnimi storitvami, ki so na voljo, niso zagotovljena. Gre predvsem za nudenje prostora mladim, za izvajanje aktivnosti, kot so raznovrstne delavnice, predavanja in okrogle mize. V prostoru so dobrodošli ljudje iz različnih marginalnih skupin, tam so sprejeti kot enakovredni. Tako jim prostor ponuja zatočišče pred družbo, ki jih ne sprejema kot sebi enakopravne. S tem jim nekako omogoča občutek varnosti in sprejetosti. Nekajdnedno zatočišče ponuja tudi posameznikom, ki zaradi določenih stisk in problemov ne morejo ali nočejo ostati v domačem okolju.

6.1. KRONOLOGIJA DRUŠTVA AKD IZBRUH

Poletje 2000: zasedba opuščene stavbe nekdanjega obrata Mesne industrije v Kranju, ki jo poimenujejo Klavna skvot;

oktober 2000: ureditev večjega prostora za vsakodnevno druženje;

januar 2001: ustanovitev društva Alternativno kulturno društvo Izbruh s predstavnikom Andražem Šulcem (prvi predsednik društva);

april 2001: organizacija in izpeljava čistilne akcije na Kosorepu (kanjon reke Kokre) v sodelovanju z več društvi;

marec 2001: organizacija javne okrogle mize na temo mladinske kulture in ustanovitve mladinskega kulturnega centra;

1. 3. 2001: prvi koncertni dogodek – jam session v Klavna skvotu;

marec 2001: izselitev iz Klavna skvota zaradi prodaje objekta novemu lastniku;

marec 2001: najem bivšega kluba U-bahn za izvajanje koncertnih dejavnosti z naslovi Zverinice iz klavnice, Fuck your nationallity, Predstavitev AKD Izbruh;

maj/avgust 2001: prirejanje prireditev na prostem pod skupnim imenom Kam s kulturo mladih v Kranju?, ki opozarjajo na pomanjkanje prostorov za razvoj alternativne kulture, z naslovi: Kam naj se damo?, Ulica, to smo mi!, Živila bodo živila, kultura je oplela!!!;

september 2001: tiha zasedba zapuščenega zimskega bazena v Savskem logu, začetek urejanja prostorov;

november 2001: organizacija prve prireditve znotraj objekta: grafitiranje male dvorane s političnimi in protikapitalističnimi vsebinami;

21. 12. 2001: prvi javni koncertni upor v na novo zasedenem objektu z naslovom Dost mam!!!;

februar 2002: zaplemba lastnine društva in zazidava vseh vhodov v objekt po naročilu direktorja Zavoda za šport Jožeta Jenšterleta;

marec 2002: koncertni protesti kot odgovor na dejanje Zavoda za šport s sporočili: Bolj nas jebete, močnejši smo, Ni betona, ki bi nas ustavil!, Reggae against the law, Ni vse droga, kar ni šport!;

2003: izpeljava številnih delovnih akcij za ureditev notranjosti in okolice;

januar 2004: pričetek delovanja neprofitne založbe in distribucije Bum records;

november 2004: bazen prvič obišče župan Mestne občine Kranj;

december 2004: župan mestnemu svetu predlaga, da AKD Izbruh dobi mesto upravitelja zgradbe starega zimskega bazena, ki je v denacionalizacijskem postopku – na koncu predlog ni sprejet;

2004: izvedba 67 prireditev, prenavljanje prostorov;

2005: Andraž Šulc zapusti Izbruhov bazen, zamenja se upravni odbor, predstavnik društva postane Darjan Kruševac - Darči;

september 2006: priklop elektrike;

2006: izvedba številnih prireditev, širitev dejavnosti: odpiranje prostora bolj raznovrstnim glasbenim smerem in zunanjim organizatorjem, prenavljanje prostorov: koncertna dvorana bazen, prostor za vaje, spalnica, grafitiranje sten;

april 2007: odklop elektrike;

september 2007: ponoven priklop elektrike;

oktober 2007: ponoven odklop elektrike;

2007: organizacija rednega raznovrstnega kulturnega programa ob vikendih, včasih tudi med tednom;

junij 2008: združenje Sazas zarubi AKD Izbruh skoraj 8000 evrov;

november 2008: razplet denacionalizacijskega postopka, ozemlje pripade bivšemu lastniku – družini Majdič;

december 2008: podpis najemne pogodbe med MOK in Vitomirjem Grosom, ki je zakoniti predstavnik družine Majdič;

januar 2009: odstop Darčija z mesta predsednika, volitve v nov upravni odbor s predstavnikom Makom Severjem;

april 2009: ponoven priklop elektrike;

maj 2009: odstop celotnega upravnega odbora društva AKD Izbruh;

junij 2009: vrnitev Andraža Šulca kot predstavnika društva Za nkamr, ki zahteva delovanje v prostorih in upravljanje z njimi; spor društev AKD Izbruh in Za nkamr;

september 2009: člani društva Za nkamr se ponovno včlanijo v društvo AKD Izbruh, nova predstavnika društva postaneta Andraž Šulc in Mak Sever, nekaj članov, vključno z Darčijem, se odloči za zapustitev društva.

6.2. ZGODOVINA IN RAZVOJ

Leta 2001 se je zbrala skupina mladih ljudi, ki si je želela prostor za druženje in prirejanje občasnih glasbenih dogodkov in tudi druge vrste prireditev z določeno sporočilnostjo in posredovanjem idej udeležencem. Ta skupina ljudi je bila drugačna kot večina njihovih vrstnikov in jim prostori in dogodki, kamor so zahajali ostali mladi, ki bi jim lahko rekli konvencionalna mladina, niso bili všeč in so si želeli nekaj drugega. Po besedah Andraža Šulca so si želeli prostorov, kjer bi se lahko zbirali in se počutili medsebojno sprejeti v svoji drugačnosti. Razvijati so želeli medsebojno solidarnost in skrb za soljudi in tako ustvarjati boljšo družbo, saj se niso strinjali s kapitalistično usmerjeno družbo in popularno kulturo, ki se je v tej družbi razvila. Želeli so predstavljati alternativo popularni kulturi ter razvijati manj plehko in bolj politično usmerjeno kulturo. Ljudje, ki naj bi spadali tja, so po Šulčevih besedah marginalci oziroma alternativci, ki se počutijo na kakršen koli način stigmatizirane in potisnjene na rob družbe. Po besedah Darčija pa naj bi bilo to zbirališče vseh mladih, ki jih

zanimajo tovrstne prireditve, pripadnikov različnih subkultur in stičišče urbane kulture, kjer bi lahko ustvarjali vsi, ki si tega želijo.

Po uradni zasedbi prostorov konec leta 2001 so kmalu naleteli na buren odziv takratnega upravitelja prostorov Zavoda za šport, ki jim je februarja 2002 zazidal vse vhode v objekt, ker ta po njegovem mnenju ni bil varen. Zavod in njegov predstavnik ni hotel prevzeti odgovornosti za posledice, če se komu kaj zgodi. To AKD Izbruh ni preprečilo nadaljnjega delovanja v objektu, saj so njegovi člani razbili zazidani vhod, vgradili nova vrata in do danes ostali tam.

Ko so zmagali v bitki za prostor in policiji in občinskim veljakom dokazali, da so vztrajni in tudi družbeno koristni, so jim dopustili nemoteno delovanje in jih pustili pri miru. Vsa leta delovanja, še posebej začetna, so veliko svojih prostih dni namenili prostovoljnemu prenavljanju objekta in urejanju prostorov, potrebne materiale so na začetku večinoma financirali sami. Pravijo, da so pozimi večkrat delali tudi v nemogočih razmerah, v hudem mrazu in lačni. Ker ni bilo elektrike, je bilo tako velik prostor nemogoče ogreti, prireditve pa so potekale s pomočjo najetega agregata.

Kot je povedal Šulc, jih je na začetku povezoval skupni zagon, saj so verjeli v neke ideje in se borili, da bi jih tudi uresničili, ker pa so bili značajsko zelo različni in je imela večina tudi določene probleme v osebnem življenju, je med njimi vedno prihajalo do medosebnih sporov in trenj, ki so jih poskušali reševati s pogovori. Šulc meni, da je sam veliko časa porabil za pogovore in psiho-socialno pomoč svojim prijateljem.

Že na začetku se je odločil, da bo zapustil bazen, ko bo dosegel zadane cilje, in ga prepustil mlajšim generacijam, zato je leta 2005, ko se je situacija glede prostorov stabilizirala in so jih predstavniki mestne občine sprejeli in podpirali, policisti pa večinoma pustili pri miru, odšel. Za svojega naslednjega predstavnika so člani AKD Izbruh določili Darčija, ki je bil takrat star 23 let in je bil pri vsej stvari prisoten od začetka.

Ko je prevzel predsedovanje, je v bazenu začel uvajati več prireditev različnih glasbenih slogov, ki so za sabo potegnile večjo množico obiskovalcev, in prostor je postajal vedno bolj znan, vanj pa je, večinoma v času prireditev, zahajalo vedno več Kranjčanov in obiskovalcev iz vse Slovenije, na bolj znane prireditve in koncerte celo iz vse Evrope. Ime Izbruhov kulturni bazen je tako pridobil določen ugled in postal znan po vsej Evropi, med ljudmi, ki delajo in zahajajo v podobne organizacije in klube. V zadnjih letih se je tam odvijalo okoli 150 prireditev na leto. Darčijeva vizija je bila ustvariti stičišče urbanih kultur, kjer bi se odvijale prireditve za čim bolj raznovrstne okuse in čim večje število potencialnih obiskovalcev. Kar pa ne pomeni, da tam ne bi bilo več družbenokritičnih prireditev in prostora za manj uveljavljene nekomercialne glasbenike. Ko je bazen postajal vse bolj znan in priznan s strani širše javnosti ter okolice in je tja začelo zahajati vse večje število obiskovalcev, je AKD Izbruh začel kandidirati na razpise Ministrstva za kulturo in MOK in še ponekod drugod ter začel prejemati denarno podporo za izvajanje prireditev, projektov in tudi za neprogramske stroške. Šulc komentira: »Mi na začetku od države nismo hoteli nobenega denarja, ker se pač s to njihovo politiko nismo strinjali, in smo rekli, ko vas jebe, in smo hoteli pač čim bolj avtonomno delovati.« V nekaj letih pa se je to spremenilo. AKD Izbruh je razširil svojo dejavnost in začel prirejati tudi večje prireditve. Z zaslužkom so člani kupili boljšo tehnično opremo in obnovili oziroma vzdrževali objekt ter izvajali nadaljnje projekte.

V letu 2008 se je društvo ponovno srečalo z dvema večjima in bolj odmevnima problemoma. Prvi je bil zaseg premoženja s strani združenja Sazas, drugi pa razreševanje in konec denacionalizacijskega postopka, ko je družina Majdič dobila nazaj v last območje, na katerem objekt stoji. Po mnenju nekaterih bazenskih aktivistov postopek, po katerem je denacionalizacija potekala, ni bil v skladu z zakonom in se vračilo ne bi smelo zgoditi. Ker je objekt pripadel novemu lastniku, je bilo treba pravnoformalno urediti upraviteljstvo prostorov. Po dogovarjanju med lastnikom, MOK in AKD Izbruh je prišlo do sporazuma. Objekt pripada MOK, ozemlje pa družini Majdič, zato je MOK podpisal najemno pogodbo za uporabo objekta na tem zemljišču in s pogodbo AKD Izbruh predal upraviteljstvo.

Ta dva dogodka sta pripeljala do trenj, nesoglasij in obtožb med člani AKD Izbruh. Darči se je odločil odstopiti z mesta predsednika, na volitvah v nov upravni odbor pa je njegovo mesto

zasedel Mak Sever, eden od začetnih članov društva. Ker se je po mnenju nekaterih Darči še vedno preveč vmešaval v vodenje društva in delovanje upravnega odbora, je nekaj začetnih članov (tudi ves upravni odbor), ki so ga videli kot tirana, ki jim ni pripravljen prisluhniti, posledično izstopilo iz društva in se po pomoč obrnilo na starega predsednika Andraža Šulca. Šulc je ustanovil društvo Za nkamr, ki je bilo pred tem mišljeno kot društvo v večnem ustanavljanju, a se je Šulc zaradi pritožb večine bivših članov AKD Izbruh odločil, da novo društvo vseeno registrira. Ker se jim usoda bazena ni zdela pravična, so se odločili, da pridejo nazaj in se z društvom AKD Izbruh poskušajo dogovoriti za sodelovanje, njihova želja pa je bila urediti lastništvo bazena na drugačen način, kot je urejeno sedaj. Prav tako se niso strinjali z nekaterimi vsebinami in programom, ki ga izvaja AKD Izbruh oziroma po njihovem mnenju Darči osebno. Želeli so si spremembe na programskem področju in pri namembnosti samega prostora, saj se po njihovem mnenju današnje vsebine ne skladajo z začetnimi vizijami in cilji ustanovnih članov. Sestanki obeh društev pa so namesto do rešitev in kompromisov pripeljali zgolj do še večjih trenj, sporov, konfliktov in medosebnih zamer med starimi in novimi člani obeh društev. Trenutno obe društvi delujeta ločeno, predstavništvo AKD Izbruh pa sta na zadnjem sestanku prevzela Mak Sever in Andraž Šulc, ki se je ponovno včlanil v društvo AKD Izbruh. Nadaljnja vizija in cilji so organiziranje manjših alternativnih kulturnih dogodkov. Tako naj bi se program vsebinsko prilagodil začetni dejavnosti in ideologiji večine ustanovnih članov.

6.3. NAMENI IN CILJI DRUŠTVA

6.3.1. NAMENI IN CILJI DRUŠTVA PO STATUTU

1. Organiziranje razstav z vseh področij likovne umetnosti (slikarstvo, kiparstvo, grafika, fotografija, video ...);
2. organiziranje literarnih večerov, recitalov in predstavitev knjig, revij in fanzinov;
3. organiziranje glasbenih prireditev (koncertov) in drugih scensko kulturnih prireditev (gledališča) s spremljajočimi dejavnostmi;
4. vsestranska pomoč mladim ustvarjalcem pri uresničevanju njihovih zamisli;

5. zastopanje, borba za pravice in delo z ljudmi s posebnimi potrebami in marginaliziranimi družbenimi skupinami;
6. spodbujanje in podpiranje prizadevanja v svojem okolju pridobiti možnosti za ustvarjalno in družabno zorenje v graditelje humanejše družbe;
7. spodbujanje k spremembam in poskušanje vplivanja na pripravo zakonodaje ter drugih sistematskih rešitev v zvezi z možnostmi, ki jih imajo robne skupine in mladi v družbi;
8. povezovanje dela članov;
9. spodbujanje novih vsebin in oblik dela;
10. omogočanje izmenjave izkušenj;
11. skrb za informiranje svojih članov;
12. organiziranje različnih oblik usposabljanja (računalništvo, fotografija, organizacija dela, vzgoja in izobraževanje ...);
13. izdajanje informativnega gradiva in publikacij, nosilcev zvoka in slike ter knjig za svoje člane;
14. spodbujanje materialne solidarnosti med člani;
15. skrb za okolje (očiščevalne akcije) in uveljavljanje zavesti o pomembnosti čistega okolja;
16. organiziranje športnih prireditev rekreativnega značaja (športne igre, izleti v naravo ...);
17. sodelovanje s sorodnimi organizacijami doma in v tujini.

S tabelo bova prikazali, katere od naštetih dejavnosti društvo, po najinem mnenju in besedah nekaterih članov, uresničuje, delno uresničuje in katerih ne uresničuje. Dejavnosti so oštevilčene tako kot zgoraj.

Dejavnosti društva	se izvaja	se občasno izvaja	se ne izvaja
1	x		
2			x
3	x	x	
4			x
5		x	
6			x
7		x	
8		x	
9		x	
10		x	
11	x		
12			x
13		x	
14			x
15		x	
16		x	
17	x		

Tabela 1: dejavnosti društva AKD Izbruh po statutu društva

Meniva, da so nekatere dejavnosti v statutu zelo splošno opredeljene. Ne povedo konkretnega namena in cilja za uresničitve, zato je težko presoditi, ali se izvajajo, saj bi verjetno vsak član ali obiskovalec izpolnjevanje dejavnosti presodil drugače.

V statutu je napisanih več dejavnosti, kot se jih resnično izvaja, saj si je društvo tako zagotovilo, da bi jih ob morebitnih željah in potrebah po njih lahko izvajalo. Nekatere, kot so izdajanje informativnega gradiva in publikacij ter nosilcev zvoka, so se izvajale le v preteklosti in so bile povezane s projekti, ki so se končali. Nekatere pa so se izvajale v ožjem obsegu, na primer spodbujanje k spremembam in poskušanje vplivanja na pripravo zakonodaje ter drugih sistematskih rešitev v zvezi z možnostmi, ki jih imajo robne skupine in mladi v družbi. Uresničevanje te dejavnosti je opazno le v besedilih družbenokritičnih glasbenih skupin, ki govorijo o tej tematiki in osebni prizadevanju Šulca, predvsem v njegovi kandidaturi za župana Občine Kranj leta 2006.

6.3.2. NAMENI IN CILJI DRUŠTVA PO BESEDAH AKTERJEV

Večina akterjev meni, da je prostor namenjen razvoju alternativne kulture in preživljanju prostega časa drugače mislečih, vendar to opredeljujejo na različne načine.

Zadnji Izbruhov predsednik Mak vidi bazen kot prostor za mlade in mlade po duši, ki imajo drugačna mnenja od večine populacije, ki ne hodijo v komercialne lokale, ki razmišljajo s svojo glavo in družbenokritično. Ne mara pa pripadnikov techno elektronske glasbe in si ne želi, da zahajajo tja, saj njihove kulture ne priznava kot subkulture. Meni, da bi bazen moral biti prostor strpnosti in solidarnosti, vendar ga danes ne vidi kot takega. Bazen vidi kot alternativo popularni kulturi. Po njegovem mnenju naj bi se tam zbirali pripadniki alternativne kulture v smislu izražanja protesta ali nestrinjanja s prevladujočimi normami in družbenimi vrednotami.

Darči vidi prostor kot stičišče vseh subkultur, kjer bi vsa urbana plemena in tudi ostali mladi našli svoj prostor in imeli tam možnost sodelovanja, aktivnega udejstvovanja in ustvarjanja. Če bi se njegova vizija udejanjila, bi bazen postal prostor strpnosti in medsebojnega učenja. Bazen vidi kot prostor, namenjen pripadnikom različnih subkultur, v smislu posebnega načina življenja (imajo svoje mnenje, norme, vrednote, glasbo, slog itd.), ne moti ga niti, če tja pridejo pripadniki popularne kulture, saj tako lahko z drugače mislečimi izmenjujejo informacije in se učijo medsebojnega spoštovanja in strpnosti.

Šulc pa bazen vidi kot prostor, namenjen marginalnim skupinam, ki zaradi določenih značilnosti niso sprejete v družbi. Kot marginalce vidi socialno ogrožene posameznike, homoseksualce, duševne bolnike itd., skratka vse, ki izstopajo od povprečja. "Normalna" ali konvencionalna mladina ima dovolj drugih prostorov za druženje. Kljub temu bi tu gradil pravičnejšo družbo, v kateri bi vladala strpnost, solidarnost in medsebojna pomoč. Njegovo vizijo tako lahko povežemo s Tomčevo definicijo subpolitike kot mladinskega gibanja, za katerega je značilna lastna oblika političnega prepričanja in delovanja.

6.3.3. NASPROTJA

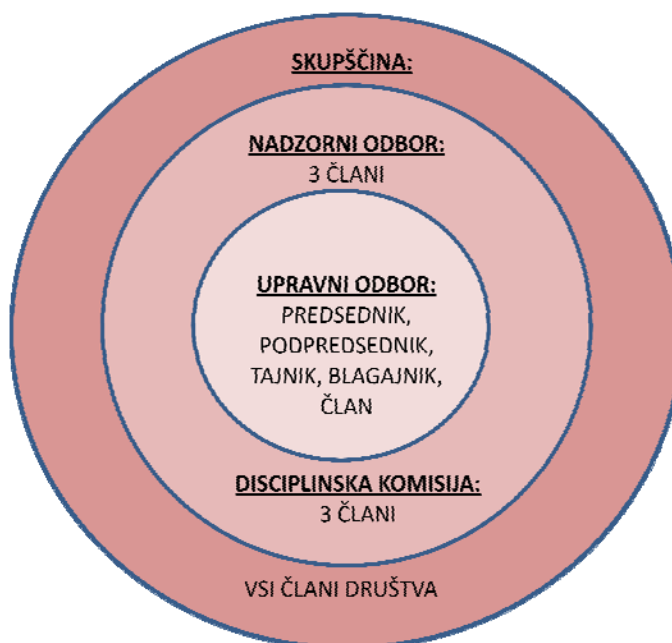
Nasprotja se pojavljajo že med navedbami v statutu in v mnenjih posameznih akterjev, ki so sodelovali pri njegovem nastanku. Tako so v statutu opredelili, da se bodo zavzemali za pravice marginalnih skupin, sami pa pravijo, da določene skupine tam niso dobrodošle (tisti, ki niso "drugače misleči", četudi pripadajo določeni obrobni skupini).

Mnogo protislovij sva opazili v besedah Šulca, ki pravi, da je bazen namenjen vsem marginalnim skupinam, ne pa porabnikom popularne kulture. Navaja primer homoseksualcev, ki so kot diskriminirana skupina tam dobrodošli, saj so stigmatizirani zaradi spolne usmerjenosti. Kljub temu so lahko tudi pripadniki popularne potrošniške kulture, če prav razumeva, pa v tem primeru niso dobrodošli.

Že na začetku delovanja so imeli glavni akterji društva različne ideje in cilje glede razvoja prostora. Nekateri so ga želeli ohraniti za ožjo skupino ljudi, drugi pa razviti v mladinski kulturni center.

6.4. STRUKTURA DRUŠTVA AKD IZBRUH

Organi društva so:

Slika 6: strukturna shema društva AKD Izbruh

Najvišji organ društva je skupščina, ki voli vse ostale organe. Sklepe sprejema z večino navzočih članov.

Upravni odbor je izvršilni organ društva in izvršuje naloge, ki mu jih naloži skupščina. Opravlja organizacijske, upravne, administrativne in strokovno-tehnične zadeve.

Nadzorni odbor spremlja delo upravnega odbora in drugih izvršilnih organov ter vrši stalni nadzor nad materialno-finančnim poslovanjem društva.

Disciplinska komisija kot prvostopenjski organ društva na temelju postopkovnih pravil zakona o prekrških odloča o disciplinski odgovornosti članov.

Akterji pravijo, da je struktura zgolj navidezna, saj je po zakonu o društvih potrebna, sami pa naj bi bili v društvu enakovredni. Organi društva v realnosti ne delujejo, kot je določeno v statutu. Gre zgolj za pravno formalnost. To je značilno za več neprofitnih organizacij, kjer se pogosto pojavlja nejasnost hierarhične strukture, pomanjkanje koncepta dela in razmejitve delovnih nalog, pomanjkanje jasnih ciljev, prednostnih nalog, ravni odločanja in prevzemanja odgovornosti (Hrovatič. Socialno delo. 37 : 187). Samo navidezna hierarhična struktura večkrat povzroči zmedo, saj naj bi bili tako vsi odgovorni za vse in bi morali sami organizirati svoje delo ter razmejiti delovne naloge, vendar vseeno dostikrat pričakujejo, da bodo to naredile osebe, ki so pravnoformalno odgovorne za organizacijo in vodenje društva. Tako hitro ugotovimo, da struktura vseeno ni zgolj navidezna. Člani v primeru težav odgovornost za njihovo reševanje pripisujejo vodstvu. V praksi organizacija brez strukture torej težko vzdrži, saj njeni pripadniki po navadi niso dovolj samoiniciativni in aktivni, da bi samostojno delovali in opravljali naloge, ne da bi to nekdo usmerjal.

6.5. IZOBRAZBA IN KADER

Za AKD Izbruh je kot za večino neprofitnih in nevladnih organizacij »značilno pomanjkanje izobraževalne politike znotraj organizacije oziroma programa ...« (ibid.). Večina ustanovnih članov društva ima nizko stopnjo izobrazbe, končano imajo le drugo, tretjo ali četrto stopnjo izobraževanja. Nekateri člani trenutno pridobivajo višjo stopnjo. V društvu ni nihče redno zaposlen, prav tako nihče ne dela prek javnih del. »Kadrovska struktura v nevladnih organizacijah naj bi temeljila na sorazmernem deležu dela prostovoljcev in profesionalno zaposlenih delavcev. Veliko organizacij pa je, katerih delo temelji izključno na prostovoljcih, ti so preobremenjeni in tako je smoter prostovoljnega dela razvrednoten.« (ibid.) AKD Izbruh nima strokovno izobraženega kadra. Delujejo le prostovoljci, njihovo delo pa je neenakomerno razporejeno, saj nekateri tam preživijo toliko ur, da bi si po najinem mnenju zaslužili redno zaposlitev, kar pa zaradi finančnih težav ni mogoče.

6.6. PRIREDITVE

Od začetka delovanja do danes se je v Izbruhovem kulturnem bazenu odvijalo več kot 1000 prireditev. Od tega je bilo največ glasbenih, občasno pa so se odvijale še video projekcije, gledališke, lutkovne in plesne predstave, diskusije, razstave in delavnice.

6.6.1. GLASBENE PRIREDITVE

Glasbene prireditve vključujejo gostovanja uveljavljenih in neuveljavljenih glasbenih skupin in solističnih izvajalcev iz vse Evrope, ZDA, Južne Amerike, Avstralije, Rusije in nekaterih drugih držav. Na prireditvah so predstavili mnogo glasbenih zvrsti, na primer metal, punk, hard core, rock'n'roll, reggae, SKA, noise in še kaj.

Med glasbene prireditve štejejo tudi prireditve z elektronsko glasbo. Gostujoči DJ-i (iz Slovenije, Hrvaške, Anglije in Grčije) so vrteli večinoma techno, house, drum'n'bass in dub glasbo.

Najodmevnejša imena iz Slovenije, ki so se pojavila v bazenu, so Pankrti, Niet, Elvis Jackson, Laibach, The Strojmachine, Marko Brecelj, Metal Steel, Zmelkoow, Aktivna propaganda, Bitch Boys, C.Z.D., The Tide itd.

Najodmevnejši tuji izvajalci so bili: Kultur Sock, New York SKA Jazz Ensemble, Extreme Noise Terror, Varukers, Disorder, Discharge, Bambi Molesters, Hell Star, Rotting Christ, Municipale Vaste, Ratosdeparao, Zabranjeno pušenje, Orkestar Bobana i Marka Markoviča, Divlje Jagode, Edo Maajka, Radikal Dub Kolektiv, B.R. Stylers itd.

6.6.2. OSTALE PRIREDITVE

Video projekcije zajemajo predvsem predvajanje družbenokritičnih, glasbenih in dokumentarnih filmov in tudi ostale filmske zvrsti.

Na diskusijah se je obravnavalo različne tematike, povezane s svetovnimi problemi in problemi marginaliziranih in stigmatiziranih skupin.

Gledališke, lutkovne in plesne predstave se odvijajo tri- do petkrat na leto. Večinoma se predstavljajo lokalni umetniki. Enkrat na leto lutkovno predstavo pripravi kranjski svobodni umetnik Andrej Štular, trikrat pa se je predstavila plesna skupina Mana iz Kranja v sodelovanju z glasbenima skupinama The Tide in HEPA.

V prostorih se zvrstijo tri razstave na leto, kjer se večinoma predstavijo lokalni umetniki. Od tega je največ fotografskih razstav. V prostorih in okolici je tudi stalna razstava železnih in lesenih skulptur, ki so bile izdelane na delavnicah.

6.6.3. PROJEKTI

Opisali bova projekte, ki so bili prijavljeni na razpise in podprti ter sofinancirani s strani različnih ustanov. Navedli bova leta, ko so projekti potekali, njihove naslove, namen in sofinancerje.

2001: **Drugačnost je svoboda** (kratkotrajni projekt)

Opis: Projekt je zajemal 5 glasbenih festivalov na prostem. Z njim so želeli izbruhovci opozoriti na drugače misleče alternativce, ljudi, katerih mnenja odstopajo od prevladujočih norm in vrednot družbe, zaradi česar so včasih stigmatizirani ali potisnjeni na rob. Hoteli so poudariti, da je drugačen način razmišljanja pravica in svoboda vsakega posameznika. Opozoriti so želeli, da za tovrstne ljudi v Kranju ni prostora, kjer bi se lahko zbirali in ustvarjali, in povedati, da tak prostor potrebujejo.

Sofinancer: JSKD (Javni sklad Republike Slovenije za kulturno dejavnost).

2003–2005: **Kamera revolta** (letni projekt)

Opis: To je bila predstavitev neodvisne, nekomercialne filmske in video produkcije, kjer so se predstavili filmski ustvarjalci, video umetniki in medijski aktivisti. Filmi, ki so bili predvajani,

kritično obravnavajo družbo v njenem kulturnem, socialnem in političnem kontekstu. Velikokrat se je predvajalo prezrte filme, ki niso prišli na spored kinematografov.

Sofinancerja: JSKD in MOK.

2005: **Grafitiranje prostorov** (dnevni projekt)

Opis: Projekt je bil namenjen preureditvi prostorov. Z grafiti, s katerimi so popestrili notranjost, akterji sporočajo svoje razmišljanje in usmeritev. Mladim grafitarjem so izbruhovalci omogočili, da svoje izdelke predstavijo širši publiki.

Sofinancer: JSKD.

2007–2009: **Forma viva** (tedenski projekt)

Opis: Gre za likovno-kiparske delavnice, kjer se udeleženci pod vodstvom Marka Ambroža učijo obdelovati les in druge naravne materiale. Izdelane skulpture so razstavljene v okolici bazena.

Sofinancer: MOK.

2007–2009 **Summer of positive vibration** (tedenski projekt)

Opis: Poteka v času šolskih poletnih počitnic. Gre za delavnice, predavanja, videoprojekcije, koncerte, predstave, ki so namenjeni popestritvi počitniških dni. V tem projektu sodelujejo tudi strokovni delavci iz drugih organizacij (KUD Mreža, Sajeta, Anarktika, Škrlovc). Namenjen je vsem, predvsem pa mladim od 15. do 30. leta.

Sofinancer: MOK.

2008–2009 **Akademija Izbruh** (letni projekt)

Opis: Projekt ponuja kulturno, politično, družbenokritično, brezplačno izobraževanje, ki se odvija na predavanjih in okroglih mizah. Gostje (med njimi so bili na primer Marta Gregorčič, Stane Kerin, Tomo Križnar, Max Zimani in Borut Brumen) so strokovnjaki in poznavalci različnih področij. Projekt poteka enkrat na teden in predstavlja družbene in okoljevarstvene probleme, katerim širša javnost ne namenja zadosti pozornosti.

Sofinancer: MOK.

2009: **Kino glej zdej** (letni projekt)

Opis: Gre za videoprojekcije neuveljavljenih producentov in aktivističnih skupin z družbenokritičnimi vsebinami in tudi ostalih filmskih žanrov.

Sofinancer: MOK.

Vsi projekti se ne izvajajo dosledno, pri nekaterih je pestrost programa ožja kot na uradni prijavi na razpise. Pri letnih projektih, ki naj bi potekali vsak teden, večkrat pride do daljših premorov.

6.6.4. FESTIVALI

Gre za glasbene festivale različnih glasbenih zvrsti, na katerih gostujejo številne glasbene skupine, solistični izvajalci in DJ-i.

- 2001–2009: **Dost mamó**

Gre za punk festival, ki se je začel kot prvi koncert na zasedenem bazenu v znak upora sistemu. Na festivalu se predstavljajo mednarodne neuveljavljene punk glasbene skupine (Srou pa letu, TNT, Drek u pest, AK 47, Loš primjer itd.) z družbenokritičnimi in uporniškimi besedili.

- 2004–2009: **Izbruh festival**

Lokalnim organizatorjem ponuja prostore za brezplačno organiziranje prireditev različnih glasbenih zvrsti (metal, punk, reggae, techno, trans itd.). Na festivalu se večinoma predstavljajo neuveljavljeni lokalni ustvarjalci.

- 2004–2009: **Metal festival**

Je tradicionalni festival, na katerem se predstavljajo aktivne slovenske metalne glasbene skupine (Lene kosti, Noctiferia, Sweet sorrow, God scard itd.), od nepoznanih do uveljavljenih.

- 2005–2007 **Surf rock festival**

Prvi tovrstni festival v Sloveniji, ki je želel predstaviti surf rock glasbo in njene slovenske izvajalce (Bitch Boys, Matching Suits, The Bannas, Eight Bomb itd.) ter tudi nekaj tujih (npr. Bambi Molesters).

- **2008/09: Balkanika core**

Je eden izmed večjih mednarodnih punk/metal hard core festivalov v južni Evropi, na katerem se predstavijo številne svetovne (Extreme Noise Terror, Driller Killer, Varukers, Mob 47, Konflikt, Rowsait, Wolf Brigade itd.) in manj znane balkanske glasbene skupine (FPO, Aktivna propaganda, Nakot, Nulla osta, Nula itd.).

6.7. FINANCIRANJE

Pri financiranju neprofitnih organizacij »gre za zbiranje sredstev iz različnih virov: države, podjetij, posameznih donatorjev, fundacij in podobno. Financiranje ni enostranski proces, ampak je odnos dajanja in prejemanja.« (Hrovatič, 1996. V: Hrovatič. Socialno delo. 37: 187)

V začetku se je društvo večinoma financiralo iz prostovoljnih prispevkov, sčasoma pa je začelo kandidirati na vedno več razpisov. Sofinancer različnih projektov je večinoma MOK. Projekte finančno podpirajo tudi nekateri drugi financerji. Ostali viri so še prostovoljni prispevki, vstopnine ter letna članarina in zaslužek od točenja pijač, ki ni uradno prijavljena dejavnost društva.

6.8. IZBRUHOV KULTURNI BAZEN IN LOKALNA SKUPNOST

V začetku delovanja so prebivalci lokalne skupnosti Izbruhov kulturni bazen videli kot zbirališče narkomanov, pijancev in odklonske mladine. S pomočjo medijev in javnih prireditev so člani društva poskušali negativno podobo odpraviti, saj so želeli biti drugačen, vendar enakopraven del družbe. Lokalna skupnost jih je vedno lažje in bolje sprejemala, saj so videli, da se tam odvija veliko število zanimivih prireditev. Tudi MOK jih je finančno vedno bolj podpiral pri delovanju. Vedno več ljudi je zahajalo v okolico bazena, saj se tega niso več bali tako kot na začetku delovanja. Kmalu je prostor postal znano prizorišče alternativne kulture, kjer se odvijajo prireditve, ki jih ni mogoče videti nikjer drugje v okolici Kranja. Tja danes zahaja vedno večje število mladih, ki jih taka kultura zanima. Prostor pa je v lokalni

skupnosti pridobil drugačno mesto, danes namreč velja za pomembno kulturno zbirališče mladih in tudi malo starejših.

6.9. PROBLEMI

Društvo se je v devetih letih delovanja srečevalo s številnimi problemi. Kot pravi Šulc: »Problemi so, problemi bodo.«

6.9.1. ZUNANJI PROBLEMI

V začetku se organi lokalne skupnosti niso strinjali z ilegalno vselitvijo. Nekaj časa je bil Izbruhov kulturni bazen pod stalnim nadzorom policije, ki je redno preverjala, kaj se tam dogaja. Ko je ugotovila, da ni večjih kršitev, je svoje obhode končala. Pojavilo se je še nekaj problemov, povezanih s prostori, ki so podrobneje opisani v naslednjih poglavjih. Veliko težav so društvu povzročale finančne kazni različnih inšpekcijskih služb ter zaplemba premoženja s strani Sazasa. Aktualni problem pa je sovražen odnos in stalni nadzor policistov od hard core punk festivala Balkanika core dalje. Festival je bil namenjen koncertni dejavnosti, vendar so se ga udeležili tudi pripadniki anarhističnih in aktivističnih skupin iz cele Evrope, ki pa na festivalu in v okolici bazena niso izvajali nikakršnih aktivističnih akcij razen posredovanja vsebin z besedili glasbenih skupin. Kljub temu je Izbruhov bazen od tedaj pod stalnim nadzorom policistov, njihovi obhodi so vedno bolj pogosti. Velikokrat se do obiskovalcev in prostovoljcev bazena vedejo žaljivo, arogantno in nekorektno.

6.9.2. NOTRANJI PROBLEMI

Osební odnosi med (bivšimi) člani še nikoli niso bili tako zaostreni kot danes. Ker je zaradi tega ogroženo delovanje društva, jih bova natančneje opisali v nadaljevanju.

V naslednjem poglavju bova poskusili zajeti in predstaviti mnenja čim več vpletenih, ki sva jih izvedeli med lastnim udejstvovanjem v Izbruhovem kulturnem bazenu in med neuradnimi

pogovori ter druženjem z bivšimi in sedanjimi člani društva ter tudi ostalimi obiskovalci in akterji.

Zgodba o bazenu se nama zdi zelo kompleksna, zato jo je težko predstaviti tako, da bo odražala čim bolj realno stanje. Mnenja in pogledi različnih oseb se zelo razlikujejo. Poskusili bova predstaviti mnenja posameznih podskupin, ki so se izoblikovale na podlagi skupnih interesov.

Kot je povedal Šulc in tudi nekaj ostalih članov, je med njimi vedno prihajalo do trenj in konfliktov, vendar nikoli niso bili tako zaostreni, kot so zdaj. Stari člani, ki so zapustili društvo AKD Izbruh, krivdo pripisujejo Darčiju. Pravijo namreč, da ni posvečal dovolj časa odnosom, reševanju konfliktov, pogovorom, ki bi k temu pripomogli, in se je osredotočal le na organizacijo dogodkov in njihovo tehnično izpeljavo ter pridobivanje finančnih sredstev. Menijo, da jim ni bil pripravljen prisluhniti, ni upošteval njihovih želja glede programske vsebine in namembnosti prostorov ter da se je okoriščal s finančnimi sredstvi, ki so prihajala v društvo prek razpisov in vstopnin na prireditvah. Do njih je bil domnevno žaljiv in jim ni zaupal dostopa in pregleda nad financami, dodeljeval jim je le fizična dela, odgovornejših nalog pa jim ni zaupal, saj jih je določil kot neprimerne, ne dovolj usposobljene in resne za njihovo izvajanje. Njegova politika delovanja v društvu se jim je zdela neskladna z njihovimi začetnimi vizijami in cilji. Po njihovih besedah naj bi pozabil, zakaj je bil bazen zaseden. Šulc namreč pravi, da »je bil namen predvsem to, da se marginalnim, robnim skupinam omogoči prostor za vaje, druženje, sodelovanje, ustvarjanje, kar koli pač že. V bistvu skupinam, ki so odrinjene na rob ali so nesprejemljive za družbo ali ogrožene s strani družbe. Napadeni, zaničevani, zatirani nimajo pravice in bi v vsaki malo večji vasi morali imeti tak prostor, sploh pa v mestu. Danes pa je bazen kakor neki zabavišni center, za množico, ni politično aktiven, preveč poudarka se daje samo prireditvam.« Zaradi tega so bili začetniki vedno manj aktivni, nekateri pa so popolnoma končali delo in le še občasno prihajajo na druženje in prireditve, ki jim ustrezajo. Prav tako Darčiju pripisujejo krivdo za končni razplet denacionalizacijskega postopka, saj je bil po Šulčevih besedah večkrat opozorjen na napake v postopku in bi tovrstni razplet lahko, z njegovo pomočjo, preprečil. Krivdo mu pripisujejo zaradi nezainteresiranosti in neukrepanja, saj je bila po njihovem mnenju to njegova naloga, ker je

bil uradni predstavnik društva. Poleg tega se nekateri ne strinjajo z vpeljevanjem novih obiskovalcev v delovni tim in se počutijo razžaljene zaradi njihovega domnevnega nepoznavanja zgodovine bazena in društva. Mnogi čutijo, da jih novi delavci oziroma prostovoljci ne cenijo dovolj in se ne zavedajo, kakšne so njihove zasluge za razvoj objekta. Ne zdi se jim pravično, da imajo novi člani in prostovoljci enakovreden status, ugodnosti, pooblastila in delovne naloge v društvu, ki naj bi po njihovem mnenju pripadali njim, vendar so se izvajanju odrekli zaradi Darčijevega nepoštenega in zaničevalnega odnosa.

Darči na tovrstne očitke odgovarja s svojo platjo zgodbe, ki je nekoliko drugačna. Pravi, da je bil že ob zasedbi dolgoročni cilj društva tudi razvoj v alternativni kulturni center, torej v stičišče nekomercialne urbane kulture, prostor, ki bi ponujal zatočišče raznovrstnim glasbenikom, umetnikom, aktivistom, ki bi tam lahko uresničevali svoje vizije in ideje. Darči večjih oziroma bolj znanih glasbenikov, ki imajo zaradi glasbene kakovosti večje število obiskovalcev, ne vidi kot komercialno usmerjenih, saj njihovo delo redko zasledimo v medijih. Meni, da je že od samega začetka večinoma sam skrbel za kulturni program, medtem ko se je Šulc bolj posvečal politiki in ideologiji, ostali pa so predstavljali pomoč pri izvajanju prireditev in vzdrževali objekt. Prostore so uporabljali tudi za nemoteno vsakodnevno popivanje in občasno za vaje svojih glasbenih skupin. Mnoge je že na začetku motila Šulčeva ozka usmerjenost, saj ni dovolil odvijanja določenih prireditev, ker so se mu zdele neprimerne za ta prostor. Mnogi mladi organizatorji iz Kranja, ki so si želeli sodelovanja, so bili tako prikrajšani, saj prostora niso dobili v souporabo. Zaradi tega so prebivalci lokalne skupnosti bazen gledali kot neki zaprt prostor, namenjen samo določenim osebam, in se tam niso počutili dobrodošle. Po odstopu Šulca se je situacija začela spreminjati. Člani so se po Darčijevih besedah strinjali, da se prostor odpre tudi za nove vsebine, ne le družbenokritične, saj bi tako dali možnost aktivnega vključevanja v lokalno skupnost večjemu številu mladih. Prostore in okolico so tehnično in ambientalno uredili in tako poskrbeli za večjo umetniško vrednost in prijaznejši videz. Člani so se odzvali na pobude in sodelovali pri urejanju. K sodelovanju so povabili tudi različne umetnike – grafitarje, kiparje itd. Obenem so razširili programske vsebine. Po Darčijevem mnenju so se s tem strinjali vsi. Prostor je tako postal bolj odprt, prihajati je začelo večje število obiskovalcev in prostovoljcev. Bazen je dosegel cilj in prerasel v enega – poleg Metelkove in Pekarne – od

zelo pomembnih kulturnih centrov v Sloveniji. Zaradi povečanja števila prireditev je bilo v prostor treba vlagati vse več ur dela, ustanovni člani pa so bili vedno manj aktivni in so raje popivali kot delali. S tovrstnim vedenjem so ga omejevali pri doseganju ciljev in vplivali na slabo podobo prostora ter tako odganjali potencialne obiskovalce. Pravi, da jim ni odrekal priložnosti opravljanja pomembnejših funkcij, vendar se v tovrstnih vlogah niso dobro odrezali in so se jih hitro naveličali ter obupali. Meni, da niso bili dovolj samoiniciativni in vztrajni ter da so njegovo pomoč jemali kot nagajanje. Pravi, da bi se opravljanja nalog, povezanih z vodenjem društva, morali naučiti z opazovanjem, kot se je tega naučil sam. Oni pa tudi preprostejših nalog, kot sta pobiranje vstopnine za prireditev in delo za točilnim pultom, niso opravljali vestno in dovolj kakovostno. Na obtožbe glede zlorabe financ odgovarja, da so vsi člani občasno kradli društvu, saj so iz prostorov pogosto izginjale alkoholne pijače, sam si je prav tako privoščil občasno kosilo z nekaterimi drugimi člani, pijačo in nekaj denarja za stroške, povezane z organizacijo, vsekakor pa tu ne gre za prilaščanje večjih vsot denarja. Razočaran je bil nad delovanjem začetnih ustanoviteljev in si je želel sodelovanja z novimi ljudmi, zato jih je sprejel, ko je bil kdo pripravljen pomagati. Meni, da so se nekateri od njih hitro naučili določenih nalog in delali bolj resno, zato si je želel izoblikovanja novega delovnega tima in večje organiziranosti, kar ne pomeni popolnega izključevanja starih članov. Zaradi nemogočih odnosov je zapustil bazen.

Nekaj ljudi, ki so skozi leta prihajali v društvo in prevzeli tudi določene funkcije, je po krajšem časovnem obdobju zapustilo prostor in udejstvovanje, saj jih tedanji člani društva niso sprejeli in upoštevali. Večini prostovoljcev, ki so v Izbruhov kulturni bazen začeli zahajati v zadnjih dveh letih, je všeč, ker v Kranju obstaja prostor, kjer se odvijajo koncerti z manj znano glasbo, saj tako lahko spoznavajo nove glasbene skupine in ljudi. Menijo, da jih je najlepše sprejel Darči in se do njih vedel kot do enakovrednih. Med lastnim opazovanjem dogajanja so ga večinoma časa videli delati, medtem ko je večina drugih starih članov le popivala ali sestankovala, nekateri redki posamezniki pa so bili ves čas aktivni pri urejanju notranjosti in okolice. Poskus sodelovanja društva Za nkamr so novejši prostovoljci dojeli kot poskus sovražnega prevzema, med njimi se niso počutili sprejete in zaželene. Zavedajo se, da so mnogi naredili marsikaj pred njimi, ker so bili na to večkrat opomnjeni, nihče od njih ni rekel, da tega ne cenijo. Novejši člani menijo, da jih stari člani niso sprejeli kot enakovrednih

in da si lastijo večjo pravico do uporabe prostorov, saj jih niso zasedli in uredili za njih, temveč zase. V tem primeru jim mogoče ta pravica tudi pripada, vendar se jim zdi škoda prostorov, ki so se razvili in se lahko razvijajo še naprej. Sprašujejo se tudi, zakaj njihove vložene ure ne pomenijo toliko kot delo starih članov in v očeh nekaterih sploh niso dojete kot delo.

V očeh mnogih obiskovalcev je bil bazen v začetnih letih delovanja zaprt prostor, kjer niso bili dobrodošli, če pa so se udeležili kakšne prireditve, se tam niso počutili prijetno. Mnogi menijo, da je prostor pod vodstvom Darčija postal bolj odprt, prijaznejši in je ponudil program za širše in bolj raznolike okuse. Pravijo, da zdaj radi zahajajo tja in da kot največjega aktivista tam vidijo Darčija, istega mnenja so tudi pripadniki mnogih glasbenih skupin, ki so tam igrali, saj pravijo, da je stike z njimi navezal on in se prav tako ukvarjal z njimi, ko so prišli tja nastopat. Tudi organizatorji podobnih dogodkov iz tujine poznajo le njega, saj je samo on navezoval stike in sodeloval z njimi. Večina obiskovalcev in občasnih soorganizatorjev meni, da bi bilo škoda, če bi se prostor ponovno omejil na ožje vsebine, saj v tem vidijo nazadovanje.

Andrejino osebno mnenje kot mnenje udeleženke:

Tudi sama se strinjam s tem. Menim, da je največji problem, zaradi katerega bomo oškodovani vsi, ki si želimo prostora za sodelovanje pri razvoju alternativne kulture, če se bazen omeji na ožjo začetno dejavnost. Največjo težavo vidim v nerazčiščenih konfliktih in slabi atmosferi med ustanovitelji, v kar so vpleteni tudi vse ostale udeležence. Spore bi morali razrešiti med sabo in se pogovoriti o željah za prihodnost ter sprejeti določene kompromise. Mislim, da nekateri akterji ne vedo, zakaj in proti komu se borijo, ter nimajo izoblikovanih vizij in ciljev, zato je začarani krog preprirov in zamer težko prekiniti. Osebno se mi zdi najboljša rešitev avtonomno in ločeno delovanje več društev na isti lokaciji, kar pa trenutno ni mogoče. Problem vidim tudi v tem, da večina članov raje govori kot dela in poskuša širiti ideologijo, ki se v njihovih življenjih ne odraža. Mene s tem niso prepričali saj ne morem podpirati ideje in dejavnosti ljudi, ki govorijo eno, v realnosti pa delajo ravno nasprotno. Po eni strani si želijo ustvarjati pravičnejšo in solidarnejšo družbo, po drugi pa niso pripravljeni sprejeti ljudi, ki ne sprejemajo njihovih, mnogokrat neargumentiranih, idej, zamisli in načel.

Po mojem mnenju tam niso najlepše sprejeti ljudje, ki znajo razmišljati s svojo glavo, saj te izbruhovci, če izražaš lastno mnenja in direktno poveš kar si misliš, hitro označijo ali obtožijo napačnega razmišljanja ali dejanj, ki jih nisi storil.

Majino osebno mnenje kot mnenje zunanje opazovalke:

Kultura in dogajanje v Kranju izumirata. To sem opazila že pred nekaj leti, ko sem zahajala v Kranj vsak dan. Mesto se je začelo širiti navzven in zunaj mestnega središča so začela rasti velika nakupovalna središča. Tja se je preselila tudi »kultura«, taka in drugačna, in tja so odšli tudi mladi. V nakupovalnih središčih je zraslo veliko lokalov, možnosti za zabavo, kinodvorane. Mladi so začeli zahajati tja in tako je v mestnem središču spet zavladalo mrtvilo na področju kulture, saj poleg gledališča v Kranju ni tako rekoč ničesar, kar bi mlade pritegnilo. Zunaj mestnega središča se razvija predvsem popularna kultura, za alternativno pa nikjer ni prostora. Menim, da je zato bazen pomemben, saj lahko tam pridejo na plano mladi neuveljavljeni glasbeniki, alternativci, ljudje, ki v lokalih s popularno kulturo niso najbolje sprejeti. Ko sem med raziskovanjem za diplomsko delo spoznavala ljudi, ki ustvarjajo v bazenu, ki se zavzemajo za njegovo delovanje, sem bila pozitivno presenečena, saj so to ljudje, polni delovne vneme, idej, ciljev, ki jih želijo doseči in tako mladim ponuditi tudi neko alternativo popularni kulturi, ki jo v Kranju po mojem mnenju primanjkuje oziroma je premalo opazna.

6.10. OPIS OBJEKTA IN PROSTOROV

6.10.1. ZUNANJOST IN OKOLICA

Objekt stoji na Savskem otoku in s pripadajočo okolico obsega 3800 m². Z vseh strani ga obdaja reka Sava. Na eni strani meji na nakupovalno središče, v neposredni okolici pa je še vedno ohranjena narava, manjši travnik in gozdiček. Že zaradi svoje zunanosti izstopa in se razlikuje od ostalih objektov v mestu. Zunanost stavbe krasijo grafiti (*graffito* v italijanščini pomeni »v zid vpraskan napis ali risbo«) različnih umetnikov in aktivistov, ki so sestavni del subkulturnih gibanj v svetu. (Slana - Miros. Sodobnost: revija za književnost in kulturo. 48, 5:

892) V okolici so postavljene večje lesene skulpture, na vrtu, ki je namenjen druženju, sta paviljon in kamin za kuhanje.

Slika 7: del južne fasade Izbruhevega bazena

Slika 8: skulptura narejena po vzoru indijanskega totema

Slika 9: vhod v malo dvorano

Slika 10: lesena skulptura v okolici bazena

Slika 11: vhod v veliko dvorano

Slika 12: skulptura stisnjena pest

Slika 13: paviljon z rednimi obiskovalci

Slika 14: grafit posekanega drevesa na južni fasadi

Slika 15: pografitirana severna fasada

6.10.2. NOTRANJSOT

V notranjosti se nahaja več prostorov, vendar so danes funkcionalni štirje: velika koncertna dvorana v školjki bazena, mala dvorana, spalnica in prostor za vaje.

Velika dvorana meri okoli 300 m², v školjki bazena je postavljen oder v velikosti 50 m² in točilni pult. Dvorana zagotavlja uporabnikom vso tehnično opremo, tako svetlobno kot avdio, za izvajanje kulturnih prireditev. Stene so porisane z grafiti. V notranjosti se nahajajo manjše skulpture in fotografska razstava.

Slika 16: školjka bazena z mostom, ki so ga lastnoročno zgradili izbruhovalci. Foto: Foto Puh;

Slika 17: šank v školjki bazena s kovinsko skulpturo in grafiti v ozadju

Slika 18: nekaj metrski grafit ob izhodu iz dvorane

Slika 19: pirate shop

Slika 20: veliki oder

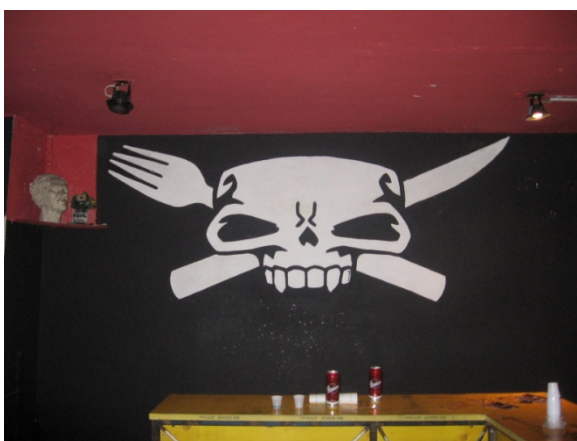

Slika 21: kovinska skulptura

Slika 22: slika ob vhodu v dvorano. Foto: Foto Puh;

Malo dvorano sestavljata dva ločena prostora: bar in manjši koncertni prostor oziroma klub, ki skupaj merita okoli 80 m². Klub je prebarvan s črno barvo, nad odrom pa je na stropu narisana rdeče-črna zvezda, stene bara so porisane z grafiti.

Slika 23: lobanja

Slika 24: ročno izdelan šank v mali dvorani

Slika 25: grafit, ki odraža ideologijo izbruhovcev

Slika 26: stena v mali dvorni

Slika 27: eden izmed grafitov v mali dvorani

Spalnica, ki meri 16 m², je opremljena z rabljenimi vzmetnicami. V njej lahko prenočijo nastopajoči in obiskovalci prireditve.

Prostor za vaje glasbenih skupin meri 16 m². V prostoru je oprema, namenjena vajam: pevsko ozvočenje, kitarški in bas ojačevalec, set bobnov ter klaviature.

Slika 28: soba za vaje bendov

6.11. UMEŠTITEV V MESTNO INFRASTRUKTURO

Industrijska revolucija, razmah kapitalizma in razvoj avtomobilske industrije so povzročili množično rast in širitev mest v drugi polovici 19. stoletja. Meje mest so se razširile. Mestna središča so bila včasih glavno prizorišče dogajanja in prostor potrošnje, ki pa se sedaj zaradi prej naštetih vzrokov seli na območje nakupovalnih središč zunaj mestnih jeder.

Prostori kulture ter prostori kulturne potrošnje so še vedno element mestnih središč, ravnotežnost med njimi pa je nujen pogoj urbanosti oziroma urbanega načina življenja (Wirth, 1964. V: Uršič, 2003: 8). V zadnjem času se tudi nekatere kulturne dejavnosti selijo v prostore potrošnje na obrobjih mest.

Ko govorimo o izginjanju urbanosti, s tem mislimo na procese praznjenja mestnega središča in umikanje življenja iz osrednjih mestnih predelov na obrobja mest.

Izbruhov kulturni bazen se nahaja na obrobju mestnega središča, na Savskem otoku. Okolica objekta je bila že v preteklosti namenjena določenim kulturnim vsebinam, ki so bile vezane na popularno kulturo. Na tem mestu se je namreč nahajalo sejmišče, kjer so se odvijale različne zabavne prireditve (moto zbori, glasbeni festivali, športne prireditve itd.). Ko je otok zamenjal lastnika, se je tovrstna dejavnost ukinila in zgradili so nakupovalno središče, ki stoji v neposredni bližini starega bazena.

Za zasedbo te lokacije so se izbruhovci odločili, ker je bila najbolj primerna, saj je bila v denacionalizacijskem postopku in zato v lasti MOK. Zavedali so se, da je večja možnost, da tu ostanejo dlje časa. MOK so tako opozorili na neučinkovito razpolaganje s praznimi prostori. Za zasedbo objekta v lasti občine so se odločili, ker bi v primeru zasedbe objekta v zasebni lasti težje ostali v njem, večja pa je bila tudi verjetnost, da bi jih zasebni lastnik kazensko preganjal.

Mestno središče se jim za izvajanje dejavnosti ni zdelo primerno zaradi stanovalcev, saj so menili, da bi jih motili in da jih zaradi drugačnosti ne bi sprejeli.

Na spodnjem zemljevidu sva poleg Izbruhovega kulturnega bazena označili tudi mestno središče, industrijske cone, pokopališče, policijo, zdravstveni dom in nakupovalna središča, s čimer sva bazen umestili v mestno infrastrukturo. Nakupovalna središča sva označili, da bi prikazali njihov obseg in razširjenost, saj v nasprotju z bazenom predstavljajo tudi prizorišča kulturne potrošnje. Iz zemljevida je razvidno, da ima Kranj veliko nakupovalnih središč, v katera se vlaga veliko kapitala. To je značilnost vse zahodne civilizacije. Prostorov za razvoj alternativne kulture je v primerjavi s prostori kulturne potrošnje veliko manj.

Slika 29: zemljevid Kranja z označenimi objekti

LEGENDA:

	IZBRUHOV KULTURNI BAZEN
	POLICIJSKA POSTAJA
	ZDRAVSTVENI DOM
	MESTNO POKOPALIŠČE
	STARO MESTNO SREDIŠČE
 	NAKUPOVALNA SREDIŠČA
	INDUSTRIJSKI OBRATI
	STANOVANJSKA NASELJA
	ŠPORTNI CENTER

7. MEDIJSKA PODOBA

Imeni Izbruhov kulturni bazen in AKD Izbruh se pogosto pojavljata v člankih v številnih slovenskih časopisih in revijah, prav tako se prispevki nekajkrat pojavijo na največjih televizijskih in radijskih postajah v Sloveniji. Mnogo omemb se pojavlja na spletnih straneh, forumih in blogih. Na enem od najbolj poznanih spletnih brskalnikov, Googlu, se pod besedno zvezo AKD Izbruh prikaže 22.000 zadetkov, pod besedno zvezo Izbruhov kulturni bazen pa kar 38.300. Ti zadetki zajemajo omembe, članke, forume, komentarje ter video- in zvočne posnetke. Zaradi omembe vseh pomembnejših dogodkov, povezanih z objektom in dejavnostjo v njem, ter boljše preglednosti sva se odločili za obdelavo prispevkov, ki se pojavljajo v najbolj znanih medijih. Odločili sva se, da spletnih objav in radijskih prispevkov ne bova analizirali, raje sva se osredotočili na tiskane medije in prispevke večjih televizijskih postaj.

Osredinili sva se na članke in omembe v časopisih Delo, Mladina in Gorenjski glas ter nekatere posamične članke iz ostalih časopisov ali revij. Ogledali pa sva si tudi prispevke medijskih hiš RTV Slovenija in POP TV.

Dogajanja, povezana z Izbruhovim kulturnim bazenom, se začnejo pojavljati v medijih na samem začetku delovanja društva AKD Izbruh, konec leta 2001, ko pride do zasedbe starega zimskega bazena na Savskem otoku v Kranju. Prispevki se pojavljajo vse do danes z vmesnimi premori, številčnejše v času večjih dogodkov in problemov, povezanih z omenjenim objektom.

Bazen se najpogosteje v medijih pojavlja v zvezi s problemi, povezanimi s Szasom – takšne težave imajo tudi druge organizacije s podobnimi dejavnostmi –, in s postopkom denacionalizacije, kjer je ogrožen obstoj delovanja društva znotraj objekta in tudi prostor, namenjen razvoju alternativne kulture. Članki, ki niso posvečeni tej tematiki, opisujejo dejavnosti in delovanje društva AKD Izbruh ali posamezne incidente, ki so se tam zgodili.

V mnogo medijih so redno objavljene najave dogodkov: v Delu, Mladini, Žurnalu24, Gorenjskem glasu, Kranjčanki in v številnih drugih revijah, in sicer v rubrikah, ki napovedujejo kulturno dogajanje v lokalni skupnosti in po vsej Sloveniji. V nadaljnji obdelavi se z najavami dogodkov ne bova ukvarjali, saj se vsakodnevno pojavljajo v različnih medijih. Meniva, da je to dobra promocija za delovanje društva oziroma dejavnosti, ki potekajo v starem zimskem bazenu v Kranju. Redne najave številnih dogodkov, ki se tam odvijajo, so pozitivno prispevale k uveljavitvi imena AKD izbruh in Izbruhovega kulturnega bazena kot enega izmed pomembnih centrov urbane kulture s kakovostnim programom v Sloveniji.

7.1. ANALIZA ČASOPISNIH ČLANKOV PO POSAMEZNIH OBDOBJIH

7.1.1. ČLANKI OD 2001 DO 2003

Prvi časopisni prispevki se začnejo pojavljati konec leta 2001 in leta 2002 ter govorijo o prostorski stiski skupine kranjskih mladostnikov, ki si želijo prostor za razvoj družbenokritične alternativne kulture. MOK jim ga kljub prošnjam ni dodelil, zato so bili primorani ilegalno zasesti zapuščeni zimski bazen, kjer so začeli izvajati koncerte in prireditve.

V časopisih se prva omemba društva AKD Izbruh pojavi 30. 3. 2001 v Gorenjskem glasu. To je najava dogodka, ki ga je društvo organiziralo v baru Dream time (bivši klub U-bahn).

Naslednji časopisni prispevek se pojavi v delu članka 23. številke tednika Mladina v rubriki Klubi z naslovom **Železo, ogenj in harmonika**, ki govori o kulturnem oziroma glasbenem dogajanju po Gorenjski. Članek opisuje kulturno dogajanje po gorenjskih mestih ter tudi v Kranju, kjer vlada mrtvilo mladinske kulture. AKD Izbruh je omenjen kot akter pri okrogli mizi na temo položaja mladih v Kranju, ki nimajo prostora za ustvarjanje alternativne kulture.

Prvi samostojni članek se pojavi 15. 2. 2002 v regionalnem časopisu Gorenjski glas z naslovom **Kulturna svinja v kranjskem bazenu**. Govori o prireditvi, ki so jo izbruhovci v

sodelovanju z drugimi organizacijami iz širšega območja organizirali ob državnem kulturnem prazniku, in prejeli, kot je navedeno v članku, iz rok komisije, ki ne obstaja, neuradno nagrado 11. kulturno svinjo. Članek omenja tudi prostorsko problematiko in Kranj kot mrtvo mesto, kar se tiče mladinske kulture.

Na tematiko kulturnega mrtvila v Kranju, prostorske stiske, zavzetja prostorov in problemov, povezanih z zasedbo in Zavodom za šport, ter dogajanjem v bazenu se v tem obdobju pojavijo naslednji članki:

- Kaj se dogaja z zapuščenim kranjskim bazenom? Pazi!! Ni vode! – 22. 3. 2002, Gorenjski glas;
- Izbruh v bazenu vnel kranjske strasti – 28. 3. 2002, Slovenske novice;
- Izvrženi izbruhovci – Kranjski mladci brez strehe nad glavo – 2002, številka 11, Mladina;
- Minusprofitna kultura – Skvoterji iz kranjskega bazena – 2002, številka 42, Mladina;
- Nogomet na dnu bazena – 25. 11. 2003, Gorenjski glas;
- Aktivni izbruhov bazen – 2. 12. 2003, Gorenjski glas.

Kljub prevladujočemu slabemu mnenju prebivalcev lokalne skupnosti, ki v začetnem delovanju vidijo prostor kot stičišče pijancev, narkomanov in razgrajačev (delno zaradi nepoznavanja delovanja društva, delno zato ker se tudi tukaj, kot v vseh podobnih prostorih, občasno zbirajo ljudje, ki s svojim pijančevanjem in občasno zlorabo drog ter primitivnim vedenjem kvarijo ugled prostora), se v člankih delovanje AKD Izbruh omenja v pozitivnem tonu, saj tamkajšnje akterje omenjajo kot borce za prostor, kjer bi se mladi lahko izražali in soustvarjali, kot društvo, ki je pripomoglo k prekinitvi kulturnega mrtvila v Kranju in poskrbelo za raznolike prireditve ter mladim ponudilo alternativo množično razširjeni dominantni porabniški kulturi. Kultura, ki jo ponujajo, je družbenokritična, prireditve pa vedno prinašajo določena sporočila, ki so pogosto tudi politično obarvana in nasprotujejo porabniški kulturi. Aktivni člani društva in drugi sodelavci so omenjeni kot aktivisti, ki se zavzemajo za razvoj alternativne kulture in spodbujanje kritičnega razmišljanja in kreativnosti med mladimi, sodelujejo pa tudi z drugimi podobnimi organizacijami in si

medsebojno pomagajo. Lahko bi rekli, da avtorji prvih člankov simpatizirajo z delovanjem društva.

Edina negativna omemba je citirana izjava direktorja Zavoda za šport Kranj, pri katerem so izbruhovci naleteli na takojšen negativni odziv po zasedbi prostorov. Zavod za šport je namreč zaradi varnostnih razlogov, saj naj bi bilo gibanje v razpadajočem objektu nevarno, zablokiral vse vhode v stavbo in zaplenil lastnino društva AKD izbruh (kljub temu da je uradni upravitelj prostorov MOK), saj je bil zadnji upravitelj stavbe, ki je svojo dejavnost tam opustil leta 1995, ko je bil v Kranju zgrajen nov olimpijski bazen, in se ni strinjal z delovanjem društva znotraj tega objekta. Ob tej priložnosti, ki so jo spremljali tudi mediji, je direktor zavoda Jože Jenšterle izjavil: *"V prostorih so bile po tleh položene stare žimnice, ki so bile pobruhanе. V prostorih je ležalo več sto pločevink in steklenic, predvsem alkoholnih pijač. Ker sanitarije ne delujejo, so neznani uporabniki objekta opravljali potrebo po vsem objektu."* (Mladina, 2002, št. 11), (Slovenske novice, 28. 3. 2002: 4), (Gorenjski glas, 22. 3. 2002: 36)

Kot glavni akter je v večini člankov omenjen takratni predsednik društva Andraž Šulc. V prispevkih najdemo kar nekaj citatov njegovih izjav. Imen ostalih članov in sodelavcev društva ni mogoče zaslediti.

7.1.2. ČLANKI 2004

V letu 2004 nisva zasledili nobenega članka na temo Izbruhovega kulturnega bazena. Meniva, da je bilo to obdobje zatišja pred problemi, prav tako pa ni bilo organiziranih odmevnejših dogodkov. Zato mediji očitno niso bili zainteresirani za tamkajšnje dogajanje.

7.1.3. ČLANKI 2005

V letu 2005 se pojavi nekaj člankov z opisi dogajanj oziroma prireditev. Omenjajo filmski projekt Kamera revolta, akcijo grafitiranja prostorov in še nekaj ostalih dogodkov, med

katerimi je najbolj odmeven prvi slovenski surf festival, ki sta mu posvečena dva krajša članka.

- V starem bazenu ni dolgčas – 11. 7. 2005, Delo
- Prvi slovenski surf festival – Septembra bo plima segala do Kranja – 1. 8. 2005, Delo
- Prvi surf festival v Sloveniji – Na razburkanih valovih – 10. 9. 2005, Delo

7.1.4. ČLANKI 2006

V letu 2006 se pojavi nekaj krajših prispevkov, povezanih z AKD Izbruh, ki so tematsko različni in jih bova na kratko posamično opisali:

- Na kratko: Kdo je ponoči risal kljukaste križe po nekdanjem bazenu? – 25. 3. 2006, Delo

Opis incidenta, ko so neznani storilci objekt porisali s kljukastimi križi in nestrpnimi besedami, ter obsodba dejanja s strani predsednika AKD Izbruh Darjana Kruševca in komentar dogodka s strani podpredsednika Maka Severja. V tem članku se poleg Andraža Šulca prvič omenijo še imena drugih akterjev v Izbruhovem kulturnem bazenu.

- 400 Kranjčanov (o)čistilo svoje mesto – 2. 4. 2006, Nedelo

Članek govori o čistilni akciji mesta Kranj, AKD Izbruh pa je omenjen kot eden izmed udeležencev, saj so njegovi člani očistili okolico starega zimskega bazena.

- Lokalne volitve 2006 – Brez orožja in vojašnice? – 15. 10. 2006, Nedelo

Prispevek govori o kandidaturi Andraža Šulca za kranjskega župana in o njegovih predlogih, ki jih je podal v predvolilni kampanji. Ponovno je poudaril, da je v Kranju premalo prostorov za

različne dejavnosti mladostnikov ter marginalnih skupin. Pravi, da se bo zavzemal za ustanovitev mladinskega kulturnega centra, vojašnico pa bi spremenil v center za azilante, brezdomce in narkomane. Prav tako bi se trudil za legalizacijo Izbruhovega kulturnega bazena.

- Izbruh kreativne alternativnosti – Izbruhov kulturni bazen ob petletnici delovanja, november 2006, Zapik

Avtor članka najprej opiše zgodovino starega zimskega bazena po zasedbi AKD Izbruh in začetne probleme. Opiše tudi vedno boljši odnos občine in delovanje oziroma dejavnosti društva. Naveden je opis prostorov, ki pravi, da so inovativno urejeni. Sledi še čestitka za petletno delovanje.

- AKD Izbruh – Pet let kranjskega kulturnega bazena – 30. 11. 2006, Delo

Članek opisuje pregled dogajanja, v njem se pojavi omemba slabega ugleda v lokalni skupnosti. Predstavljeno je tudi mnenje izbruhovcev o pomembnosti bazena kot stičišča urbane kulture. Nadrobneje je v pozitivnem smislu opisan prostor. Omenjeni so pretekli problemi in število obiskovalcev v tem letu, ki naj bi doseglo število 12.000.

- Izbruhovci ali kranjski Rage against the machine – 8. 12. 2006, Gorenjski glas

Članek, kot že nekaj prejšnjih, ponovno opisuje zgodovino in razvoj AKD Izbruh, prav tako navede vse probleme, omenjeni so tudi projekti in koncertni dogodki ter nekatere druge dejavnosti, kot je udeležba shodov proti Natu in EU. Omenjeno je še prelomno obdobje, ko MOK prvič nameni nekaj sredstev iz proračuna za kulturne prireditve in župan predlaga dodelitev upravljanja prostorov AKD Izbruh.

V članku je nekaj napak pri navedbi imena društva in navedbi sosledja dogodkov, vendar bistveno ne vplivajo na vsebino.

7.1.5. ZAPLETI, POVEZANI Z DENACIONALIZACIJSKIM POSTOPKOM: 2007 - 2009

Sledi seznam člankov na temo denacionalizacijskega postopka. To je eden izmed odmevnejših, medijsko spremljanih problemov Izbruhovega kulturnega bazena. Članki govorijo o razreševanju lastništva Savskega otoka in prostora, kjer stoji omenjeni objekt. Izbruhovci to vidijo kot velik problem in menijo, da bodo morali zapustiti prostore, če se denacionalizacijski postopek reši v dobro družine Majdič. Člani društva so odločeni, da se bodo borili, da ostanejo v prostoru. Predsednik Darjan Kruševac pravi: »Mi ne gremo nikamor, tu bomo vztrajali do konca. Verjetno bi marsikomu ustrezalo, če bi nas dali kam drugam. A nam, aktivistom, ustvarjalcem in obiskovalcem, ni do tega. Tu smo in tu bomo.« (Delo, 27. 11. 2007)

Poleg mnenja AKD Izbruh pa so zastopana tudi mnenja predstavnikov MOK in zakonitega zastopnika družine Majdič, bivšega župana Kranja, Vitomira Grosa. Omenjena je razveljavitev postopka in vračilo poslopja bivšim lastnikom ter protest članov društva AKD Izbruh med sejo MOK, ki je prikazan kot kaljenje javnega reda in miru. Članki omenjajo še namigovanja, da je bilo vračilo družini Majdič izpeljano protipravno, zaradi prikritih interesov in dogovorov med MOK in Grosom in da so postopek speljali na tiho ter AKD Izbruh niso obveščali o dogajanju. Občina pravi, da je pripravljena pomagati pri reševanju zapleta in iskati možne rešitve za nadaljnjo delovanje AKD Izbruh. Lastnik je pripravljen podati najemno pogodbo občini z določenimi pogoji. Na občini menijo, da je možna rešitev podpis najemne pogodbe ali pa selitev delovanja društva v druge prostore.

MOK deloma simpatizira z Izbruhovim kulturnim bazenom, po drugi strani pa ga postavlja pred dejstvo, da bo moral svoje delovanje prilagoditi in dosledneje upoštevati zakonodajo in pravila, ki veljajo za vse. Omenjajo tudi odločitev občine, da bo najemno pogodbo podpisala in Vitomirju Grosu za najem plačala 43.000 evrov. Predstavljeni so pogoji, ki jih bodo morali izpolniti člani društva, eden med njimi je nov vhod, zaradi požarne varnosti.

Članki omenjajo dejavnosti in število prireditev, ki se v prostorih odvijajo, ter preteklo delovanje društva.

Seznam člankov:

- Gros miri Izbruh – 17. 11. 2008, Žurnal24
- Alternativno kulturno društvo Izbruh – Urbana kultura že šest let v nekdanjem bazenu – 27. 11. 2007, Delo
- »Selitve nočemo!« – 14. 11. 2008, Gorenjski glas
- »Izbruh hoče ostati na bazenu« – 14. 11. 2008, Delo
- Sedma obletnica prelomna za nadaljnje delovanje kranjskega Izbruha – 20. 11. 2008, Dnevnik
- Izbruhovci morajo obstati – 24. 11. 2008, Gorenjski glas
- Čas za pogajanja se izteka – 3. 12. 2008, Delo
- Izbruh ostane na Savskem otoku – 12. 12. 2008, Delo
- Izbruhovci ostajajo na bazenu – 12. 1. 2009, Gorenjski glas

7.1.6. PROBLEMI Z ZDRUŽENJEM SAZAS: 2008

Članki opisujejo zaplembo 8000 evrov AKD Izbruh, ki jo je združenje Sazas domnevno izpeljalo brez sodne odločbe. AKD Izbruh meni, da plačevanje Sazasu ni primerno, saj v bazenu nastopajo predvsem nekomercialne glasbene skupine, ki se tudi same ne strinjajo z delovanjem Sazasa in njegovo zakonodajo o avtorskih pravicah. S tem se strinjajo tudi mnoge

druge organizacije, ki so prav tako doživele zaplembo premoženja. Sazas na to odgovarja, da ne dela razlik, saj nekomercialne glasbene skupine obravnava enako kot vse druge, po zakonodaji pa so organizatorji dolžni predhodno pridobiti pravico za javno objavo varovanih glasbenih del, ki so zasebna lastnina. Večina prispevkov tako prikaže Sazas v slabi luči, kot roparje, ki se okoriščajo z denarjem organizatorjev prireditelj, kjer igrajo glasbene skupine (ali pa so predvajana njihova dela), ki se ne strinjajo z delovanjem tega združenja.

Seznam člankov:

- Izbruh prosti Sazasu, 23. 7. 2008, Žurnal24
- Sazas nad kranjsko alternativno društvo, 31. 7. 2008, Dnevnik
- Sazas zarubil kranjski Izbruhov kulturni bazen, 29. 7. 2008, Gorenjski glas
- Vojna do konca! – Sazas proti alternativni, 2008, št. 30, Mladina
- Boj z »zakonsko zaščitene roparje« – Bodo zahtevki za plačilo avtorskih pravic pokopali alternativno kulturo?, 2008, št. 31, Mladina

7.1.7. OSTALI ČLANKI: 2008/2009

- Prva izbruhova akademija, 15. 4. 2008, Gorenjski glas

Članek opisuje začetek projekta Izbruhove akademije. Na okrogli mizi o Tibetu so sodelovali različni gosti. Osredinili so se na zgodovinsko ozadje in trenutno družbeno-politično atmosfero v Tibetu. Opisuje tudi, kaj je namen projekta, in navede vodja Sama Košnika. V drugi polovici prispevka so omenjene še težave z denacionalizacijskim postopkom.

- Razbijanje pred Supernovo, 2. 9. 2008

Prispevek opisuje poseg policije zaradi domnevnega množičnega kršenja javnega reda in miru na parkirišču nakupovalnega centra Supernova. Tam naj bi udeleženci hardcore punk festivala Balkanika core, ki se je odvijal na Izbruhovem kulturnem bazenu, povzročali nemir in poškodovali eno od vozil. Zato so policisti nekaj udeležencem izrekli globo, prav tako pa organizatorju, ki po njihovih besedah ni poskrbel za zadostno število redarjev.

- Guča obiskala Kranj, 15. 4. 2009, Gorenjski glas

Članek je opis dogodka, ko je bazen obiskal eden najslavnejših orkestrov trubačev, ki je znan po celem svetu, ter najbolj priljubljen orkester v Srbiji.

- Pleme The Strojmachine, 17. 5. 2009, Gorenjski glas

Tudi ta članek je opis dogodka. V začetku opiše skupino The Strojmachine, ki je naslednica skupine The Stroj. Dogodek je odmeven, saj skupina poleg glasbe ponudi tudi cel preformance in tako privabi veliko število obiskovalcev.

- Popolno nerazumevanje punkerske subkulture: diskriminatoren odnos kranjskih trgovcev in gostincev do ljubiteljev punka, 11. 9. 2009, Mladina

Članek govori o reakciji nakupovalnega središča Supernova na hard core punk festival Balkanika core, ki se je konec avgusta odvijal na bazenu. Trgovci in gostinci v nakupovalnem središču so namreč prepovedali prodajo alkohola udeležencem festivala, v enega od barov pa so imeli prepovedan vstop. To dejanje je označeno kot diskriminatorno. Igor Nograšek, direktor Mercatorjevega drobno prodajnega območja Gorenjske, je potrdil to dejanje. Pravi, da so prodajo alkohola prepovedali policisti. Sam se pritožuje nad uporabo sanitarij, ki mu je po njegovih besedah povzročila dodatne stroške vzdrževanja, meni, da udeleženci festivala čudnega videza kvarijo ugled nakupovalnemu središču, in pravi, da se bo potrudil, da omenjeni festival na tem območju ne bo več potekal.

Meniva, da članek negativno prikaže nakupovalno središče, saj ne obravnava vseh strank enakovredno in ima diskriminatoren odnos do pripadnikov določene subkulture, po drugi strani pa je to tudi negativen prizvok za Bazen, saj ga prikazuje kot gostitelja neuglednih gostov.

7.2. ANALIZA PRISPEVKOV V TELEVIZIJSKIH ODDAJAH

Ime AKD Izbruh ali Izbruhov kulturni bazen je bil večkrat omenjen v televizijskih prispevkih. Člani društva pravijo, da je bilo društvo nekajkrat omenjeno med dnevnimi poročili na SLO1 in POP TV, ob napovedi ali recenziji dogodkov, vendar niso hranili arhiva in ne vedo datumov objav. Našli sva tri prispevke na to temo.

- oddaja Preverjeno; POP TV, 12. 6. 2002

Posnetek sva dobili od prijatelja, ki ga je posnel na videokaseto.

To je najdaljši televizijski prispevek, ki traja 12 minut. Novinar Darč Dretnik, ki vodi prispevek, podaja osebne komentarje v prid bazenu in alternativni kulturi. Na koncu prispevka reče gledalcem, da upa, da so se znebili kakšnega negativnega predsodka. Prispevek govori o pomanjkanju mladinske kulture v Kranju in delovanju društva AKD Izbruh na tem področju, govori o težavah, ki jih imajo člani AKD Izbruh zaradi svojega videza, zaradi katerega večkrat doživijo diskriminatoren odnos s strani gostincev, ki jim prepovedujejo vstop v svoje lokale. V njem je prikazana tudi Klavna skvot, ki so jo isti akterji zasedli že pred bazenom, in Slovenski trg, kjer so, po Šulčevih besedah, priredili 17 koncertov. Prikazano je osebno razmišljanje Andraža Šulca, vsebuje tudi komentar takratnega podžupana, ki pravi, da ne nasprotuje alternativni kulturi, vendar bazen ni primeren prostor zanje, saj je objekt zaradi dotrajanosti treba porušiti. Župan pa ni bil dosegljiv za pogovor. Govorili so tudi s predsednikom Športne zveze Jožetom Jenštrletom, ki ni želel stopiti pred kamero. Sam ima negativno mnenje o prostoru, meni, da je to zbirališče narkomanov in pijancev. Novinar se s to izjavo ne strinja.

Prispevek je posnet na različnih lokacijah po Kranju, od tega je nekaj kadrov iz mestnega jedra, posneti so večinoma ob kulturnih spomenikih, kjer Šulc razlaga o kulturi v Kranju. Prikazani pa so tudi prostori v bazenu in tamkajšnje dogajanje.

- dnevna poročila 24 ur; naslov prispevka: Razgrajachi v Kranju; POP TV, 30. 8. 2008

To je krajši prispevek, v katerem je Izbruhov bazen omenjen le kot kraj in organizator prireditve, katere obiskovalci so povzročali nemir v bližnjem nakupovalnem središču, kar je sprožilo posredovanje policije. Kraj prizorišča v odlomku ni prikazan. Prikazano je kranjsko sodišče.

V tem prispevku je AKD Izbruh omenjen negativno, saj kot organizator ni poskrbel za zadostno število varnostnikov.

- oddaja Tednik; naslov prispevka: Kultura v bazenu; RTV SLO1, 4. 12. 2008

Prispevek prikazuje dele intervjujev različnih akterjev, povezanih z denacionalizacijskim postopkom. Osebe podajo svoja mnenja o postopku in delovanju društva AKD Izbruh. Po uvodni špici nekaj besed pove nekdanji predsednik društva Andraž Šulc, nato pa svoje mnenje podajo še svetnik Vito Rožej, podžupan kranjske občine Igor Velov, predsednik društva Darjan Kruševac ter člana Samo Košnik in Slavko Manfreda.

Osebe so posnete na različnih lokacijah, prispevek pa pokaže tako okolico kot notranjost bazena v različnih časovnih obdobjih.

Prispevek prikaže Izbruhov kulturni bazen v pretežno pozitivni podobi, o pomembnosti za lokalno skupnost spregovorita tudi svetnik in podžupan, ki se strinjata, da Kranj potrebuje prostor za alternativno kulturo in ustvarjanje mladih. Kot negativno je predstavljen le odziv članov društva na dogodke in nepripravljenost na sprejemanje kompromisov z občino in Grosom. Župan zanika krivdo za razplet, ki jo občini očitajo izbruhovci, in jih pozove k sodelovanju in sprejemanju kompromisov.

Meniva, da je v medijih Izbruhov kulturni bazen večinoma predstavljen v pozitivni luči. Večina prispevkov podpira njegovo delovanje in aktivizem in navaja spodbudne besede. Po najinem mnenju je podoba v določenih točkah predstavljena bolje od realnega stanja. Prav se nama zdi, da je bazen predstavljen kot nekakšen mladinski kulturni center Kranja, saj prispevki niso lagali o številu raznovrstnih prireditev, zato se nama njihova omemba zdi dobra promocija, ki si jo prostor zasluži. Nikjer pa ni mogoče zaslediti problemov, ki se tam vsakodnevno pojavljajo in so vezani na odnose med člani društva in obiskovalci, saj so njihove vizije in pogledi na prostor in njegovo prihodnost mnogokrat zelo protislovne. Negativne omembe se pojavijo le iz ust direktorja Zavoda za šport, predstavnikov združenja Sazas in predstavnika drobno prodajnega območja Gorenjske nekajkrat pa je omenjen slab ugled v okolici, ki ga članki poskušajo omiliti in ga ne izpostavljajo kot pomembnega.

Tovrstna podoba v medijih je verjetno delno posledica tega, da so jih izbruhovci sami obvestili o dogajanjih tam, v teh obvestilih pa so navedli lastno videnje in interpretacijo dogodkov. Tako so se na njihove pobude za objavo člankov odzvali tisti mediji in novinarji, ki podpirajo njihovo dejavnost, in so jih prikazali v taki podobi, kot so si želeli.

7.3. NAJODMEVNEJŠE IZJAVE IN ODLOMKI IZ NAVEDENIH ČLANKOV IN ODDAJ

»Upam, da nam ne bodo postavili spomenika, kot so ga gospodu Prešernu, ampak da bomo mi prej dosegli svoje cilje!« (Andraž Šulc, izjava iz oddaje Preverjeno)

»Drugačnost je lahko zelo naporna, saj veste, vstop prepovedan za pse, za žide, za muslimane ali cigane ali ... Tudi mladi v Kranju so namreč statusno dokaj strogo razdeljeni po lokalih.« (Darč Dretnik, izjava iz oddaje Preverjeno)

»K županu sem tolikokrat prišel na pogovore, da mi je enkrat rekel, da nihče ni bil tolikokrat tam kot jaz. Odgovor z občine je bil, da prostora za nas ni.« (Andraž Šulc v: Ozmec, Sebastijan. 2002. Minusprofitna kultura. Skvoterji iz kranjskega bazena. Mladina 42.)

»So le prostovoljni prispevki. Vstopnine ni. Nabrani denar gre za potne stroške bendov. Pa še mi damo iz svojih žepov. Naša dejavnost torej ni neprofitna, ampak minusprofitna.« (Andraž Šulc v: Ozmec, Sebastijan. 2002. Minusprofina kultura. Skvoterji iz kranjskega bazena. Mladina 42.)

»Jože Jenšterle, direktor Zavoda za šport, nam je uvodoma obširno razložil svoje poglede o, kot je dejal, mrhovinarskem novinarstvu. Ne more razumeti, da za čudovite uspehe Zavoda za šport pri bogatenju športnega centra Kranj ni nikakršnega medijskega zanimanja, medtem ko novinarji za vsako nevšečnost priletimo kot muhe na drek.« (Jerman, Vladimir. 28. 4. 2002. Izbruh v bazenu vnel kranjske strasti. Slovenske novice.)

»Andraž Šulc je predstavil spomenik presti. Bila je edina, ki se je upala zoperstaviti velikemu predsedniku Bushu, saj bi se z njo kmalu zadavil. Zato so ji v spomin izbruhovci v svojih prostorih postavili spomenik.« (Brun, Alenka. 2. 12. 2003. Aktivni izbruhovci v bazenu. Gorenjski glas.)

»Šulc se zavzema, da bi celotno območje občine Kranj postalo mirovna cona, v prostorih vojašnice pa bi ustvarjali umetniki, uredili bi prostor za azilante, ki bi jim omogočal človeka vredno življenje. Tu bi lahko uredili tudi prenočišče in prehrano za brezdomce ter krizni center za pomoč odvisnim.« (Hanc, Marjana. 15. 10. 2006. Brez orožja in vojašnice? Nedelo.)

»Podobno kot Prešeren v Sonetih nesreče omenja, da je koža podplat čez in čez postala, so izbruhovci skozi trdi čas za zunanje odobravanje postali vse bolj neobčutljivi. Z drugimi besedami ... bolj jih boste jebali, močnejši in večji se bodo vrnili.« (Globočnik, Klemen. 8. 12. 2006. Izbruhovci ali kranjski Rage against the machine. Gorenjski glas.)

»Koncerte včasih obiše deset ljudi in komaj zberemo, da ima bend za nekaj litrov bencina. Za Sazas pa je to javna prireditev, ovrednotena enako kot Bijelo dugme v Beogradu, in zakon pravi, da je treba plačati tudi njemu.« (Izjava AKD Izbruh v: Sodja, Andraž. 23. 7. 2008. Izbruh proti Sazasu. Žurnal24.)

»Boj s pravnimi sredstvi med našim osemnajstletnim društvom in med temi zakonsko zaščitenimi roparji in uničevalci poteka in bo potekal brez možnosti izvensodne poravnave, kajti ni ga tistega denarja, ki bi nam ga lahko odpisali ali ponudili gangsterji za to, da bi mi sicer rešili svojo kožo, ostale nepridobitne organizatorje na področju kulture pa bi še naprej razbijali in izsesavali.« (Marko Brecelj v: Valenčič, Erik. 2008. Boj z »zakonsko zaščitenimi roparji«. Bodo zahtevki za plačilo avtorskih pravic pokopali alternativno kulturo? *Mladina* 31.)

8. ZAKLJUČEK

V diplomskem delu sva opisali mladinska gibanja in njihove namene, ki se odvijajo v sklopu društev kot je AKD Izbruh in v prostorih, kot je Izbruhov kulturni bazen. Opredelili sva kakšne vrste kultura in dejavnosti se v takih prostorih razvijajo. Izbruhov kulturni bazen sva povezali z lokalno skupnostjo in dogajanjem v mestih oz. urbanih okoljih. S kratkim opisom slovenskih skvotov sva ga umestili v širši prostor in časovno obdobje.

Na kratko sva predstavili problematiko nevladnih organizacij za katere je značilen pojav neenakomerne razporeditve prostovoljnega dela, ki izničuje njegovo veljavo, primanjkljaj strokovnega kadra, problemi povezani s pridobivanjem finančnih sredstev in odnosi z organi lokalne skupnosti in z državo.

Izbruhovci so aktivisti, ki se borijo za pravice mladih in marginaliziranih družbenih skupin. Kulturo uporabljajo kot orožje za doseg svojih ciljev in ustvarjanje pravičnejše družbe. Vendar pa v realnosti ni vse tako, kot pripovedujejo posamezni akterji in prikazujejo pogodbe ter dokumenti društva in mediji. Zaradi določenih problemov je uresničevanje namenov društva mnogokrat potisnjeno na stran, čas pa se vlaga v nekonstruktivno reševanje nesoglasij in usklajevanje osebnih vizij in ciljev.

Kljub vsem nevšečnostim je Izbruhovemu kulturnemu bazenu in društvu AKD Izbruh uspelo dokazati, da se je vredno boriti za svoja načela in prepričanja. Izbruhovci so dosegli to, kar mnogim drugim slovenskim skvoterjem ni uspelo. Osem let so obstali v prostorih, ki so jih ilegalno zasedli. S prirejanjem kulturnih in družbeno kritičnih prireditev so kljub začetnemu neodobravanju okolice pridobili ugled v lokalni skupnosti in si ustvarili prepoznavno ime. Izbruhov kulturni bazen je danes prostor, ki je po celotni Sloveniji in tudi v tujini, poznan kot pomembno stičišče alternativne kulture. Obiskuje ga vedno večje število ljudi, ki si želijo zabave in kulturnega udejstvovanja na malo drugačen način.

9. VIRI

9.1. TISKANA LITERATURA

Appignanesi Richard, Chris Garrati, Ziauddin Sardar in Patrick Curry. 1995. *Postmodernism: A Graphic Guide to Cutting Edge Thinking*. Malta: Gutenberg Press.

Banksy. 2006. *Wall and Piece*. China: Century

Bibič, Bratko. 2003. *Hrup z Metelkove: tranzicije prostorov in kulture v Ljubljani*. Ljubljana: Mirovni inštitut.

Brake, Mike. 1984. *Sociologija mladinske kulture in mladinskih subkultur*. Ljubljana: Univerzitetna konferenca ZSMS (Knjižna zbirka Krt).

Debeljak, Aleš, Peter Stankovič, Gregor Tomc in Mitja Velikonja. 2002. *Cooltura: uvod v kulturne študije*. Ljubljana: Študentska založba (zbirka Scripta).

Debeljak, Aleš. 2002. Birmingham in Frankfurt: Vrt kulturnih študij s potmi, ki se razhajajo. V: Aleš Debeljak, Peter Stanković, Gregor Tomc in Mitja Velikonja (ured.), *Cooltura: uvod v kulturne študije*. Ljubljana: Študentska založba (zbirka Scripta).

Dragoš, Srečo. 2000. Recenzija: R. Levičar (1999), *Vodnik po nevladnih organizacijah v Sloveniji*. Ljubljana: ADI – Agencija za razvojne iniciative. *Socialno delo* 39, 1: 51–57.

Eberly, Don E. 2000. *The Essential Civil Society Reader. The Classic Essays*. Boston: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.

Eno, B. 1996. *A Year With Swollen Appendices*. London in Boston: Faber and Faber.

Fornas, Johan in Goran Bolin. 1995. *Youth Culture in Late Modernity*. Cambridge: University Press.

Gantar, Pavle. 1990. Boj za kulturo, boj za prostor. V: Marko Hren (ured.), *Metamorfoze Agore Metelkove*. Ljubljana: Društvo za razvijanje preventivnega in prostovoljnega dela.

- Gramsci, A. 1955. *Pisma iz ječe*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Hren, Marko. 1999. *Metamorfoze Agore Metelkove*. Ljubljana: Društvo za razvijanje preventivnega in prostovoljnega dela.
- Hrovatič, Danica. 1998. Neprofitne nevladne organizacije – Nov prostor za socialno delo. *Socialno delo* 37, 3–5: 181–188.
- Jenks, C. 1993. *Culture. Key Ideas*. London in New York: Routhledge.
- Keane, John. 2003. *Global Civil Society?*. Cambridge: University press.
- Leskošek, Vesna in Majda Hrženjak. 2002. *Spremenjene vloge nevladnih organizacij*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
- Longhurst, Brian. 1995. *Popular Music & Society*. Cambridge: Polity Press.
- Marega, Milena in Mateja Šepec. 1998. *Vloga in financiranje NVO*. Ljubljana: REC.
- Maruško, Mitja in Rudi Rizman. 1986. *Antologija anarhizma, 2. del*. Ljubljana: Univerzitetna konferenca ZSMS, knjižnica revolucionarne teorije (Knjižna zbirka Krt).
- Muršič, Rajko. 2000. *Trate vaše in naše mladosti: zgodba o mladinskem in rock klubu 1*. Ceršak: Subkulturni azil.
- Muršič, Rajko. 2000. *Trate vaše in naše mladosti: zgodba o mladinskem in rock klubu 2*. Ceršak: Subkulturni azil.
- NVO – akter pri oblikovanju politik? 2005. Ljubljana: CNVOS – zavod Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij.
- Perasović, Benjamin. 2001. *Urbana plemena: sociologija subkultura u Hrvatskoj*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Poštrak, Milko. 1994. Kje so subkulture danes?. *Socialno delo* 33, 1: 35.
- Poštrak, Milko. 2002. Uporniške mladinske subkulture: Razkazovanje lastne drže. V: Aleš Debeljak, Peter Stanković, Gregor Tomc in Mitja Velikonja (ured.), *Cooltura: uvod v kulturne študije*. Ljubljana: Študentska založba (zbirka Scripta).

Schroeder, Ralph. 1992. *Max Weber and the Sociology of Culture*. London: SAGE Publications Ltd.

Simonič, Peter. 2007. Menedžment mladinske kulture. V: Dragica Marinič (ured.), *Toposi mestnih organizmov: zbornik prispevkov o mladinskih prostorih in mladinski kulturi*. Maribor: MKC.

Slana, Miroslav - Miros. 2000. Subkultura in psihologija grafitov. *Sodobnost: revija za književnost in kulturo* 48, 5: 892–904.

Stankovič, Peter. 2002. Kulturne študije: Pregled zgodovine, teorij in metod. V: Aleš Debeljak, Peter Stankovič, Gregor Tomc in Mitja Velikonja (ured.), *Cooltura: uvod v kulturne študije*. Ljubljana: Študentska založba (zbirka Scripta).

Stankovič, Peter. 2006. *Politike popa: uvod v kulturne študije*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede (Knjižna zbirka Maklen).

Storey, John. 2001. *An Introductory Guide to Cultural Theory and Popular Culture*. Harlow: Pearson Education limited.

Tatarkiewicz, W. 2000. *Zgodovina šestih pojmov*. Ljubljana: Labirinti.

Tomc, Gregor. 1989. *Druga Slovenija: zgodovina mladinskih gibanj na Slovenskem v 20. stol.* Ljubljana: Univerzitetna konferenca ZSMS (Knjižna zbirka Krt).

Tomc, Gregor. 1994. *Profano: kultura v modernem svetu*. Ljubljana: Študentska organizacija Univerze (Knjižna zbirka Krt).

Tomc, Gregor. 2002. Moderna kultura. V: Aleš Debeljak, Peter Stankovič, Gregor Tomc in Mitja Velikonja (ured.), *Cooltura: uvod v kulturne študije*. Ljubljana: Študentska založba (zbirka Scripta).

Tomc, Gregor, Peter Stankovič in Mitja Velikonja. 1999. *Urbana plemena: subkulture v Sloveniji v devetdesetih*. Ljubljana: ŠOU – Študentska založba.

Uršič, Matjaž. 2003. *Urbani prostori potrošnje*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Velikonja, Mitja. 1999. Drugo in drugačno: subkulture in subkulturne scene v devetdesetih V: Tomc Gregor, Peter Stankovič in Mitja Velikonja (ured.), *Urbana plemena: subkulture v Sloveniji v devetdesetih*. Ljubljana: ŠOU – Študentska založba

Statut društva Alternativno kulturno društvo Izbruh. 2001. Kranj, AKD Izbruh.

9.2. ČASOPISNI ČLANKI

Brun, Alenka. 2. 12. 2003. Aktivni Izbruhov bazen. *Gorenjski glas*: str. 12.

Brun, Alenka. 25. 11. 2003. Nogomet na dnu bazena. *Gorenjski glas*: str. 7.

Brun, Alenka. 2. 9. 2008. Razbijanje pred Supernovo. *Gorenjski glas*: str. 8.

Crnović, Deja. 2009. Popolno nerazumevanje punkerske subkulture: diskriminatoren odnos kranjskih trgovcev in gostincev do ljubiteljev punka. *Mladina 36*: str. 14.

Jerman, Vladimir. 28. 3. 2002. Izbruh v bazenu vnel kranjske strasti. *Slovenske novice*: str. 4.

K. I. 30. 3. 2001. V goste prihaja M. Breclj. *Gorenjski glas*: str. 24.

Ozmec, Sebastijan in Tomica Šuljić. 2001. Železo, ogenj in harmonika. *Mladina 23*: 54–55.

Žabkar, Špela. 22. 3. 2002. Kaj se dogaja z zapuščenim kranjskim bazenom? Pazi!! Ni vode! *Gorenjski glas*: str. 36.

Žabkar, Špela. 15. 2. 2002. Kulturna svinja v kranjskem bazenu. *Gorenjski glas*: str. 13.

9.3. ELEKTRONSKI VIRI

9.3.1. ELEKTRONSKI VIRI TISKANIH ČLANKOV

Alternativno kulturno društvo Izbruh. V starem bazenu ni dolgčas. 2005. *Delo*. (22. 8. 2009). Iz: <http://www.delo.si/tiskano/html/zadnji/delo>

Berdnik, Urška in Nina Marok. 2008. Sazas nad kranjsko alternativno društvo. *Dnevnik*. (23. 8. 2009). Iz: <http://www.dnevnik.si/novice/kultura/337358>

Brun, Alenka. 2008. Sazas zarubil kranjski Izbruhov kulturni bazen. *Gorenjski glas*. (22. 8. 2009). Iz: <http://www.gorenjskiglas.si/novice/gorenjska/index.php?action=clanek&id=23603>

Globočnik, Klemen. 2006. Izbruhovci ali kranjski rage against the machine. *Gorenjski glas*. (22. 8. 2009). Iz: http://www.gorenjskiglas.si/novice/razgledi_-_snovanja/index.php?action=clanek&id=1282

Golob, Iztok. 2008. Gros miri Izbruh. *Žurnal24*. (23. 8. 2009). Iz: <http://www.zurnal24.si/Gros-miri-Izbruh/novice/slovenija/gorenjska/78553>

Hanc, Marjana. 2008. Čas za pogajanja se izteka: Še brez dogovora o izbruhovem bazenu. *Delo*. (20. 8. 2009). Iz: <http://www.delo.si/tiskano>

Hanc, Marjana. 2008. »Izbruh hoče ostati na bazenu«. *Delo*. (20. 8. 2009). Iz: <http://www.delo.si/tiskano/html/zadnji/delo>

Hanc, Marjana. 2008. Izbruh ostane na Savskem otoku. *Delo*. (20. 8. 2009). Iz: <http://www.delo.si/tiskano/html/zadnji/delo>

Hanc, Marjana. 2006. Lokalne volitve 2006. Brez orožja in vojašnice. *Nedelo*. (20. 8. 2009). Iz: <http://www.delo.si/tiskano/html/zadnji/delo>

Kovačič, Suzana. 2008. Izbruhovci morajo obstati. *Gorenjski glas*. (22. 8. 2009). Iz: <http://www.gorenjskiglas.si/novice/politika/index.php?action=clanek&id=26737>

Kovačič, Suzana. 2009. Izbruhovci ostajajo na bazenu. *Gorenjski glas*. (22. 8. 2009). Iz: <http://www.gorenjskiglas.si/novice/gorenjska/index.php?action=clanek&id=28093>

Kovačič, Suzana. 2008. Prva izbruhova akademija. *Gorenjski glas*. (22. 8. 2009). Iz: <http://www.gorenjskiglas.si/novice/zanimivosti/index.php?action=clanek&id=19970>

Kovačič, Suzana. 2008. »Selitve nočemo!« *Gorenjski glas*. (22. 8. 2009). Iz: <http://www.gorenjskiglas.si/novice/gorenjska/index.php?action=clanek&id=26539>

Ozmec, Sebastijan. 2002. Izvrženi izbruhovci: Kranjski mladci brez strehe nad glavo. *Mladina*. (15. 7. 2009). Iz: <http://www.mladina.si/tednik/200211/clanek/m-izbruh>

Ozmec, Sebastijan. 2006. Legalno ilegalni. *Mladina*. (15. 7. 2009). Iz: http://www.mladina.si/tednik/200616/clanek/nar--drustva-sebastijan_ozmec/

Ozmec, Sebastijan. 2002. Minusprofitna kultura: Skvoterji iz kranjskega bazena. *Mladina*. (15. 7. 2009). Iz: <http://www.mladina.si/tednik/200242/clanek/izbruh/>

Pogačar, Kaja. 2009. Guča obiskala Kranj. *Gorenjski glas*. (22. 8. 2009). Iz: http://www.gorenjskiglas.si/novice/razvedrilo_novice/index.php?action=clanek&id=30646

Pogačar, Kaja. 2009. Pleme The Strojmachine. *Gorenjski glas*. (22. 8. 2009). Iz: http://www.gorenjskiglas.si/novice/razvedrilo_novice/index.php?action=clanek&id=31554

Prvi slovenski surf festival. Septembra bo plima segala do Kranja. 2005. *Delo*. (22. 8. 2009). Iz: <http://www.delo.si/tiskano>

Prvi surf festival v Sloveniji: Na razburkanih valovih. 2005. *Delo*. (22. 8. 2005). Iz: <http://www.delo.si/tiskano>

Sadar, Pina. 2006. Izbruh kreativne alternativnosti: Izbruhov kulturni bazen ob petletnici delovanja. *Zapik*. (22. 8. 2009). Iz: <http://www.ksk.si/zapik/zapik1106.asp?clanek=/1106/11.asp>

Sedma obletnica prelomna za nadaljnje delovanje kranjskega Izbruha. 2008. *Dnevnik*. (23. 8. 2009). Iz: <http://www.dnevnik.si/novice/kultura/1042223798>

Sodja, Andraž. 2008. Izbruh prosti Sazasu. *Žurnal24*. (23. 8. 2009). Iz: <http://www.zurnal24.si/Izbruh-proti-Sazasu/novice/slovenija/gorenjska/59766>

Trampuš, Jure. 2002. Sistem svobode. *Mladina*. (20. 8. 2009). Iz: <http://www.mladina.si/tednik/200229/clanek/acmolotov/index.print.html-l2>

Valenčič, Erik. 2008. Boj z »zakonsko zaščitnimi roparji«: bodo zahtevki za plačilo avtorskih pravic pokopali alternativno kulturo? *Mladina*. (15. 7. 2009). Iz: http://www.mladina.si/tednik/200831/boj_z_zakonsko_zascitenimi_roparji

Valenčič, Erik. 2009. Karneval nestrpnosti: Shod proti džamiji in shod za svobodo na isti dan! *Mladina*. (15. 7. 2009). Iz: http://www.mladina.si/tednik/200914/karneval_nestpnosti

Valenčič, Erik. 2008. Vojna do konca!: Sazas proti alternativni. *Mladina*. (15. 7. 2009). Iz: http://www.mladina.si/tednik/200830/vojna_do_konca_

Žabkar, Špela. 2006. Alternativno kulturno društvo Izbruh: Pet let kranjskega kulturnega bazena. *Delo*. (20. 8. 2009). Iz: <http://www.delo.si/tiskano/html/zadnji/delo>

Žabkar, Špela. 2007. Alternativno kulturno društvo Izbruh: Urbana kultura že šest let v nekdanjem bazenu. (20. 8. 2009). Iz:

<http://www.delo.si/tiskano/html/zadnji/delo>

Žabkar, Špela. 2006. Na kratko: Kdo je ponoči risal kljukaste križe po nekdanjem bazenu?. *Delo*. Iz: <http://www.delo.si/tiskano/html/zadnji/delo>

Žabkar, Špela. 2006. 400 Kranjčanov (o)čistilo svoje mesto. *Nedelo*. (20. 8. 2006). Iz: <http://www.delo.si/tiskano/html/zadnji/delo>

9.3.2. OSTALI ELEKTRONSKI VIRI

About Rock Bar Down town. (30. 8. 2009). Iz: <http://www.myspace.com/rockbardowntown>

Analize položaja NVO v Sloveniji. (5. 9. 2009). Iz: http://www.pic.si/index.php?option=com_content&task=view&id=64&Itemid=85

Ideal Bar Squat's Blurbs. (25. 8. 2009). Iz: <http://www.myspace.com/idealbarsquat>

Kratek pregled anarhistične dejavnosti v Sloveniji od 90-ih let do danes. (25. 8. 2009). Iz: <http://www.ruleless.com/cgi-bin/rull.exe?a=6&b=3&msgid=290>

Kultura v Izbruhovem bazenu. (27. 8. 2009). Iz: <http://www.rtv slo.si/odprtikop/te dnik/4-12-2008/>

Množica je razgrajala. (27. 8. 2009). Iz: <http://24ur.com/novice/crna-kronika/mnozica-je-razgrajala.html>

Močnik, Rastko. Zakaj je Metelkova pomembna? (5. 9. 2009). Iz: <http://www.kud mreza.org/teksti/zakaj%20je%20metelkova%20pomembna.pdf>

Nardin, Milan. 2009. Kdo smo. (30. 8. 2009). Iz: <http://www.creinataiva.si/creinataiva/n>

O društvu. (25. 8. 2009). Iz: <http://www.akd-izbruh.org/>

V medijih. (25. 8. 2009). Iz: <http://tovarna.org/>

Zaprtje Avtonomne cone Galicija: Pismo v slovo. (25. 8. 2009). Iz: <http://www.kud-krsnik.si/article-print-26.html>

<http://www.ksk.si/stran.asp>
<http://www.kud-kranj.si/index.php?site=5>

9.4. AVDIOVIZUALNI VIR

Oddaja: Preverjeno!;
Televizijska hiša: POP TV;
Novinar, ki vodi prispevek: Darč Dretnik;
Datum: 12. 6. 2002;

9.5. INTERVJUJI

Poglobljeni intervjuji z akterji:

- intervju z Darjanom Kruševcem - Darčijem, Kranj, 3. 8. 2009,
- intervju z Andražem Šulcem, Kranj, 27. in 28. 8. 2009,
- intervju z Gojkom Bremcem, Senično, 6. 9. 2009.

Krajši intervjuji s člani posameznih društev:

- intervju z Jožetom Bizovičarjem, Kranj, 10. 9. 2009,
- intervju z Makom Severjem, Kranj, 13. 9. 2009,
- intervju s Slavkom Stojakovičem, Kranj, 15. 9. 2009.

10.PRILOGE:

- Dobesedni zapis zvočnega posnetka intervjuja z Andražem Šulcem;
- Zapisi intervjuja z Darčijem;
- Zapis intervjuja z Bremcem;

DOBESEDNI ZAPIS ZVOČNEGA POSNETKA POGOVORA Z ANDRAŽEM ŠULCEM

27.08.2009

Maja: »Zakaj je bil AKD Izbruh sploh ustanovljen?«

Šulc: »AKD Izbruh je bil v bistvu ustanovljen z enim glavnim ciljem pa več manjših. Glavni cilj je bil to, da se v Kranju končno pridobi ena prostora za delovanje mladinske družbene kritične alternativne kulture, kjer za komercialno pa to, je bila dvorana Primskovo pa so velike fešte tam delali, manjši bandi, ki so pa vadili v Kranju po garažah, po sobah, ki so fotirali fuzbal gledali pa to, a pa sploh niso imeli prostorov za vaje, pa niso mogli ne vaditi niti se predstaviti širši javnosti in glavni cilj je bil to, da se dobijo eni prostori za eno tako neprofitno družbeno kritično kulturo, ki bo res spodbujala predvsem mlade, da se bodo bolj aktivno udeleževali u organizaciji in da bodo imeli možnost druženja, da bodo imeli možnost za vaje, da si bodo izmenjevali informacije, izkušnje, misli, pa bodo predvsem tudi za to, da bodo, da ne bodo tako pasivni kar se politika tiče, pa da se jim ne bo jebalo za vse, ampak da bodo soustvarjali to družbo v kateri živijo, ki je uvedena iz strani medijev - kajti, poročila - so vse politično nastrojena, govorijo laži a pa zavajajo javnost in prekrivajo resnico. Pač, da jim ne bo vseeno, da bodo imeli, ki bodo enkrat zrasli, bodo imeli avto, streho nad glavo, pa šli k bodo delali k budale za ne vem kva ane, ampak da bodo razmišljali, da bodo videli eno alternativo temu kapitalizmu, z kapitalističnim sistemom prej pa diktatorskim a pa ne vem kako bi temu reku, tko boriti se za pravice drugih, marginalcev, manjšin, drugače mislečih, isto spolno usmerjenih, ne vem, a... To je obdobje ko smo vmes pol proti koncu, a, tudi začel že v bazen hoditi, pa smo notri kartali, pa družili se, pa pili smo ga malo, pa take vaje. Uglavni eni plači smo tko ali tko rabili, sam nismo pa hoteli se javno izpostavljati. Vse je bilo neki na skrivaj, zato ko smo hoteli, a, ta priložnost da zlepa probamo ane, da županu razložimo problem, da povemo pač kva hočemo, kva rabimo, a, in tko je vmes bilo, mislim da 11 prireditvev u nobenemu placu, ampak na Slovenskem trgu, u bivšem U bahnu, Lunca a kva je bil pol, a, pa kje še? Kle, na teh dveh placih. Te festivali, to so imeli vsi tudi take, za nas, politične naslove, kuki ne vem, a, od Kranjskega svetlobnega brodetja, ki se je porabil ne vem kok denarja za novoletno osvetljevanje Kranja, do zadnjega festivala, ki smo ga uzen naredili, Živila bodo živela kultura je oplela. A, to pa zato, ki so prodali, a, mislim: takrat so bila še Živila in so Živila manipulirala s placem in sejem se je takrat čist zaradi brezveze prodali in hokejska dvorana se je zgubila, razni bazeni ki so bili pa še v denacionalizacijskem postopku -

k sreč! A, k drgač bi še bazen prodal - vosli. Uglavnem, ta tazaden, Živila bodo živela kultura je oplela, se je zgodu na parkir placu med Bufam pa med Bazenam. Takrat smo tud prvič javno pokazal, k smo mel res že uzga dost, u enmu letu vsak teden sestankov, pa take vaje, pa skoz ene prošnje pisat, pa na ministrstva, pa ne vem kva še vse ane , da takrat smo pa rekl, zj bomo pa nardil na temu parkir placu in bomo javno pokazal, da plac je. Takrat smo šli tut poj, drug dan čist javno notr, pač smo zasedl oziroma osvobodil bazen in...«

Maja: **»Kdaj je blo to točno?«**

Šulc: »Datume bi mogu mal pogledat.«

Andreja: **»Konc 2001? Novembra?«**

Šulc: »Ja, ja, to je oktober / november ja,a. Še za svoj rojstn dan ne vem kdaj ga mam, kva šele za to... In u glavnem poj smo, k smo bli že v bazenu, smo še zmerj hodil, itak na sestanke k občini, da bi nam dal pač dovoljenje, da v bazenu lahko legalno izvedemo kakšne projekte oziroma koncerte, prireditve, pač da mamo lahko not vaje, da nas nau policija ganjala ane. Sam posluha ni blo, skoz ene oblube, pa da bo, pa poj je tist datum pršu k je župan reku, da bojo zrihtal, pa so spet prestavl za dva tedna, pa za mesc, po smo pa rekl: zj mam pa dost! Pa smo naredl Dost mam! festival. To je bla prva javna prireditev, k takrat je blo možn še, da bi dobil sam dva prostora v uporabo. In nismo še hotl ne vem kva izzivat, ampak smo naredl javno grafitiranje, tko da smo povabil ves folk, kdor hoče uletet, nj pride dol. Takrat smo vse porihtal , spreje smo kupil, preden smo začel grafitirat. Poj čez dva tri tedne, poj smo pa začel s koncerti notr.«

Andreja: **»Kdo se je pa spomnil naslovov za te prireditve, pa recimo teme, k je bila vsaka nekaj...?«**

Šulc: »IZBRUH. Člani Izbruha.«

Andreja: **»A vsi člani skupaj?«**

Šulc: »Ja, jest bom tko govoru, hahaha. Ker sm takrt tko govoru in bom tud zdj.«

Maja: **»A je bila kakšna pozitivna točka ob zasedbi? kako so vas ljudje sprejeli? Kako so gledali na vas? Kuj k ste zasedl bazen?«**

Šulc: »Ja, od začetka so itak rekli, da je to v Kran čist nemogoče, sploh pr temu županu, a, da kva mislm, to si fuknen, to ni Lublana to ni Pekarna , to ni šans. Še nš band, Tkalc pa teli, isto – ni šans. Aaa, poj za tiste k ns niso poznal, kšne starejše pa to, smo bli kuj narkomani pa sekto smo ustanovil pa ne vem kva še vse ane. Aaa, tud policija je začela, k je vidla da se dol dogaja nekaj, je začela hodt skoz dol pa razne, aaa, razno razne, kva smo že dobl – kazni: za javni red in mir ane, pa za neprijavljene prireditve pa to. Pa smo se prtožil, da so ble to itak sam društvene, da so bli sam člani društva notr ane in k sreč smo plačal sam eno al največ dve tko in teh kazni je blo ful. Aaa, je pa fora bla tud u temu, da so doskrat racijo naredl. Aaa, rekl smo da notr ni šans da se od trave do kakršnihkoli džankijev tega, da not nima kj bit, je uzun dost placa, pjd vn skadit sam ne v temu placu. Zato, k to bi sam slabo luč na plac metal in tega smo se pač držal, k so doskrat policaji pršli notr so gledal, igle so iskal, k je ta, kva je že od Zavoda za šport? Jenšterle ja, reku da je ne vem kok tavžnt igel notr ane, da smo sami narkomani pa ne vem kva vse. Aja – pa kva je tip naredu k sm šu tja na razgovor. Tip me pokliče, če pridem na razgovor, pa je prepelov enga tazga, k je biu za 7/8 mene, pa se je sam ke med vrata postavu, pa zravn mene... Jest nism vedu, a bom skoz okn vn skoču a kva, pa še moja dalna žlahta je biu. K sm to zvedu je blo pa čist konc, ane...«

Andreja: »Ja, sj je reku Darči, da je psiho.«

Šulc: »Ja, prov psiho je ja... Uglavnem - od začetka je blo tud dost pizdarij s policijo, sam poj na konc k so pa vidl, k ni blo nobene prijave, nobenga pretepa, nobene pizdarije ni blo sploh. K so vidl, da vse funkcionira se je pa tud na policiji ena taka skupina nardila, k sta dve skupine, blo jih je ene štir/ pet k so ns hotl zjebat, drgač pa cela policija je pa tud po zaslugi načelnika za javni red in mir, k sm parkrat z nemu govoru, pa k je vidu, da to ni to kar folk govori ane, a, so bli pa ful zmeraj bolj razumevajoči. Tko da na konc niti položnc nam niso več dajal. Aaa, ubistvu so pršli sam dol pogledat če je vse kul, so vidl da je kul, pa so šli. Aaa, tud Mohor je kmal vidu, da je to kul sam ni pa nikol hotu nč nardit zato, da bi se to čim prej rešilo.«

Maja: »**A legaliziral?**«

Šulc: »Ja, legaliziral al pa da bi nm zrihtov kj Zavod za šport, k je biu upravitelj, lastnik je bla občina, da bi pač notr mel vaje, tko kokr so jih mel Gledališe čez cesto lohka, pa tud tale kvaj

že?...Uglavnem - tak dost neposlušen župan je bil kr se tega tiče, ane, in ubistvu ns ni jebov pet posto. Ni štekov tega no. Nemu je blo bol da se je kazou, pa da so njegovi prijatli dnar dobival, k ga je on dajau za razsvetlavo Krana, pa ognjemete, pa ne vem kva še vse.«

Andreja: **»Evo, glej! Od kje pa misliš da pridejo ta protislovja: medijska podoba, članki že od samega začetka pa časopisi so ful pozitivni ane, skoz nekaj simpatizirajo, vas omenjajo kot mlade aktiviste, kot ljudi, ki so prekinili kulturno mrtvilo v Kranju. Take stvari. In kako to, da se je med folkam iz Kranja in v bližnji okolici tolik dolgo ohranilo v bistvu slab ugled med prebivalci?«**

Šulc: »Ja. Toj blo od začetka ane. Sij pol na koncu a veš, so tud hodil tko na sprehode pa mem pa so mal gledal pa so vidl da delamo. Takrat je bil bazen gnojna. Not je bila taka svinarija. Sploh tm k je zdj galerija ane. Tm not je blo...Ja muha je bila na vsak... na kvadratni decimeter je blo devet muh. In smrdel je k svina. Užasno. Da smo to sploh zrihtal, da smo pol lahko noter bili pa prespal kdaj not, pa koncerte delal, a, to je šlo en kpe enga materiala, en kpe enga dela, a, to se sploh ne da povedat. Sicer se je pa itak to tko delal da to ni za zgodovino, to je za to da se not neki dela, da not neki bo. Aaa, tko da to je to. Not so bili, so se začel koncerti, pospravlat se je začel noter. Kr je blo zjeban, kr je blo porušen se je začel obnavljat. Delal se je skoz, skoz! Kdor je mu kaj cajta. En se je z bandi menu, eni so delal k kreteni - no sij to smo vsi. To smo se kr mal menaval. Pač, ful smo bili za akcijo ane. In, aaa, rock'n'roll na kratko - se temu reče.«

Andreja: **»No evo, zdj mam pa kle še izjavo Jožeta Jenšterleta in/ Šulc: »A je una od narkomanov?«/ Andreja: »če jo lahko preberem..."*V prostorih so bile po tleh položene stare žimnice, ki so bile pobruhane. V prostorih je ležalo več sto pločevink in steklenic, predvsem alkoholnih pijač. Ker sanitarije ne delujejo, so neznani uporabniki objekta opravljali potrebo po vsem objektu.*"**

»Evo, s kakšnimi razlogi misliš, da je dau on edini tko negativno izjavo v medijih? Kako bi jo komentiral?«

Šulc: »Ja, to lahko komentiram s tem, da je bila dostkrat racija v bazenu izvedena in to tud v tistmu cajtu, k je on to izjavo. In niso najdl niti ene igle not, niti... iskali so filtre od džojntov, pa tud enga niso najdl.«

Andreja: **»Kaj pa pobruhane jogije pa flaše?«**

Šulc: »Ja ne, ni blo tega... kšna flaša itak da je bla, sam ni blo pa stotine flaš, aaa. Kakšna pirovska flaša, tud kšna od šnopsa je kje bla...sam to je čist normaln.«

Maja: **»In zakaj misliš, da je on tako negativno nastopu, do vs?«**

Šulc: »Ja zato, k on je biu predsednik športne zveze kranjske ane. In ta športna zveza je upravljala z bazenam in je bla odgovorna, če se not kšnmu kj zgodi. On nas je hotu na vsak način ven vržt ane. Tud ko je vidu, da smo mi bazen zasedl, je on takoj ke pršu, ene mreže naštimov, vrata je zaklenu - vse notr. Sam, k smo mi ke pršli smo se sam poklical po telefonu, un k je tapru do bazena pršu – dj prnes macolo, kramp, un, tret. In smo vse stovkl in smo nov vhod naredl. Je to minil dva tedna je un zabetonirov vhode. Aaa, smo pršli z macolam, smo razbil un kar so zazidal, je naštimov armiran beton. Veš kašn je armiran beton? K ga ne morš stovčt. Ja, in smo kuj zraven unga armiranga betona, smo nov vhod naredl. Pač ni biu vhod tm k je biu včas, ampak je biu zraven. In to smo se tok cajta šli, od grafitov k smo jih gor pisal..., jim sporočal pa to, da je bla že kr ena taka tamala vojna ane. Aaa, Jenšterle pa mi ane. K župan je pa mogu pač na njegovo stran stopt, aaa. Sam poj je vidu, da pač to ne bo šlo in se je odpovedov, mislm končno je dojev, da more sam podpisat, napisat, da noče bit več upravitelj tega bazena ane, nakar je občina mela vse čez ane.

Maja: **»In je blo pol mal bol?«**

Šulc: » Ja, je blo bol, ane. Sam uni so pa pol začel policijo dol pošilat, sam smo se šli na to foro pol na konc tud, da smo vsak k je pršu na prireditev, se je včlanu v društvo, po so pa še kšno racijo dol naredl. Ampak smo se zmenil pač tko, da kdor pride not se včlan v društvo in je avtomatsko član društva. To pa pomen - k teh društvenih pa teh zadev pa ni treba prjavljat ane. Aaa, ker to ni javna prireditev, ampak je društvena. Aaa, in k so pršli policaji dol: »Ja ka pa je spet Šulc?« Ja to pa to, ja. Ja kva pa je narobe. Policaji: »Ja javna prireditev, nimaš prjavljene!« pa so šli not pogledat in so vidl, da so vsi člani ane. Paj blo zmenen dokler ni... Uglavnem, tko smo se šli pol par let ane, aaa....«

Andreja: **»A pol je blo to tko, da ko je ta športna zveza odstopla upravništvo, ste mel dokaj mir?«**

Šulc: »Ja, ja. Mir je biu. Mislm, policija je isto dol hodila, a. Sam mir je biu s temu, da mi smo dol pršli pa ni bil vhod zazidan, pa da niso razno razni silaki dol stal, pa take vaje ane.«

Andreja: **»Evo tukej mam še en člank, s tvojo izjavo, ki pravi, da vam policija in občina končno dasta mir, ker so ugotovili, da v tem času niste meli niti enega incidenta.«**

Šulc: »Ja to je pa res. K me je Jenštrle. Am, ne Jenštrle, kvaj že, a ta Jenštrle pizda. Ja, Grčar, načelnik za javni red in mir, prvič poklicov gor na policijo, da pridem na razgovor zarad bazena. Aaa, sploh ni znov najprej izgovort, aaa, kva je to za en društvo. Poj je reku, da smo s Tržiča pa take. Uglavnem, sploh ns ni poznov ane. Ker je reku: »Pa kok cajta ste vi že dol?« Ja, sm reku: en let pa pol, dve let. Ne vem kok je blo takrat. Pravi: » Pa vi ste edino društvo, k nima niti ene prijave, da ste kšno pizdarijo naredl al pa kj. Zakva govorijo, da ste narkomani pa un pa tret pa četrt.« Uglavnem, s temu razgovoram, k sm ga takrat mu na policiji je blo pa poj tud tko, da če je pa kšn policaj kj preveč srou, se je pa sam enga poklical pa je un red poj naredu. Tko da smo mel čist podporo na konc že pr policiji. Kar je blo na konc koncev smešn, k nben ni marov policajov.«

Andreja: »Je pa vseen fajn.«

Šulc: »Ja fajn je ja.«

Maja: **»OK, prej si reku oz. sva začela govort od zgodovine Izbruha od začetka do dons, da je blo pač več obdobj. Prvo obdobje, če jest prov zastopim, je biu ta, k ste zasedl bazen in ste mel ful problemov s temu športnemu društvam...«**

Šulc: »Ja, ta osvoboditev bazena ane. To sm jest sploh poudarjov ane OSVOBODITEV BAZENA. Treba je vedt, da ta bazen so nardil Kranjčani, takrat še v času Tita, leta 64, al kdaj je biu zgrajen. Aaa, k so se delale prostovoljne delovne sobote, aaa, pa vaterpolisti so še sami zidal ta bazen. Jih tud ene par poznam, k so mi govorl kako se je to gradil. In avtomatsko že zarad tega se je nam zdel, da ta objekt ne more bit porušen, zato k ta objekt je biu narjen za Kranjčane, za domorodce, a kva so že, in, aaa, nj tko tud ostane ane. Razprodal so takrat hokejsko dvorano, v zameno za to so hokejisti dobil en kombi, da so lahk na Bled hodil trenirat. Razprodal so, aaa, sejem Gorenjsk ane, k je biu. Uglavnem vse so razprodal. Edin bazena takrat niso mogli, ker je biu v denacionalizacijskem postopku.«

Maja: »Ja, kera so bla pa pol še druga obdobja, k si jih hotu oment. K so pomembna za AKD Izbruh in bazen?«

Šulc: »V bistvu so tri obdobja. Preden se je šlo v bazen, takrat k se je osvobajal bazen, takrat smo se menil s policijo pa z županom. Mogl smo pač pokazat, da smo marginalci, da smo drugačni, da drugače razmišlamo, da se druge stvari gredo, ampak da smo totalno neškodljivi. K smo rekl da mam dost in smo začel en let, en let pa pov smo probal vse legalno, da bi dobil plac tko kokr naj bi mogl bit. A, sam ker pa pač ni šlo ane – ja mi smo delal tud umes zvezo kranjskih kulturnih društev in smo povabl zraven vse posameznike – od vseh živih voslov, do študentov do ne vem kerga še vse. Če bi se povezal v eno zvezo društev pa da se skp borimo za en plac, za en mladinsk kulturn center al pa za en prostor k bodo lahko ta društva notr delala ane. Vsi so bli blazno navdušeni, jest sm tud meu statut že napisan, že vse, sam k se je pa rekl ane – ja, k so pa vprašal: ja kva pa če nm navjo dal placa ane? Sm reku ja zdj pa tko ane: če nau šlo z lepa, bo šlo pa zgrda. Bomo pa zasedl. In so se vsi usral. In takrat smo tud poj mi rekl ja prov ane, sj konc koncev more bit pa en plac k more bit – nj bo rezerviran za marginalce, za rock'n'roll, pač za to avantgardo, k je družba noče glih najbolj sprejet. Če nočjo it zravni in, a. No poj ta drug plac je biu pa , ta drug obdobje je biu pa poj k smo in s policijo in z občino bli že tok zmenen, da je policija nehala srt pa je občina začela tud dnar dajat za prireditve, za agregat za elektriko k smo ga rabil, pač so vidl da kr tko pa namo nehal ane in so se umehčal in takrat je pol že blo dobr na konc.«

Andreja: »Evo, to je pa men tud zanimiv – kako se je odnos občine, skoz to da ste vi nekak tm obstal mogoče po njihovi volji, mogoče tud ne po njihovi volji, spreminjov ane. Nekaj let niste dobival nobene finančne pomoči ...«

Šulc: »Nč, toj biu obdobje minus profita.«

Andreja: »Ja.«

Šulc: »V ta bazen so šli milijoni tolarjev, pa čist nč ne pretiravam. In to mnogo, mnogo milijonov.«

Maja: »In to iz vašga žepa?«

Šulc: »Iz našga žepa ja.«

Andreja: »No in poj gledam...«

Šulc: »In bende smo plačval, potne stroške za bencin in za hrano k je biu dostkrat minus, ker tud folk ni upov dol hodt, k je mislu, ne vem, da bomo kšnga pojedl, da bomo ne vem kva naredl ane. Res so mel ful različno predstavo o temu. A, material se je kupu. Umes je Peko džanki ukradu celo streho z bazena. Je biu kr naenkrat brez strehe, je blo treba če se je hotl pač unih par zidov k jih je še stal, da ta plac ustane je treba takoj streho kupit. Najcnej varjanta je bla na žalost salonitke, ampak toj biu edin spas da bazen ostane. A, poj je od tramov, šraufov, betona, ne vem kva vse, toj šlo tok enga materiala, enga dnarja za ta bazen, da to si nben sploh predstavlat ne more.«

Andreja: **»Ampak recimo glej, obična recimo vsaj tukej v tiskanih medijih, opravičuje to da ne daje finančne pomoči s tem, da vi niste ne uradni najemniki, ne uradni lastniki prostorov in kot taki, vam oni te finančne pomoči ne morjo nudt. Ampak poj pa kljub temu čez par let ste pa začel dobivat - am denar iz njihovih razpisov, ane, kljub temu, da še vedno niste bli...«**

Šulc: »Ja, smo pa mogl tko nardit, da bazena ne omenjamo v prošnjah.«

Andreja: **»Aja, kr naenkrat je blo čist uredu, prej pa...ne.«**

Šulc: »Ja ampak, jest sm biu striktno na temu da v vsaki prošnji se napiše da bomo delal al prireditve v bazenu al da rabmo agregat, ker a, ni štroma ane, še tko sm jim napisov da v najbolj zakotni afriški vas majo žarnco k jim gori, klele pa en kulturn društvo k dela prireditve pa to more na agregat vse skp furat ane. Ni ne vode, ne unga, ne – nč ni blo. Ampak, vse se je dal ane.«

Andreja: **»Ampak zakva mislš, da se je ta njihov odnos tko spremenu, da ste postal bl priljubljeni, bl sprejemljivi za okolico...«**

Šulc: »Ja, takrt k je biu Mohor je vidu da se ni za zajbavat z nm, da ne bomo tud pod razno ne popustl k smo začel in medije klicat in tiskovne konference delat in podžupani pa župani so se mogl zgovarjat pred novinarji in jim je ratal pač mal gadno ane. K so tud novinarji so bli čist za ns, pa ne dab kšnga napumpal kj, ampak sami so vidl kva se dogaja na bazenu in so bli čist na naši strani tko da so nm tud takrt dost pomagal pa brez vez pa brez uzga. Poj kj pa

vladavina Mohorja Bogataja ane, se končala končno, so pa pač pršli teli bivši študentki a mladi za Kranj so bili takrat s Pernetam ured, takrat sm šu pa tud kandidirat za župana sam z enmu namenam. Zato da vsm sedmim kandidatom, k ns je blo, povem da kdor kol pač že bo župan, da nj se zaveda kaj se v bazenu dogaja in da nj končno se neki nardi da bo ta plc legaliziran, a, da se reš denacionalizacijsk postopek čim prej k je nemogoče da Gros ta plac dobi nazaj in Dobu ga je nazaj z eno šlamparijo Izbruha pa z eno hinavsko šlamparijo občine.«

Andreja: **»A poj ste si vi v bistvu želel legalizacije?«**

Šulc: »Ja ne to, sam da nm dajo plac da lahk sami z nemu upravlam, da lahk delamo .« Da Kranj postane mirovna cona ta pru, poj kasnej bi pa se še delno avtonomatiziral – avto - avtonomiziral a kva že? Aa. Ja da bi, ja tko. Teh zgodb je tok da se mi že meša zdele k premišlujem kva še rečt, pa kva ne rečt ane. K to vsega ne morš sploh. To se je dogajal vsak dan, to so ble – vsak dan se je delal not, vsak dan se je blo v bazenu, not se je spal, a, mislm, kakšna svinarija je bla to not – ja šit!«

Andreja: **»Ja a bi mal povedov o teh ljudeh k so tok napora vložil, tej aktivisti pač, kdo so bili tej ljudje, mislm iz kašnih okolij, kva so ble njihove ideje, cilji, načela? Pač vsi? Mal so se vrjetn razlikval med sabo.«**

Šulc: »Ja. Itak. Sj, toj blo, dost ljudi je blo iz socialno ogroženih družin, k so mel doma pizdarje, so jih tepl, so bili pjanci, so bli...aa, so jih starši čist zapustl, to o imenih SPLOH neb govoru, aa. Ja, na splošno, uglavnem ljudje k jih pač družba ni kj preveč sprejemala ane. Kamrkol so šli na pir v kakšn lokal, so se vsi več al mn norca delal iz njih ane. Ne z vseh, govorim o eni polovici društva, mislm te družne.«

Andreja: **»Kaj pa ostali?«**

Šulc: »Je pa tud različno. Al so špilal po kšnih bendih, so bili ful za akcijo, ful revolucionarji, intuziasti – fuck the sistem, gremo se borit, gremo demonstracije delat, proti kapitalizmu, proti demokraciji, prot...Eni so bili pa nasploh taki k so še dons, so pa sam da je demonstracija pa sploh ne ve dobr zakva, sam da se ga nažre, pa je vs veseu.«

Maja, Andreja: » ha, ha, ha.«

Andreja: » **Se prav – vse možn?**«

Šulc: »Na konc koncev, če tko pogledam ane je na žalost dons k pogledaš folk, pa takrat smo bli več al mn panksi tej k smo bazen zasedl. Ja če pogledaš je 90/95 % teh dones, al mulcev, al panksov ubistvu sploh ne ve zakva se gre. Poslušajo pač en punk furajo nek sufer imidž, neki AO majo na hrbtu napisan, al pa ne vem, a, pridejo pa na demonstracije, k so pa ful, to kar nj bi panks biu ne vem, nekj prot izkoriščanju, za svobodo ne vem kerga, za un, za tret, za četrt, pa pridejo ke, da se ga nažgejo k voli pa zgago delajo. Točn te ljudi pa pol mediji posnamejo ane in poj poročajo kašne demonstracije so ble. Da je blo itak sam par anarhistov k so bli itak vsi čist zadeti ane. Tko da več škode nardijo kokr pa dobrga. Uglavnem folk... svašta je blo, svašta: od ne vem, jest lahk rečem, da sm mu tm ogromn enih takih socialnih psiholoških pogovorov s temu folkam. Od problemov k so jih mel doma, v šol, ne vem kje še vse,a, tko. Pa do takih k bi jh najraj v rt nabasov, ampak ok, vsak ma svoje ane, vsak svoje fura.«

Maja: »**Kaj se je na bazenu dogajal, kakšne prireditve so se odvijale?**«

Šulc: »So različne stvari k so se v bazenu dogajale. To je na kratk nemogoče povedat. To je – vsi smo mel skupn en un, tko k jest pravm temu en rock'n'roll mišlene, tak – nezadovoln s to družbo, s temi centri trgovskimi k so se gradili po Kranu, s tem kam je šu dnar - za raznorazne novoletne zabave, za razno razne ne vem kašne zabave, po drug stran se pa ni uredil, ne za brezdomce, ne za džankije, za narkomane, nč ane, nč. Samo to se je gledal kako je vse lepo, kako je šajnast, pa par mescov pred volitvam so se kšni novi pločniki delal al pa kj tazga. In a, ja, po so dal pa še ene ful ostre robnike, k je pa ne vem kokim guma počla na kolesu, k so na pločnik zapelal.«

Maja: »ha,ha, men.«

Šulc: »A res, a kva? No vidš, ja. To nam je šlo ubistvu na kurac ane, na kurac nm je šlo to, da so ble v Kran sam ene zabave, da je blo en kup enih bendov, k niso mel nikjer kej za vadt, k jim občina ni dala niti unih zakloniš na planin, k so jih učas mel, pomoje še za časa Grosa, a, k je biu župan. Ni blo in nm se je šlo to da bojo mel, ne sam uni k smo društvo ustanovil, ampak da bojo mel tud drugi k bojo na neko to sceno se šli, na neko alternativo, na nek rock'n'roll, na nekomercialo, neprofitnost. Da bojo lohki, pizda, da mu nau fotr reku pizda ti

materna zdele mam jest fuzbal ne mi po kitari špilat k ne slišm unga faking Berganta a kva je, un komentator ane. Pa mulc ni smu doma kitare vadt. Ampak na pirmer da pride v en plc tm: a je frj? Dj gremo vajo met.«

Andreja: **»Se prav družl vs je tko ena stiska s pomankanji prostora, razno razni, ne vem, socialni problemi, svašta. Ampak skupaj ste ustvral nek skupni intuziazem za...«**

Šulc: »Ja, ja. Tko nekak ja. Vse povhn enih takih mešanc je blo no, sj to, sj še dons drugač.«

Andreja: **»Ja no pa kva se ti zdi a je z mesci, z leti, ne vem, kj popustu ta intuziazem? Ja? Ne? Zakaj?«**

Šulc: »Ja. Pr enih je sto posto ostov, drgač neb biu jest zdele tko zjeban kokr sm. Je ane, sam je pa dejstvo ane - pr temu toj to k sm prej pravu 90 % folka je glumcev k se, pa mi je zoprni zdj v panksih govort, ampak rock'n'roll no. U temu rock'n'rollu k so se enkrat neki šli, k so hotl neki ustvart, k so hotl – mogoče probal tud v družbi kj spremenit, k jim ni blo čist vseen. Reče a, un je pa to zajebov, pa gre na pir, pa se zgovarja od fuzbala. Namest da bi, pizda pa še mogoče bi lahko reku pizda materna ne morš ti men klele faking šit, klele mi en jabuk rase sto let, zj boš pa ti kle men asfalt naredu. Zakva? Zato, da se bo gospod župan dam prepelov pa zarad čist nč družga pa take fore ane.«

Andreja: **»Se prav je pr dostih to en postranski hobi ampak ubistvu pa...se poj raj posvetijo enmu...«**

Šulc: »Ja razno razni k jih že vsi poznamo od Pečotov do ne vem kerga še vse, k pride na koncert zato, da se pokaže pa da se ga nažre k norc. Poj so razno razni k isto skačejo k norci pa to je velka večina, pa o, pa the best, pa sam da je pank, pa sam da je rock'n'roll, pa sam da je ne vem kva vse. Poj ga pa neki osnovnga prašaš kva razmišla al pa kj tazga, pa vidš da sploh nč ne razmišla ane. Da muj najbolj bed to k je Maribor v Domžalah zgubu 1:0. Al pa kj tazga ane. Ampak takrat k smo to začel z izbruham vsi - ja the best, tret, četrt ane. Pa tud če prejšne generacije gledam je čist isto ane. Ene par jih je, k še dons to furajo, čeprov zdele bi težko kšnga reku, kšnga Braneta od Otroci socialzma, pa še on ne kj preveč, pa dobr, nam sploh naštevov. Je jih še ene par, od Tožibab una je bla vreda, zanč smo se dobl. Ampak po drug stran maš pa razno razne KD ane, kva je že direktor Kdja? Od Ljubljanskih pslov no? –

Gantar. Gantar je dons direktor KD-ja – pevc, pa front men od Ljubljanskih psov. Poj un od Kuzl dons špila pr Mambo Kings, a kva so. Poj eden je direktor Petrola biu ne vem kok cajta. Uglavnem...postal so to prot kermu so se včas boril ane. Kle jest ne vidm logike. In valda sj to skoz. Dons je spet en kup mladih panksov k bojo čez 3,4 leta bohvet kva. Sam men se še zmerj zdi en ta odpor tej družbi, temu sistemu ane, se mi zdi ful pomemben. Pa ne vem, pa če bojo trije od telih mulcov še isto misll al pa če bojo mogoč glih tej mulci k bojo direktorji čez neki cajta jih pet prepričal pizda, al pa jim dal Zeitgeist za pogledat, al pa ne vem – pa dj razmišljaj s svojo glavo. Jest ne štekam tega sistema, te družbe ne štekam kako je zavedena od tega sistema ane – čist nč ne nardijo, da so tko pohlepni, da jih boli kurac za vse skp. To se manjka dons ful ane, FUL. To smo mi takrat mel k smo Izbruh ustanovil. Ampak leta minevajo. Cajtngi so v redu, dnevnik je v redu, avto majo, boli jih kurac. Mislm ta odpor je drugač biu Izbruh učas ane – vse prireditve k smo jih mel, vsaka je imela svoj naslov.«

Maja: **»Sporočilo?«**

Šulc: »Sporočiu, naslov prireditve je biu zmer ta pru na spisku napisan. Vsi so bli proti vstopu v Nato, proti v EU, proti temu, da Nato čez Slovenijo pele orožje ne vem kam takrt.«

Andreja: **»Ja, a misliš, da so res razmišljal zakaj so proti, al so pač bli proti, ker jim je to takrat trenutno se zdel kul?«**

Šulc: »Ja. Ne. Jest mislm, da takrat smo mel en tak – dost smo se v tem zgovarjal ane, kva je pizdarja tega, zakva to ni dobr, zakva un ni dobr in k se ti enkrat od takih stvari zgovarjaš tud folk začne drugač razmišlat ane. Mislm, se pač zgovarjaš o temu. Dons pa če dnevnik gledaš...«

Andreja: **»Ampak recimo, začne razmišlat, pa pol nardijo koncert, nardijo, ne vem, prireditiv, poj pač, čez čs pa vseen nekak dojamejo, da pa mogoče kj dost ne morjo spremenit in, ne vem, še zmer to delajo, ampak brez vključenosti, mislm tko veš, bl na plehki način, ne da bi se res posvečal – osebno tem stvarjem, imel res taka prepričanja, a veš, k si reku, da se ga eni sam nažgejo...«**

Šulc: »Ja, ja, ja. Eni se, eni se pa ne. Sam bistvo je v temu, da obstaja ena skupina ljudi, ena organizacija, en društvo, al karkol pač to že je, k se tega zaveda in javno nasprotuje temu.

Tko da je tud – takrat se je dal po cevmu Kranu plakate limat, kamrkol si ga napopov ni blo n bene kazni ...«

Andreja: »Ja, zdj se to ne sme.«

Šulc: »Ja zdj se to ne sme ampak pravm za takrat ane. Ja in k so uni plakati in prot Zavodu za šport in prot občini in prot državi in prot ne vem kermu še vse. Jest vem da sm mogu dostkrat na razgovor ane. Kva pa se zdj grem? Sm reku ja lejte – vi tega niste hotl, mi bomo pa sam povedal tko k je ane. In niso mogli nč, tko da je blo en un. Pa še taki plakati so bli, da so prov vn padl. Vsi so bli ročno narjen, uporaba računalnika je bla čist prepovedana, vse napisan, narisan vse ročno, tko da, ja ta rock'n'roll – to je nujno. Brez tega ni...«

Andreja: **»Ampak glej nekaj vsaka generacija ma ene te ljudi, te aktiviste, te idealiste po en stran, če lahk temu tko rečemo. Ampak pr vsaki čez leta poj določeno število odpade, ratajo konformisti. A se ti poj ne zdi...«**

Šulc: »Obupajo. Obupajo.«

Andreja: **»...zato je pa potreben dotok mladih, mlajših generacij, skoz novih, kjer se bo...«**

Šulc: »Sj tko je. Sj tko je. Sj tko je. Ja sam treba jh je najdt sj so drgač, so - sam a veš - ne morš kr enga unga pa enga unga uzet k to bo kreš totaln ane. Poj rata ena zbrka poj rata neki, po pa res se ne ve več zakva se gre ane. Zato jest mislm da tud to kar - to dones bazen je za: in Grosa in občino super stvar. Že tako pogodbo k so jo zahteval al pa kokr so jo podpisal, en služ, občina ma pa mir – u Kranu je plac. Pa je rešen.«

Andreja: »OK. Pomoje bi dons kle zaklučl...«

28.08.2009

Maja: **»Ok po pa če kr poveš mal od pomena bazena v lokalni skupnosti pa v Kranju, ampak s tvojga vidika, kako ti gledaš na to, kako ga vidš ti v lokalni skupnosti?«**

Šulc: »A tazga kukr je zdj a, a kukr nj bi biu?«

Maja: »Oboje.«

Šulc: »Ja, ha, ha, ha.«

Andreja: »Ja tazga kukr je biu, pa kokr je zdj.«

Šulc: »Lej tko kokr je biu, oziroma tko kokr ga bi mogl predstavlat (izbruh) je biu namen predvsem to, da se tem marginalnim, robnim skupinam omogoč ta plac za vaje, za delovanje, druženje, sodelovanje, a,ustvarjanje, karkol pač že - ubistvu bl tem skupinam, k so odrinjene iz te družbe na en rob ane, k al so nesprejemljive za to družbo al pa ne vem, tko kukr na primer homoseksualci ,ogroženi s strani družbe, napadeni, zaničvani, zatirani, nimajo pravice an in, a,ja v vsak mal več vas bi mogl met tak plc tm k pač ta kultura je, oziroma te stvari se dogajajo sploh pa v mestu.«

Andreja: **»Se prav, po tvojmu mnenju naj to ne bi biu plac za normalne, če lahk tko rečemo, pač mlade?«**

Šulc: »Lej, normaln je da more met en tak mest en zabaviščn center al pa zabaviščn park k se not dogajajo razno razni vele koncerti al pa zabave pa gasilske veselice pa ne vem kva še vse, pa komercialni bandi, ampak more bit pa tud en tak plac, za te pač marginalce al kuko bi jim reku, k se ne strinjajo glih s to družbo, niso zadovoln samo s tem, da majo avto pa hodjo delat k kreteni, pa da jih jebejo tm v glavo, ampak hočjo soustvarjat tud - in družbo in s kulturo in, a,a, z načinom razmišljanja, delovanja, da niso tko politično pasivni no, ampak da so bl aktivni, da soustvarjajo to družbo ja.«

Maja: **»Mislš da bazen je pač to?«**

Šulc: »Ja biu je sigurn an,to sto procentno - in s plakati in na prireditvah se je skoz upozarjal na napake k jih ta družba dela, k jih ta sistem dela.«

Maja: **»Kuko pa dons vidš bazen v lokalni skupnosti?«**

Šulc: »Ja jest ga vidm bl kukr en zabaviščn center tak za množico, mislm bl tko no, ni politično aktiven, pa mal preveč se da pomena samo prireditvam, ni enga tazga delovanja društva.«

Andreja: **»Kaj?, Medsebojne solidarnosti?, Povezanosti?«**

Šulc: »Ja to pa sploh. Sm včer mislu dam živčnga dobu k sm dol pršu. K se eni družga kr neki obtožujejo skoz nekj pa noče noben nč. Ne vem kaj je kr neki u zraku dol.«

Andreja: **»Ko pa misliš da lokalna skupnost vid bazen, recimo, ne vem, ljudje, občinarji kot kaj?«**

Šulc: »Lej od začetka sm že povedov, da smo bli narkomani, da smo sekto ustanovil, da smo sam razbijal pa tepl se dol, pa ne vem kva, pa džankiji, dilerji, pa ne vem kva vse. Vs drek, sam poj se je začel s temu javnmu delovanju tud preden smo šli u bazen, k smo na Slovenskmu trgu delal tud med ljudmi, ubistvu v centru mesta – zunaj. Pa z razno raznimi novinarskimi konferencami pa s pomočjo medijev, smo u bistvu pokazal kva res hočmo pa da nismo glih to kar razno razni Jenštrleti, pa kšne mamce obtožujejo pa to.«

Maja: **»Ka pa dons?«**

Šulc: »Dons je pa super zabava, partiji, juhuhu.«

Maja: **»Se prav lokalna skupnost dons na vs gleda kot na mlade, k neki delate. A je še zmer negativen prizvok?«**

Šulc: »Ne, učas so ns gledal kukr eno skupino enih aktivistov, pa pač neki se bunimo skoz, al prot županu al prot Natu al prot ameriški politiki, al... Pač smo bli ful družbeno kritični an. Dones , ampak so nas pol čist sprejel in policija in župani in lokalna skupnost je vidla, k so ns dol hodil gledat k v živalski vrt, češ, a smo res normalni a kva je zj to, an. Dones je pa pač, da je za večjo skupino, pa je bl odprt in pač danes, eni k so mal bl na rock'n'roll so ful kritični do tega ane, tud mal starejši pa to, za določene prireditve. Drgač pa ja, vidjo bazen kokr en prostor za prireditve.«

Maja: **»Ga sprejemajo?«**

Šulc: »Ja jest mislm da ja.«

Andreja: **»Ka pa širše, če lahk prašam, če bi mal več povedov o odnosu države do nevladnih organizacij?«**

Šulc: »Ja toj pa zj spet tko an, zdj, a , je tud bazen je tko znan ratov in s to komercializacijo, se je mal, ogromno število enih prireditev pa to, se je dobu dnar tud iz ministerstev pa razno raznih razpisov pa tega an. Od začetka pa tega ni blo, ne iz občine, ne od države, ne od nč. Vse je blo kuplen, gradben material ,a, iz prostovoljnih prispevkov članov društva, a, pa tud

bandi so dobil potne stroške takrat dokrat iz naših žepov plačane. A, kokr tud folk še ni upov sploh dol hodt, k so vsi mislil, da smo sami narkomani, pa k da je ena sekta dol. Ne vem, da se bomo kr zažgal a kva.«

Maja: »Ka pa na splošno če kj veš - država al pa občina Kranj do nevladnih organizacij? A je bla sam do vs taka a tud ostalim nevladnim organizacijam ni nč dajala,?»

Šulc: »Ja odvisn je blo kako so ble organizirane pa kuko so ble aktivne. K, če so ble mal bl kritične, so mal mn dobre. S tem da mi od začetka tud nismo hotl od države nobenga dnarja, ker se pač s to njihovo politiko nismo strinjal in smo rekl da: ko jebe, in smo hotl pač čim bl avtonomno delovat. To pomen, da pokažemo, da smo neodvisni od države in delujemo in delamo lahk čim bl neodvisno. Kar se je pol na konc ful obrestval, k se je nabral par let tega delovanja, k nismo tud tolarja takrt dobl ne od države ne od občine. Zdej po ene parih novinarskih konferencah k je to vn pršlo, da se je razložil kako delujemo ane, so pa sam debel začel gledat in so mal pol tud sami dal pobudo, da bi dol delal in sofinanciral določene projekte pa to. Čeprov od začetka ne bi smel u bazenu delat - smo mogli tko napisat, k da ni to uradno na bazenu. Čeprov smo zmerom napisal da je blo dol u bazenu - pa k smo hotl - sej tud na papirjih piše, da delujemo že tolk pa tolk časa notr in da je občina vedla in da ns ubistvu ne morjo kr vn vržt.«

Andreja: »No zdej pa problemi. Jest kokr to vidm pač so bli skos cel obdobje razvoja dol več problemov, ampak eni so bli zunanji recimo najprej s strani zavoda za šport ob zasedbi, pa s policijo in občino, pa pol Sazas, pa denacionalizacijski postopek, pa Gros, če bi o tem lahk mal več povedu.«

Šulc: »Problemi so, problemi bojo, kva nej družga rečm. Zdej če ne bi blo problemov, pol mi tega sploh, tega ne bi delal u bistvu. Mi smo hotl opozort na te probleme pa jih javno izpostavt. Mislm da smo kr zmagal. Jst kva o problemih, mislm da so bli, bojo pa so, sj to je čist normaln, čist.«

Maja: »Kva pa kej več od Sazasa?»

Šulc: »Ja Sazas je itak kulturni šrot, to je,aaa... Jest se čudm ministrstvu da sploh dovol eno tako organizacijo. Ker, lej: to je neko društvo 157 glasbenikov, ki so člani in oni odločajo kam

bo ta dnar šu. Pobira se pa dnar,aa, totalno neznanih bendov, k prvič se hočjo predstavt širši javnosti, k majo prvi koncert, nimajo nobene pogodbe s Sazasom, nobenh, niti nočjo bit člani unih 157 Helen Blagne pa takh, pa Kalifornij. Aaa... ampak oni služjo k pobirajo dnar glih na takih bendh, k jemlejo ga pa sami, dobivajo ga pa sam tej, k so člani ane. To je kriminal, mislm to je za ke jit pa unga Zupana sam u glavo šutnt, pol pa še na ministrstvo pa še tm ene dva pospravn. Sazas je adijo pamet, to je kraja, kulturna kraja, zločin, nevem kva nej rečm. To nej majo unih 157 pa nej si trgajo z njihovih koncertov dol ane, sej to je čist logičn mislm, nevem kuko to lahk sploh obstaja.«

Maja: »No in kva ste pol sploh naredl k so zaplenl nevem kolk evrov? Kuko ste na to odreagiral?«

Šulc: »Kako so odreagiral. Mene takrt ni blo več dol, a... Sej mi smo tud mislil nekej na to sceno nardit, sam je blo pol milijon drugih stvari, tko da nismo naredl kar se Sazasa tiče... Ne vem, kar je pa Izbruh je pa, a... za moje pojme čist premal odreagiru na to sceno. Je opozoru, je sporoču medijem, povezu se je z Brenclnam, ne vem... Jest sm mu drgačne načine na take pizdarije odgovarjat. Pa tud mislm da bi blo tko še zmerom the best, sam zdej je že mal pozn, pa ni pozn, še zmerom se da ane, aa... Ne vem, to morjo, bi mogu rešit Ministrstvo za kulturo, to s Sazasom se kej dost zgovarjat je čist brezveze pomojem. Uni bojo sam pobiral, dobil so od ministrstva dovoljenje, da to lahk delajo, in oni to fino izkoriščajo, povsod majo svoje vohune, kjer se kej dogaja in pol sam pošilajo položnce.«

Maja: »Kaj pa ta postopek denacionalizacije? Kaj pa o tem?«

Šulc: »Joj, dej ne k bom pa zdele znoru, hehe, ne me jebat. To je pa katastrofa - totalna, a, fak. A morm res zdej?«

Maja: »Na kratko no, mejčkn, hehe.«

Šulc: »No to je pa ena resnica o bazerenu ane, k je pa zlo pisana, k sm jest tud mislu tiskovno konferenco na to temo nardit pa, nevem, zdej če se bo to kej rešl, k zgleda da se bo dal nekej rešt, tega nam naredu... Drgač bi bla pa to ful pizdarija, predvsem za občino Kranj in za naše vrle kva so že? - Mladi za Kranj. To, da je bazen v denacionalizacijskem postopku, smo vedl že zmerom, aa... K so ns enkrat na mir pustil je vidla občina da smo že tolk cajta notr delal pa

sm jest šu pač takrt. Sm mislu da sm pač ta svoje naredu in naj to zdej drugi furajo, sam se je pol tko fural k se je - vse je blo sam u program usmerjen, ne pa u to kva bo z bazenm, če prov sm štiri leta težil, da bi blo treba neki na to temo nardit. Pa sej bo, sej bo, pol je pa blo tko k je blo. Uglavnem, a... Treba bi blo prtistn na to, da se ta denacionalizacijsk program čimprej konča. To pomen, da se je treba mal pozanimat kok je to delč ane, kam to pele, kje so fore in kako je bazen zapisan u knjigi, tej zemljiški knjigi. Mislm, da vidš kva je s temu placm, a je namenjen za opero, a je namenjen za ne vem kakšno idiotsko sceno, pa ne mislm zdej da je opera idiotska scena, sam dva kandidata za župana sta rekla, da bi bazen podrla pa opero tm zgradila, zato mi gre ta opera tolk na kurac, ampak pol na konc je sam še en vztraju pr temu, am, uglavnem bi blo treba to pregledat in, a, se mal zabunit nej se to že enkrat konča. Delat bi blo pa treba na tem, da to dobi občina, ne Gros, ane. Ja. In se je čakal, čakal, čakal... Gros pa - tud kdor mal pozna kransko politko - je pa tolk trmast, da bo pa do zadnga al pa preko njega mrtuga nau popustu, on bo probu čist use nardit, da bojo pač Majdiči to nazaj dobl, k ubistvu to ni Grosov bazen, ampak je Majdičev. On je samo pravni zastopnik za te Majdiče, k so mel pa pol Kranja skor, aa, je blo njihovga in u temu cajtu je on tud, a, kr je največ pizdarija, če bi blo tko k sm reku, sploh nam, nevem če je sploh pametn, da to govorim aa, on je najeu... Čak, kuko je že to blo? On je naroču cenilca za bazen, svojga prjatla, pol veš kuko je to naprej laufal, k ga je pa plačala občina in, a, so s to njegovo pomočjo, so pač pršli do tega, da je pač ta, a, kva je arhitekt, cenilc je pač pršu ke na bazen, je tm enga pržgau, mal ga je pogledu, je pršu nazaj na občino pa je napisu, da je bazen namenjen rušenju. In je blo use zaklučen ane, kar se tega tiče, to avtomatsko pomen, da pač ta objekt ne obstaja več. To je pa fora denacionalizacijskega postopka, k se pa vrača ubistvu use sam u zeml, ne pa objektov, k so bli zgrajeni pač u temu, a... času nacionalizacije, ane... In, ker je biu ta objekt pač takrt narjen, ga Gros ne bi mogu nazaj dobit. Še prej je idiot Mohor dau rušt oz. z Mohorjevim dovoljenjem se je rušl hokejsko dvorano pa sejem.«

Maja: »To se prav, da bi mogu met on vse to in bo še to najbrž zahteval nazaj?«

Šulc: »Ja probov bo ane. Zdj ne vem kok bo lahk kj nazaj dobu ampak probov bo pa sigur. Ker mam slike, da tm objekta blo ni v času denacionalizacije, in se zna zgodit da bo vse nazaj dobu. Je biu pa bazen edin objekt, k ga pa Gros sploh neb smu nazaj dobit. Ampak sploh ne smu. Zato k je biu še edini objekt, tastr objekt, k je biu zgrajen po denacionalizaciji ane in po

nobenmu zakonu ga neb mogu nazaj dobit. Če bi se sam mal pogledal, kje stoji bazen, če bi se kdo pozanimu o temu, Košnik je reku da se je, sam men so na občin rekl, da je bil dvakrat gor. To je pa use.«

Andreja: **»Sam a se ti zdi, da mogoče noben ni dost usposoblen oz. nima tapravih znanj da bi to sploh...«**

Šulc: »Lej, jest sm to skos govoru. Tri leta nonstop. Kadar sm dol pršu u bazen - in Darčiju in usem bazenovcm - sm reku: ej, a se bo kej naredl? - Ja, mmm, sej bo. Pa kva se vtikaš, sej nis več član društva... Ja čak, na kolenh jih pa nam prosu. Kar se pa Darčija tiče sm mu pa reku, da če bo bazenu zajebu ga bom pa poču. Zato pa noben ni hotu, use bi se dal nardit, pa usi vejo da sm to govoru.«

Andreja: **»A pol so usi odgovorni za to? Mogoče pa niso dost resno jemal tega al kva?«**

Šulc: »Ja totalno neresno, to je to.«

Andreja: **»Ja ampak ok, če pogledaš, zdej je Grosov, za to zahteva mastne denarce k jih dobiva od občine, ampak zaenkrat še zmer je tle bazen. Kva je zdej največja nevarnost? -K se bojo Majdiči med sabo zmenl čigav je kej, da se bo to porušl?, prodal kermu bolšmu ponudniku?, pač u čem je fora?«**

Šulc: »Največja nevarnost je to, k se, če se bomo bazenarji, ne društvo, bom tko reku, če bomo bazenarji spet tko sposobn se dol usest, pa da skp stopmo, pa probamo iz tega bazena neki še nardit, kar se še da nardit, a... Največja nevarnost je, da bi zdej on - Gros lahko iz bazena dela kar on hoče. To je zdej njegov, to mu ne morš, on je naredu pač to kar bi usak naredu. Če maš možnost, da neki dobiš, boš valda probu to nardit ane.«

Maja: **»Se prav je največja nevarnost da to poruš pa res kšno opero tm nardi al kva?«**

Šulc: »Ja lej, sumljiv je k on tok, on osebno tok notr vlaga ane. A, zdej to se je treba pozanimat in to bom šu jest tud drug tedn se bom probu za en sestank z nemu, aa, o tem kva bo z bazenm, zment. Zej, če on nč ne misl fuck off, pol nej občina neki družga najde ane. K fora je tud u temu da, dokler je še ta, a župan, pa dokler so teli na občin se da čist use zment. In , a, občina je dolžna zagotovit en plc, k ne bo sam za jutrp pa sam še za ta koncert pa sam še

za to, ampak da bo ta plc enkrat rešen, da bo za zmerom, da se bo točno vedlo, čemu je namenjen, kermu služ. Zdej pa dost od Grosa.«

Andreja: **»Zakva pa misliš, da pač Gros, če je biu prej skos tok proti temu bazenu, da je kr na enkrat v dobrih odnosih, da kr naenkrat podpira to?«**

Šulc: »Ja ja, lej, če bi ti tok dnarja na mesec dobila od tega... On gleda sam dnar, zato k ve da nau občina drugmu plačvala najemnine. To je pa fora zakva sm šu kandidirat za župana.«

Andreja: **»Ampak a misliš, da on neb mogu enga družga privatnika dobit, k bi plačval najemnino - še večjo, za ta plac?«**

Šulc: »Ja bi. Sam dokler so teli na oblasti, teli na občini k so, tega siguren ne bo. Tud zato, ker sm šu kandidirat za župana, sm kandidiral zarad bazena tko da adijo pamet. Pa k sm jim zgago delov že sam s temu, k sm biu na njihovi listi Mladi za Kranj in sm biu proti kandidat Pernetu. K jih je kap zadela skor, k so to zvedli, da grem jest kandidirat za župana. Najprej so me prosil če grem na uno listo k je Perne tud zrawn, ta zadn dan smo šli pa na občino pa sm še jest kandidirov. Uni so bli čist paf. Sploh niso vedli kva bi. In uglavnem ja... Denacionalizacija: to je zgublen po totalni šlampariji občine in Izbruha.«

Maja: **»A misliš, da poj zdj ubistvu...«**

Šulc: »Gros ni nič zajebov, zajebov je Izbruh pa občina čist.«

Maja: **»Občina zdj plačuje pač mastne dnarje Grosu. To se prav, da občina zdj z vami vleče?«**

Šulc: »Ja to sto posto. Od podžupana do župana do vseh k so na občin. Oni podpirajo to zarad tega kar smo včas delal, takrat k v Kranj ni bilo čist nič. Pa k sm biu zraven k smo ustanavljal to zvezo društev, k sm pravu, so bli isto zraven vableni in plačujejo zdj.«

Andreja: **»No, to so bli zdej eni zunanji dejavniki, problemi. Kaj pa notranji problemi? Verjetn je blo na začetku, si reku, ful solidarnosti in zanosa med člani. Kaj pa zdj? Kaj pa poj?«**

Šulc: »Ja to je blo un na začetk – ja dajmo, gremo, akcija!«

Andreja: **»Misl, verjetn je pršlo do konfliktov, tega, unga, tretga, a bi še mal o temu rekl?
O notranjih problemih? A so zunanji problemi na to vplival? A kj družga? A je mogoče
razhajanje idej, mnenj, ciljev za plac? Kaj je blo?«**

Šulc: »Notranji problemi so bli itak zmeram. To že zato kukr je že folk tak biu, zato k so pršli iz socialno ogroženih familij, k jih je dost tud dones še, k majo že doma pizdarije, k ma vsak – nimata dva čist istga pogleda na svet. Itak - enmu se ne da nč delat, enmu se ne da nč mislt. Poj če si enkrat skoz skp, če žviš kokr ena familija ane, pride prej al slej do tega da ti gre že na kurac zakaj maš kle kuzarc, zakva ga nimaš tm al pa kj tazga. Sam to se je dal z eno tako psiho socialno politko vse skp, s pogovori, z debatam. So pa valda, da so konflikti. Konflikti so bli k se je hotl partyje delat pa jih niso hotl ane, k komerciala je bla izključena totalno že v samemu statutu društva, če kdaj pride do profita, če kdaj kšn evro ostane, se gre v štacuno, se kup nekaj za na žar, nekaj za popit - pa uni k so delal, ne vem, streho menal, ne vem, k so betoniral, k so ne vem kva delal, da majo saj neki za žret pa da se dobr majo. Do razno raznih for, k so se ga nažrl k norci, k niso vedl sploh ke so, pa kva delajo, pa nč ane. Sam to morš zraven vzet. To tko je. Toj ne vem, pjd z eno drušno za en mesec nekam. Ja zihr se boste enkrat počl, če vs bo več ane. Tko. Drgač takih problemov, da se ne bi strinjal s politko delovanja društva, al pa kj tazga ubistvu ni blo ne vem kva ane. Razen to, k sm biu valda diktator, k nism pustu da se trava notr kadi pa zvija pa da, a, pizda, da ne morš kr pizdarij delat, pa kr ponoč enkrat ustat, pa ene Madžare poscat, k si biu zadet k norc ane. A veš. Je pa itak - bl se globalno odpira ena zadeva, več je folka, več je pizdarij. Sploh pa če to delaš pizda nekaj, za kar ta društvo sploh ni biu ustanovlen. Po gre pa – to pa za dons govorim ane – po gre pa enim na kurac, k so pa bli ustanovitelji društva, k so bli u bazenu vsak dan, k so delal k norci ane, za ta bazen ane, Bizjak na primer, po pa pride notr pa mu tm en reče, da nj zgine ven, da nima kj kle delat, k so to poslovni prostori al pa take scene ane. Valda pol popizdi ane. To je men čist navaden. Problemi so povsod. Če se neki enkrat ornk dela je čist normaln, da pride enkrat do enih sporov. Je pa odvisn od društva kako se te spore reš. Kako se jih sfura naprej ane. Drugač je pa to normaln, da pr tko - sam pogledaš strukturo ljudi dol ane – od živčnih do skoz prbitih do unih k sam pametujejo pa še nikol niso nč naredl - valda da pride do razno raznih konfliktov ane. To je čist normaln. Problemi so pa itak zmeraj. Enkrat se enmu da delat, enkrat se drugmu. Zato je treba da je organizacija, da uni k so člani

društva, da so res aktivni pa da je organizacija tko narjena k more bit no. Da laufa. K brez tega ne more laufat.«

Andreja: **»Ampak po maš tud člane društva k so neaktivni, pa kaj boš? Ne morš jih kr ven zagont.«**

Šulc: »Ja lej, zato sm pa nov statut napisov za ta društvo ane. In to sm tud reku – OK, dejstvo je da so na en stran, to pa ne snemat, to pa neuradno...«

Andreja: **»No zakaj si zapustu bazen in zakaj si pršu nazaj?«**

Šulc: »Že k se je društvo ustanovu sm reku da, k so vsi, da morm bit jest pač predstavnik tega društva, sm reku ok, lahko en let, tok da se upele, pol pa k zalafamo, po nj pa en drug to naprej fura. Sam to se je poj vlekl, pa je pršu en let okol, pa še en let, pa še en let. Pa fora je bla v tem, da te sestanke k sm hodu k županu pa k ministram pa ne vem kam še vse...Sm reku ja kurc, bom pač to do konca sfurov in je to to. Poj na konc - plac je biu u mojih očeh tok sto procentno za skoz. Jest nism mislu, da se ga bo po tak traparij zgubl k se ga je. Lahk se ga nazaj pridobi, ampak se ga je baje že zgubl. In je to pač to. Skoz sm govoru da ne mislm notr ne vem kva, ceu živlene, pač bit tm kokr en šef al pa ne vem kva, kukr so si eni predstavlal to. Čeprov je blo to čist – so bli bl uni šefi kokr pa jest, k in kar se dnarja tiče in kar se dela tiče je blo to čist zgrešen. In – ja, poj pa še tem pjanim glavam, k se mi dons na veliko opravičujejo zakva so to govorl, kokr kva sm jest diktator, da more bit vse tko k jest rečem pa un pa tret pa četrť ane. Sm reku prov, po pa vi furajte tko kokr bote vi rekl in je to to. Tko ubistvu pa do tega da se je plac dobu, jest sm mislu, da sm naredu vse, nj poj to drugi naprej furajo ane. Sj to je ubistvu namen. Ni namen da bo zdj tm en ceu živlene z glavo skakov tm – jest sm pa ne vem kva. Toj biu edin razlog.«

Andreja: **»No kva pa, da si se vrnu?«**

Šulc: »Ja lej. Nikol mi ni blo vseen za bazen ane. Je šlo pa en kp enih milijonov k bi lohko otrokom kj kupu pa sm govoru lej, sj mammo makarone pa mammo riž, mammo za jest, mammo rock'n'roll. Pa je Ajda takrat, ta starej, me je podpirala ful. Mislm to je dejstvo. To največ o temu ve, če ne sploh edin Jaka. K je biu pa skoz zraven, k so se prošnje za plac pisale in k se je material kupvov in tko naprej ane. K tud prašov ni nben – ti od ke je pa tale prikolca peska

pršla, al pa ke se je pa cement kupu, kje se je pa streha kupila, k je bla sam streha, z vsemi trami pa šraufi, pa vse kar se je še zraven popravljalo takrat, je bla par milijonov. Do ozvočenja, pa milijon še svari, k jih je blo treba not prnest ane. In nisem jest kriv, da sm se jest vrnu, tko k si ti rekla. Sj se nism vrnu. Po en stran sm biu skoz dol, ampak mi je šlo na kurac to kar se pač dogaja, k sm vedu kam to pele. In se je na konc izkazal da je to res. Na žalost.«

Andreja: **»In kva si takrat mislu, k si šu, da si dosegu svoje, in zdj je prihodnost spet negotova in je treba pomagat spet?«**

Šulc: »Itak. Sam ne bom se pa neki šu tko kukr je folk k men hodu pa lej – kva pa bi ti naredu? Poj so pa dol na bazen pršli, so se pa vsi pametne delal. Pa k sm jest hotu povedat kva je treba narest – kva se vtikaš sj nis član več ane. Pač mi je šlo na kurac to ane. Na kurac mi je šlo zarad partyjev, k jih je blo dol nekaj cajta več kokr pa kar kol družga.«

Andreja: **»Ja kako pa to, da so se vseen začel dogajat partyji če so bli vsi tok proti?«**

Šulc: »Ja kako se je to začel...Začel se je tko, je biu eden, se je vidl, da je dnar – gremo. Sj dons jih velik prav – ja takrat od začetka ja, sam poj je pa to ratal tko, da je blo več partyjev kot prireditve. Sj sploh ni fora da je ne vem kok prireditve. Fora je, da je plac, pa da se not u temu placu neki dogaja. Ne sam takrat k so prireditve.«

Andreja: **»Ja sam glej realno. Poglej kva se dogaja kadar prireditve ni. A se kj dogaja? Doskrat sam pitje ane?«**

Šulc: »Lej, sj eni tud notr delajo par stvari ane. Ma ubistvu tko, nujno bo treba notr nardit ane. Sam pizda, namo pa neki delal za enga, pizda. Že un koncert sm mu čez 150 eurov minusa, un k je biu ska reggae. Ja pizda. Po je pa folk dol pršu, pa k so vidl da je minus ane, po so me pa začel jebat da za Darčija delam. On bo dobu dnar od razpisov, tega, unga. Jest pa svoj dnar zalagam zato, da bom bendu lohka dau, zato da se je hrana kupila, zato da se je par stvari uštimal. A več pizda, valda ti gre na kurac to. Jest plače nism mogu dat zanj zase pa za mojo edino zaposleno – mamo mojih otrok. Glih zarad tega k mi je Izbruh čez tavžnt evrov dovžn. Če bi Izbruh takrat plačov neb blo problem, sam pol smo že nekak neki zmutil.«

Andreja: »OK, to je to za enkrat, pa te bova še poiklicale, če bova še kj rable.«

Šulc: »Ja itak ni problema...«

ZAPIS INTERVJUJA Z DARČIJEJEM

03.08.2009

Andreja: **»Kako se je vse skupaj začelo?«**

Darči: »Eden izmed kranjskih punksev je našel Klavnico, kjer je bila včasih mesna industija, ki je bila po požaru več let zapuščena, nato si je 10 ljudi tam uredilo prostor za druženje, eno sobo, in popivanje. Razmišljal so o prostoru, kjer bi organizirali koncerte in uredili prostor za vaje bendov. Nato je prišel Šulc, ki je izvedel za prostor, z idejo, da se ustanovi društvo, ki bi se zavzemalo za zagotovitev prostora za urbano kulturo. Že prej pa je organiziral skupaj z drugimi koncert na gradu Kishelstain z naslovom "Mladi na volitve" in en koncert v U bahnu.

Andreja: **»Kdaj se je to dogajalo?«**

Darči: » Klavnico smo zasedli poleti leta 2000 oktobra smo si pa uredil večji prostor, kjer smo se začeli družiti vsak dan ob svečah, akumulatorju in radiu. Nato smo začeli ustanavljati društvo na pobudo Šulca in naredili plan kako do prostora. Ta plan je bil: Skupaj z ostalimi kranjskimi društvi (KLG, KŠK, Modri krog...) smo hoteli ustanoviti zvezo društev. S temi društvi smo naredili par sestankov na katerih smo se pogovarjali o ustanovitvi mladinskega kulturnega centra ampak smo zaradi idejnega razhajanja in različnih vizij idejo opustili. Z ostalimi društvi smo organizirali čistilno akcijo na Kosorepu, to je bil prvi skupni projekt več društev. Sodelovali smo tudi na javni okrogli mizi, ki jo je organiziral novi KLG na temo mladinske kulture. Na to okroglo mizo so prišli Marko Brecelj, AKD Izbruh, Miha Zadnikar in novi KLG, KŠK in mogoče še kdo, ki se ga ne spomnim. Na tej okrogli mizi smo se popolnoma skregali.«

Andreja: **»Kdaj ste začeli organizirati prireditve?«**

Darči: » AKD Izbruh je za prvega marca 2001 organiziral prvi free party. To je bil koncert Jam session. Povabili smo ljudi iz cele Slovenije, goste, ki so govorili o lokalnem dogajanju glede prosttorske stiske za urbano kulturo. Te gosti so bili iz Ljubljane, Nove Gorice, Kranja.«

Andreja: **»Kako ste se naprej borili za prostor?«**

Darči: »Zaradi sprtja z ostalimi društvi smo se odločili, da bomo sami nadaljevali boj za prostor, brez ostalih društev. Konec marca smo morali iti ven iz Klavnice, ker je bila to privatna lastnina in se je prodala novemu lastniku. Najprej smo hotli po dogovoru z občino do legalnih prostorov za izvajanje prireditev. S prirejanje koncertev v prostorih propadlega U bahna, kjer smo organizirali tri prireditve: Predstavitev AKD Izbruh, Zverinice iz klavnice in Fuck your nationality, smo občino opozarjali na problematiko s prostorsko stisko. Ker je tudi U bahna dobil nov lastnik smo ostali tudi brez tega prostora zato smo začeli prirejati prireditve na ulicah mesta Kranj. Istočasno pa so potekali dogovori z občino o dodelitvi prostora za razvoj mladinske kulture. Odgovor občine je bil, da nima prostora za to, zato smo ga iskali sami. Nato smo našli stari zimski bazen, ki je bil trenutno zapuščen, pred tem pa je tam nekaj časa delovalo društvo Gledališče čez cesto, ki je organiziralo nekaj predstav letno, nato pa so prenehali z delovanjem. Ker se nam je prostor zdel primeren, zato, ker okoli ni bilo stanovalcev, ker je bil dovolj velik in odmaknjen od centra mesta smo občino prosili za dodelitev dovoljenja za uporabo. Ko smo dali prošjo na občino smo organizirali koncert pred objektom z naslovom Kam s kulturo v Kranju? Tukaj so igrali vsi kranjski bendi, naredili so tudi razstavo stripov Andreja Štularja in videoprojekcije. Sem je prišlo okoli 200 obiskovalcev, ki smo jim hoteli sporočiti, da je tukaj primerno mesto za razvoj družbeno kritične, alternativne, neprofitne kulture. Koncerte smo nato organizirali še na gradu Kishelstain in na Slovenskem trgu. To je bil odgovor na zavrnitev s strani občine. Po tem odgovoru smo še enkrat vložili prošnjo za uporabo prostora, ki je bila prav tako zavrnjena.«

Andreja: **»Kdaj ste se odločili za zasedbo bazena oziroma kdaj ste zasedli bazen?«**

Darči: »Ko smo organizirali koncert Živila bodo živela, kultura bo oplela smo šli nekateri po koncert spat in pit v bazen, ter si ogledat prostore. Ker je prihajala zima in je bilo zunaj mrzlo nismo več mogli prirejat prireditev, zato smo se odločili, da zasedemo bazen. Najprej smo uredili eno sobo za druženje in sestanke. V drugi prošnji za občino smo želeli na uporabo tri prostore. Takrat je občina na podlagi prošnje poslala ocenjevalca, ki je ocenil, da objekt ni varen, da je namenjen rušenju in da je obnova predraga. Novembra smo začeli urejati še ostale prostore – čistili smo smeti. Organizirali smo prvo prireditev v bazenu. To je bilo grafitiranje. Takrat smo celo malo dvorano pografitirali s političnimi in protikapitalističnimi

vsebinami. Na dve zavrnitvi občine smo ugovarjali, da se nam prostori zdijo primerni. S prireditvami smo čakali do odgovora občine na tretjo prošnjo. Vmes smo zasnovali prireditev, ki naj bi sledila odgovoru neglede na to kakšen odgovor bi občina dala. To naj bi bila naša prva javna prireditev na kateri bi javno oznanili, da smo zasedli prostore v katerih bomo izvajali svoje dejavnosti. Odgovor občine smo dobili decembra 2001. Odgovor je bil negativen, zato smo organizirali koncertni upor brez dovoljenj o možnosti uporabe prostorov in brez dovoljenj policije. Ta koncertni upor je imel naslov Dost mamó.«

Andreja: »Kdo se je spomnil naslovov za prireditve?«

Darči: » Večino naslovov se je spomnil Šulc, drugim nam je bilo večinoma vse všeč in smo to podprli.«

Andreja: »Kakšna je bila tvoja vizija o bazenu že od začetka?«

Darči: »Ja moja vizija je bila, da bazen postane alternativni kulturni center, stičišče urbane kulture v Kranju. To nam je tudi uspelo po dveh letih aktivnega delovanja različnega kulturnega programa za vse vrste urbanih plemen.«

Andreja: »Ali se ti zdi, da je bila od drugih članov ista vizija ali so imeli drugačne cilje?«

Darči: » Že od ustanovitve leta 2000 je bila ideje pridobitve prostora za tovrstno kulturo. Mislim, da nismo imeli vsi enake vizije. Na začetku se tega nisem zavedal, ker smo vsi delali.«

Andreja: »Kako ti vidiš današnje stanje na bazenu in probleme? Kaj misliš o obtožbah glede kraje denarja?«

Darči: »Po mojem mnenju je bil že ob zasedbi dolgoročni cilj društva tudi razvoj v alternativni kulturni center, torej v stičišče nekomercialne urbane kulture, prostor, ki bi ponujal zatočišče raznovrstnim glasbenikom, umetnikom, aktivistom, ki bi tam lahko uresničevali svoje vizije in ideje. Sam večjih oziroma bolj znanih glasbenikov, ki imajo zaradi glasbene kakovosti večje število obiskovalcev, ne vidim kot komercialno usmerjenih, saj njihovo delo redko zasledimo v medijih. Že od začetka sem večinoma sam skrbel za kulturni program, medtem ko se je Šulc bolj posvečal politiki in ideologiji, ostali pa so pomagali pri izvajanju prireditev in vzdrževali objekt. Prostore smo uporabljali tudi za nemoteno vsakodnevno popivanje in občasno za

vaje svojih glasbenih skupin. Mnoge je že na začetku motila Šulčeva ozka usmerjenost, saj ni dovolil odvijanja določenih prireditev, ker so se mu zdele neprimerne za ta prostor. Mnogi mladi organizatorji iz Kranja, ki so si želeli sodelovanja, so bili tako prikrajšani, saj prostora niso dobili v souporabo. Zaradi tega so prebivalci lokalne skupnosti bazen gledali kot neki zaprt prostor, namenjen samo določenim osebam, in se tam niso počutili dobrodošle. Po odstopu Šulca se je situacija začela spreminjati. Člani so se po mojem mnenju strinjali, da se prostor odpre tudi za nove vsebine, ne le družbenokritične, saj bi tako dali možnost aktivnega vključevanja v lokalno skupnost večjemu številu mladih. Prostore in okolico smo tehnično in ambientalno uredili in tako poskrbeli za večjo umetniško vrednost in prijaznejši videz. Člani so se odzvali na pobude in sodelovali pri urejanju. K sodelovanju smo povabili tudi različne umetnike – grafitarje, kiparje itd. Obenem smo razširili programske vsebine. Po mojem mnenju so se s tem strinjali vsi. Prostor je tako postal bolj odprt, prihajati je začelo večje število obiskovalcev in prostovoljcev. Bazen je po mojem mnenju dosegel cilj in prerasel v enega – poleg Metelkove in Pekarne – od zelo pomembnih kulturnih centrov v Sloveniji. Zaradi povečanja števila prireditev je bilo v prostor treba vlagati vse več ur dela, ustanovni člani pa so bili vedno manj aktivni in so raje popivali kot delali. S tovrstnim vedenjem so me omejevali pri doseganju ciljev in vplivali na slabo podobo prostora ter tako odganjali potencialne obiskovalce. Mislim, da jim nisem odrekal priložnosti opravljanja pomembnejših funkcij, vendar se v tovrstnih vlogah niso dobro odrezali in so se jih hitro naveličali ter obupali. Menim, da niso bili dovolj samoiniciativni in vztrajni ter da so mojo pomoč jemali kot teženje. Opravljanja nalog, povezanih z vodenjem društva, bi se morali naučiti z opazovanjem, kot sem se tega naučil jaz. Oni pa tudi preprostejših nalog, kot sta pobiranje vstopnine za prireditev in delo za točilnim pultom, niso opravljali vestno in dovolj kakovostno. Financ nisem zlorabljal, saj so vsi člani občasno kradli društvu, saj so iz prostorov pogosto izginjale alkoholne pijače, sam sem si privoščil občasno kosilo z nekaterimi drugimi člani, pijačo in nekaj denarja za stroške, povezane z organizacijo, vsekakor pa tu ne gre za prilaščanje večjih vsot denarja. Razočaran sem bil nad delovanjem začetnih ustanoviteljev in sem si želel sodelovanja z novimi ljudmi, zato sem bil vesel, ko je bil kdo pripravljen pomagati. Mislim, da so se nekateri od njih hitro naučili določenih nalog in delali bolj resno.«

ZAPIS INTERVJUJA Z BREMCEM

06.09.2009

Maja: »Kdaj in zakaj je bilo ustanovljeno društvo KLG?«

Bremec: »Ustanovili so ga trije intuziasti 75. leta z namenom, da se v Kranju ukine mrtvilo. Franc Kuzma, on je izdelovalec gramofonov, ki so še danes poznani po celem svetu in se še vedno prodajajo, Simon Uršič in Zoran Kisel so se zmenili, da ustanovijo društvo, ker so želeli popestriti dogajanje v Kranju saj razen gledališča ni bilo ničesar. To se je začelo z zbiranjem isto mislečih alternativcev , kar je privedlo do organizacij koncertov, prevozov na jazz koncerte v Ljubljano. Prava dejavnost se je razvila leta 1978, ko smo dobili svoje prostore v Stari pošti, prej pa smo bili gostje v vrtcu Janina. Dejavnost je bila najbolj obsežna do leta 1983.«

Andreja: »S katerimi dejavnostmi ste se ukvarjali?«

Bremec: »S pridobitvijo prostorov so v klub začeli zahajati mladi iz gimnazije. Naredili smo več sekcij: za tematske večere, za koncerte, za izdajanje časopisa, za HIFI, pri nas namreč ni bilo mogoče kupiti ozvočenja in ojačevalcev – vse smo kupovali v Italiji in Angliji. Kasneje smo ustanovili še več sekcij od punk do reggae sekcije. To je bila glavna stvar. Organizirali smo tudi koncerte od enkrat do dvakrat mesečno in tematske večere, ki smo jih organizirali posamezni člani za tisto zvrst glasbe, ki nas je zanimala. Tako smo ostalim predstavili različne glasbene zvrsti. Na njih je prihajalo tudi do 100 ljudi na večer. Tovrstne dejavnosti smo izvajali v hotelu Creina, Delavskem domu in glasbeni šoli. V svojih prostorih pa smo se družili, poslušali glasbo, prebirali in kupovali glasbene časopise in revije. Plošče smo kupovali večinoma v Angliji. Po koncertih smo v naše prostore peljali ljudi, da smo jih počastili. Tam smo imeli tudi HIFI seminarje in predavanja o zvoku. Večji koncerti so vedno potekali v delavskem domu, ki je v veliki dvorani lahko gostil do 700 ljudi. Koncertno smo pokrivali področje od Avstrije do cele Jugoslavije. Gostili smo znane bende iz cele Juge. Pankrti so ob izdaji nove plošče zmeraj naredili prvi ali drugi koncert v Kranju. Imeli smo tudi svoj časopis, v njem so pisali nekateri ljudje, ki so danes uspešni na posameznih področjih npr.: Marko

Jenšterle, ki je danes na ministrstvu za kulturo, tudi Milko Poštrak je začel pisati za ta časopis, prve spise je v časopisu objavljala tudi Franci Sever, Smilanič pa je tam začel objavljati svoje stripe. Na časopise smo bili zelo ponosni. Izhajalo je od osem do deset izvodov na leto. Imeli smo tudi veliko postranskih dejavnosti npr.: organizirali smo prevoz do festivala na Nizozemsko, kar je bilo za tiste čase noro. V Prešernovem gledališču smo leta 80. In 81. Prirejali jazz večere, kjer so igrali tudi nekateri danes zelo uveljavljeni jazz glasbeniki. To je bila ludnica – par na par s člansko izkaznico . glavni organizator je bil Pavle Okorn. Tam se je zbiralo do 300 ljudi. Jazz v Kranju je lepo živel. Bili smo prvi, ki smo organizirali turneje. Organizirali smo turnejo Aleksandra Mežka leta 1977.«

Maja: »Kakšni ljudje so zahajali v klub?«

Bremec: »KLG je imel negativen predznak. Nahajal se je v kleti. Člani društva smo bili samo tisti, ki smo bili dobri v šoli – večinoma gimnazijci. Učitelji so nas nagovarjali naj ne hodimo tja. Takrat so bili učitelji drugačni kot so sedaj. Dosti je bilo že, da si imel vijolično majico, da so te obtožili za narkomana. Pred učitelji smo se morali skrivati, da hodimo tja. Tudi policisti so nas vedno preverjali.«

Andreja: »Koliko ste imeli aktivnih članov?«

Bremec: »Najprej tri, kasneje pa 12 – 15 glavnih akterjev. Jaz sem bil predsednik društva pet let.«

Maja: »Ali ste imeli kakšne probleme?«

Bremec: »Problemi so bili v večini s policijo in tudi zaredi tega, ker je bil takrat drugačen sistem. Na primer, ko smo lepili plakate za bend iz Avstrije so bili poklicani, da tuje literature ne smemo objavljati. Mene so poklicali iz službe kaj se sedaj to gremo. Enkrat so nastopala Srebrna Krila in nekaj ljudi je s sprejem napisalo grafite in policaji so obtožili klub. Da nas niso obtoževali, da delujemo proti sistemu in državi smo se morali včlanjevati v različna združenja. Bili smo v združenju ZKO (zveza kulturnih organizacij občine Kranj), ker samostojno nismo mogli obstajati. Bili smo tudi v zvezi občinske mladine, ker so nas silili v članstva različnih organizacij. Od njih smo dobivali denar za časopis. Morali smo ustanoviti

sekcijo ZK, da so nas pustili pri miru, da smo dokazali, da nismo politični. Mi smo to delali zase, ker nam je bilo všeč, ne zato, da bi drugi govorili kaj delamo.«

Andreja: **»Kakšni so bili vaši medsebojni odnosi? Ali ste se prepirali?«**

Bremec: »Kregali se nismo. Še danes smo prijatelji in se občasno srečujemo. Skupaj hodimo tudi na koncerte. Nekateri pari, ki so takrat nastali so še danes skupaj.«

»V tistih časih kot bend nisi mogel uspeti, če nisi bil poznan v Beogradu. Slovencev v Jugi niso preveč marali. Če si govoril slovensko, kot bend nisi imel pogojev, da uspeš v Jugi.«

Maja: **»Kaj vas je združilo?«**

Bremec: »Združili smo se zaradi poslušanja in ljubezni do kvalitetne glasbe. Mi smo se šli takrat nekaj takega, kar se gre izbruh danes. Mladim smo želeli ponuditi, da lahko poslušajo glasbo in se učijo o njej.«

Andreja: **»Kaj nama lahko poveste o Delavskem domu?«**

Bremec: »Pred KLG – jem od leta 72 – 76 so bili tam vsak vikend rock koncerti. Potem smo jih začeli prirejati mi. Z upraviteljem smo se dobro razumeli, imeli smo tudi probleme ampak smo se vse zmenili. Na leto je bilo v domu od 10 – 15 velikih koncertov, na katere je prišlo od 200 – 700 ljudi.«

Maja: **»Kako je okolica gledala na vas?«**

Bremec: »Zunanji pogled ni bil pozitiven. Bolj so nas začeli sprejemati leta 78 zaradi glasbe. To so bili najbolj burni časi društva. Vedno smo spodbujali mlade neuveljavljene bende. Za nas so se zanimali tudi mediji. Imeli smo razne intervjuje npr.: ko smo v gradu Kishelstain imeli teden kulture, kjer smo gostili bende kot so Srp in The Pravda. Imeli smo predstavitev na televiziji in na valu 202, ko še niso imeli celodnevne programa na tem radiu. Članke smo objavljali tudi v časopisih od Dela do Mladine.«

Andreja: **»Zakaj je društvo prenehalo s svojim delovanjem?«**

Bremec: »En razlog je bil, da je primanjkovalo financ in vedno manj ljudi je bilo pripravljeno delati volentersko. Tudi zaradi tega, ker smo odraščali in odhajali na fakse in se začeli ukvarjati z drugimi stvarmi. Zaprl se je tudi delavski dom, saj so koncertno dvorano začeli spreminjati v knjižnico. Društvo se je zapiralo počasi, dejavnosti so prenehale leta 1984 istega leta se je zaprl tudi Delavski dom oziroma se je začel uporabljati za druge namene.«